

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน
จังหวัดชลบุรี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม
คณะอาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2563

**APPROACHES TO INCREASE THE EFFICIENCY OF THE
COMMUNITY JUSTICE CENTER OF
CHON BURI PROVINCE**

**BY
POLICE CAPTAIN AMORNTHAP MAIMA**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION IN
CRIMINOLOGY AND JUSTICE ADMINISTRATION
FACULTY OF CRIMINOLOGY AND JUSTICE ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2020**

วิทยานิพนธ์เรื่อง

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน
จังหวัดชลบุรี

โดย

ร้อยตำรวจเอก อมรเทพ ไหมมา

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2563

รศ.ดร.ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม
ประธานกรรมการสอบ

ผศ.พ.ต.ท.ดร.เสกสรรค์ เกรือคำ
กรรมการ

ดร.อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์
กรรมการ

ผศ.พ.ต.อ.ดร.สฤณี สืบพงศ์ศิริ
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขสาตร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
27 กรกฎาคม 2563

Thesis entitled

**APPROACHES TO INCREASE THE EFFICIENCY OF THE COMMUNITY JUSTICE
CENTER OF CHON BURI PROVINCE**

by

POLICE CAPTAIN AMORNTHAP MAIMA

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Public Administration in Criminology and Criminal Justice

Rangsit University
Academic Year 2020

Assoc.Prof.Thamavit Terdudomtham, Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Asst.Prof.Pol.Lt.Col.Seksan Khruakham, Ph.D.
Member

Aranee Vivatthanaporn, Ph.D.
Member

Asst.Prof.Pol.Col.Sarit Suebpongsiri, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plt.Off. Vannee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

July 27, 2020

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน จังหวัดชลบุรี” สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผศ.พ.ต.ดร.สฤษดิ์ สืบพงษ์ศิริ ที่ได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ ในการทำวิจัยจนประสบความสำเร็จและลุล่วงไปได้ด้วยดี นอกจากนี้ขอขอบคุณ รศ.ดร.ธรรมวิทย์ เทิดอุดมธรรม ผศ.พ.ต.ท.ดร.เสกสัน เกรือคำ และดร.อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์ ที่ได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ ในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนอาจารย์จากคณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรมทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ด้านอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรมเพื่อนำมาประกอบในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

วิทยานิพนธ์นี้จะไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีหากขาดกลุ่มเป้าหมายในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำประกอบการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และเช่นเดียวกันผู้วิจัยขอขอบคุณบิดา มารดา และเพื่อนๆ ที่ได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาในการเรียนระดับปริญญาโทมาบัดนี้ ตลอดจนระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์

ร้อยตำรวจเอก อมรเทพ ไหมมา
ผู้วิจัย

5808505 : ร้อยตำรวจเอก อมรเทพ ใหม่มา
 ชื่อวิทยานิพนธ์ : แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน
 จังหวัดชลบุรี
 หลักสูตร : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญวิทยาและ
 การบริหารงานยุติธรรม
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.พ.ต.อ.ดร.สฤกษ์ สืบพงศ์ศิริ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนและเพื่อศึกษาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ นิติกร คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนและประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการศูนย์ยุติธรรมชุมชน จำนวน 10 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง กลุ่มตัวอย่างในการเก็บแบบสอบถาม คือ ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชน รองประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชน และคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และใช้สถิติพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ผลการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกรายด้านได้แก่ ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน รองลงมาคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านความรู้ความเข้าใจ 2. แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ผลการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกรายด้านได้แก่ ด้านการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว รองลงมาคือ ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนและด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์

(วิทยานิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 130 หน้า)

คำสำคัญ: แนวทาง, การเพิ่มประสิทธิภาพ, ศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดชลบุรี

5808505 : Police Captain Amornthep Maima
 Thesis Title : Approaches to Increase the Efficiency of the Community Justice Center of Chon Buri Province
 Program : Master of Public Administration in Criminology and Criminal Justice Administration
 Thesis Advisor : Asst.Prof.Pol.Col.Sarit Suebpongsiri, Ph.D.

Abstract

This research aims to study problems and obstacles to operation of Community Justice Center in Chon Buri Province including the guidelines for increasing operational efficiency of Community Justice Center in Chon Buri Province. This study is mixed between qualitative research and quantitative research. Meanwhile, 10 informants, derived from purposive selection and giving in-depth interview, are operational justice academicians, lawyers, community justice committee, and local people or those who used to receive services from Community Justice Center. Besides, a group of samples for collecting questionnaire are the president of Community Justice Center, vice-president of Community Justice Center, and the committee of Community Justice Center, totaling 400 samples. Moreover, the research data are analyzed through content analysis, whereas statistics used in this research are descriptive statistics. According to the research, the results are as follows: 1. Problems and obstacles to operation of Community Justice Center in Chon Buri Province. It was found that problems and obstacles to operation of Community Justice Center in Chon Buri overall were at very high level. When considering separate aspect, they were the location of Community Justice Center, followed by materials and knowledge and understanding. 2. Guidelines for increasing operational efficiency of Community Justice Center in Chon Buri Province. As for quantitative study, it was in the same way by finding that overall results were at very high level. When considering separate aspect, they were the setting one-stop service, followed by location of Community Justice Center, and exchanges of experience.

(Total 130 pages)

Keywords: Approaches, Increase the efficiency, Community justice of Chon Buri Province

Student’s Signature ..... Thesis Advisor’s Signature .....

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูป	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 คำถามการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์	4
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน	6
2.2 ทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการ	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย	20
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับยุติธรรมชุมชน	23
2.5 โครงสร้างและภารกิจของศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลตามคำสั่งของ กระทรวงยุติธรรม	32
2.6 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	37
2.7 สำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรี/ศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดชลบุรี	42
2.8 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	45
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย	54
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	55
3.1 รูปแบบการวิจัย	55
3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ	56
3.3 การวิจัยเชิงปริมาณ	60
บทที่ 4 ผลการวิจัยและการอภิปรายผล	64
4.1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ	64
4.2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ	86
4.3 อภิปรายผลการวิจัย	98
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	103
5.1 สรุปผลการวิจัย	103
5.2 ข้อเสนอแนะ	106
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	112
ภาคผนวก ก รายชื่อศูนย์อุตสาหกรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี	113
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	118
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	122
ประวัติผู้วิจัย	130

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 สถิติคดีอาญาที่น่าสนใจจำแนกตามประเภทความผิด พ.ศ.2557-2559	1
1.2 ผลการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี	2
2.1 การจำแนกศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีศักยภาพเกรด A ถึง เกรด D	43
2.2 ศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีที่อยู่ในเกรด A, B, C, D	43
2.3 ผลการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมจังหวัด/ยุติธรรมชุมชน	44
3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก	56
3.2 ศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีที่อยู่ในเกรด A, B, C, D	57
3.3 การจำแนกศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีศักยภาพเกรด A ถึง เกรด D	58
3.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถาม	61
3.5 การกำหนดค่าคะแนนตามเกณฑ์ของ Likert Scale	61
3.6 การแปลความหมายของค่าคะแนน Likert Scale	63
4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (เจ้าหน้าที่)	64
4.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (ผู้รับบริการ)	65
4.3 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนและแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี	85
4.4 ข้อมูลส่วนบุคคล (เพศ)	86
4.5 ข้อมูลส่วนบุคคล (อายุ)	87
4.6 ข้อมูลส่วนบุคคล (ตำแหน่ง)	87
4.7 ข้อมูลส่วนบุคคล (ระดับการศึกษา)	87
4.8 ข้อมูลส่วนบุคคล (ประสบการณ์ทำงาน)	88
4.9 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี (ด้านงบประมาณ)	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.10	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี (ด้านบุคลากร)	89
4.11	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี (ด้านความรู้ความเข้าใจ)	90
4.12	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี (ด้านวัสดุอุปกรณ์)	90
4.13	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี (ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน)	91
4.14	แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี (ด้านงบประมาณ)	92
4.15	แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี (ด้านบุคลากร)	93
4.16	แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนใน จังหวัดชลบุรี (ด้านความรู้ความเข้าใจ)	94
4.17	แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี (ด้านวัสดุอุปกรณ์)	95
4.18	แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี (ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน)	95
4.19	แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี (ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์)	96
4.20	แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี (ด้านการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว)	97
4.21	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนใน จังหวัดชลบุรี (ภาพรวม)	97
4.22	แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนใน จังหวัดชลบุรี(ภาพรวม)	98

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2.1	กระบวนการวางแผนโดยภาพรวม	13
2.2	กรอบแนวคิดการวิจัย	54

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดชลบุรีเรียกกันสั้นๆ ว่า “เมืองชล” เป็นจังหวัดท่องเที่ยวชายทะเลตะวันออกที่มีชื่อเสียงมาช้านาน เป็นแหล่งเกษตรกรรมปลูกพืชเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นที่ตั้งท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง และแหล่งอุตสาหกรรมโรงงานที่สำคัญ โดยจังหวัดชลบุรีมีลักษณะการปกครองแบ่งออกเป็น 11 อำเภอ 92 ตำบล 687 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอต่าง ๆ ประกอบด้วยอำเภอเมืองชลบุรี, บ้านบึง, บางละมุง, พานทอง, พนัสนิคม, ศรีราชา, สัตหีบ, หนองใหญ่, บ่อทอง, เกษะสีซังและเกาะจันทร์ โดยมีส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่วนราชการประกอบด้วยส่วนราชการส่วนกลาง จำนวน 123 หน่วยงาน ส่วนภูมิภาค จำนวน 33 หน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเทศบาลเมือง 10 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลตำบล 33 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 53 แห่งและมีรูปแบบการปกครองพิเศษ 1 แห่งได้แก่ เมืองพัทยา (สำนักงานจังหวัดชลบุรี กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร, 2555) โดยหนึ่งในนั้นมีสำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรี และศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่กระจายไปทั่วจังหวัดชลบุรี ในส่วนของการปกครองส่วนท้องถิ่นถึงแม้จะมีการปกครองที่ประกอบด้วยราชการส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นแต่จังหวัดชลบุรียังมีปัญหาสังคมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อศึกษาสถิติอาชญากรรมพบว่ามียอดการเกิดคดีอาชญากรรมอย่างต่อเนื่องดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 สถิติคดีอาญาที่น่าสนใจจำแนกตามประเภทความผิด พ.ศ.2557-2559

พ.ศ.	2557		2558		2559	
	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม
คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ	908	697	820	640	676	510
คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน	2,617	1,691	2,755	1,721	2,469	1,490
ฐานความผิดพิเศษ	372	307	360	265	230	188
คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	41,416	46,757	26,669	32,135	20,287	23,622

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดชลบุรี, 2559

ดังที่กล่าวไปข้างต้นจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีประชากรแฝงที่เป็นแรงงานที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ โดยมีมากถึง 2,000,000 คน (สำนักงานจังหวัดชลบุรี, 2555) จึงทำให้จังหวัดชลบุรีมีภารกิจสำคัญเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว จากปัญหาดังกล่าวทำให้รัฐบาลได้กำหนดแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาอย่างครอบคลุมรอบด้าน โดยมีการบูรณาการภารกิจร่วมกันทุกฝ่ายทั้งตำรวจ ฝ่ายปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดชลบุรี โดยมีชาวต่างชาติที่เป็นคนร้ายได้แฝงตัวเข้ามาในคราบของนักท่องเที่ยวและมีกลุ่มมิจฉาชีพในท้องถิ่น รวมถึงแรงงานต่างด้าว/คนนอกที่เข้ามาก่อคดีอาชญากรรมมากขึ้นทุกวัน (เฉลิมพรหม อธิษยาภรณ์, 2558) โดยหน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นั่นคือ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็ว โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนขึ้น ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรีได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเครือข่ายยุติธรรมชุมชนเป็นคณะกรรมการและให้บริการด้านการอำนวยความสะดวก (สำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรี, 2561ข) ซึ่งมีบทบาทและภารกิจสำคัญคือด้านที่ 1 การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน, ด้านที่ 2 การพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน, ด้านที่ 3 การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท, ด้านที่ 4 การเยียวยาเสริมพลังแก่เหยื่ออาชญากรรมและความรู้สึกร่วมของชุมชนและด้านที่ 5 การรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชน ซึ่งผลการดำเนินงานของยุติธรรมจังหวัดชลบุรีที่ได้รับรายงานจากศูนย์ยุติธรรมชุมชน พบว่า ศูนย์ยุติธรรมชุมชนมีผลการดำเนินงานตามภารกิจใน พ.ศ.2558 ดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 ผลการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

พ.ศ.	บทบาทภารกิจของศูนย์ฯ				
	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5
2558	197	345	110	19	34

หมายเหตุ: ด้านที่ 1 การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน, ด้านที่ 2 การพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน, ด้านที่ 3 การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท, ด้านที่ 4 การเยียวยา

เสริมพลังแก่เชื้ออาชญากรรมและความรู้สึกของชุมชนและด้านที่ 5 การรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชน

แต่อย่างไรก็ตามจากการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานของเครือข่ายยุติธรรมชุมชนคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานของเครือข่ายยุติธรรมชุมชน เจ้าหน้าที่/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของเครือข่ายยุติธรรมชุมชนยังไม่สามารถเข้าถึงชุมชนอย่างแท้จริงและขาดรูปแบบการจัดการความขัดแย้งอย่างชัดเจน (ประเวช จันทรฉาย, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ช.ชยินทร์ เพ็ชฌุไพศิษฏ์ และสมศักดิ์ นัคลาจารย์ (2558) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของกระทรวงยุติธรรมประกอบด้วย การปฏิบัติงานล่าช้า การประชาสัมพันธ์บทบาทภารกิจยังไม่ชัดเจนครอบคลุมและทั่วถึง ระบบอุปถัมภ์ การเลือกปฏิบัติระหว่างคนจนกับคนรวย เจ้าหน้าที่ทุจริตและไม่มีความยุติธรรม นอกจากนี้วรพล พิณิจ (2560) พบว่า อุปสรรคต่อบทบาทในการดำเนินงานของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดในการพัฒนาระบบยุติธรรมชุมชนเนื่องจากพลวัตแห่งความเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมได้แก่ ปัญหาด้านคน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ การบริหารจัดการและด้านอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีเพื่อพัฒนาและเสริมศักยภาพของศูนย์ยุติธรรมชุมชนต่อไปในอนาคตเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบเรียบร้อยของสังคม รวมถึงอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสามารถขอรับการช่วยเหลือขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี

1.2.2) เพื่อศึกษาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรีมีปัญหาด้านใดและอย่างไรบ้าง

1.3.2) แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี
ควรมีแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพด้านใดและอย่างไรบ้าง

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตวิจัยได้แก่ ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย
ระยะเวลาและพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของ
ศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีและแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรม
ชุมชนในจังหวัดชลบุรี

2) ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ได้แยกตามวิธีการวิจัยดังนี้

2.1) การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ประกอบด้วย

2.1.1) นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ

2.1.2) นิติกร

2.1.3) คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน

2.1.4) ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการศูนย์ยุติธรรมชุมชน

2.2) การวิจัยเชิงปริมาณด้วยการเก็บแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง
ประกอบด้วย

2.2.1) คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา ใช้ระยะเวลาในการทำวิจัย 1 ปี ตั้งแต่เดือนมิถุนายน
พ.ศ.2562 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2563

4) ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ จังหวัดชลบุรี

1.5 นิยามศัพท์

ศูนย์ยุติธรรมชุมชน หมายถึง ศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่จัดตั้งโดยยุติธรรมจังหวัดชลบุรี จำนวน
98 ศูนย์ ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน หมายถึง การดำเนินงานตามภารกิจ 5 ด้านตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์ยุติธรรมชุมชนประกอบด้วยด้านที่ 1 การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน, ด้านที่ 2 การพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน, ด้านที่ 3 การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท, ด้านที่ 4 การเยียวยาเสริมพลังแก่เหยื่ออาชญากรรมและความรู้สึกของชุมชนและด้านที่ 5 การรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชน

ประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานที่ดีโดยมีการดำเนินงานที่มีลักษณะคือ ประหยัด เสริมทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพ

แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ หมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพด้านกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่ วิธีการดำเนินที่ชัดเจน การสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชนและเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ อาสาสมัคร การประเมินผลการปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1) ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี

1.6.2) ได้แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนเพื่อที่ยุติธรรมจังหวัดและศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีสามารถนำผลการวิจัยมาแก้ไขหรือยกระดับในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนได้ ตลอดจนสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในอนาคตได้

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน จังหวัดชลบุรี” ผู้วิจัยทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน
- 2.2 ทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับยุติธรรมชุมชน
- 2.5 โครงสร้างและภารกิจของศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลตามคำสั่งของกระทรวงยุติธรรม
- 2.6 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 สำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรี/ศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดชลบุรี
- 2.8 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

2.1.1 ความหมายของประสิทธิภาพการทำงาน

คำว่า “ประสิทธิภาพการทำงาน” ประกอบด้วยคำ 2 คำได้แก่ “ประสิทธิภาพ” กับ “การทำงาน” สำหรับความหมายของประสิทธิภาพการทำงานได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมาย ดังนี้

พิทยา บวรวัฒนา (2552) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง อัตราส่วนที่สะท้อนให้เห็น การเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติงานหนึ่งหน่วยต่อค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปสำหรับการปฏิบัติงาน หนึ่งหน่วยนั้น ๆ

นันทนา ธรรมบุศย์ (2540) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง วิธีการทำงานโดยสิ้นเปลืองเวลา และสูญเสียพลังงานในการทำงานน้อยที่สุดแต่เกิดประโยชน์และความพึงพอใจสูงสุด

สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ (2553) กล่าวว่า ประสิทธิภาพมักพิจารณาจากการเปรียบเทียบระหว่าง ผลผลิตที่ได้กับทรัพยากรที่ใช้ไปหรือเปรียบเทียบระหว่าง Output กับ Input ว่าในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรผลที่ได้มีดีแค่ไหน อย่างไร ซึ่งอาจเปรียบเทียบได้หลายมิติ เช่น มิติทางเศรษฐศาสตร์ โดยไม่ใช่เพียงเรื่องเงินแต่อย่างเดียวแต่หมายถึงทรัพยากรอื่น ๆ ที่ใช้ใน กระบวนการผลิตนั้น ๆ ด้วย เช่น เวลาหรือวัตถุดิบ มิติทางการบริหารอาจพิจารณาจากความพึงพอใจ ของสมาชิกในองค์กรต่อวิธีการบริหารเพื่อบรรลุเป้าหมาย มิติทางสังคมอาจพิจารณาจากผล การสะท้อนกลับ

สรุปว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงาน หมายถึง การทำงาน การปฏิบัติงานโดยใช้เวลาและ พลังงานในการทำงานน้อยที่สุด แต่เกิดประโยชน์และความพึงพอใจสูงสุด ทั้งนี้การดำเนินงานให้มี ประสิทธิภาพต้องก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนสูงสุด โดยเฉพาะงานด้านยุทธธรรมชุมชนที่มี ความเกี่ยวข้องกับประชาชน ช่วยเหลือประชาชนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้ประโยชน์ ตามที่ตนเองต้องการและรัฐสามารถช่วยได้ตามกำลังความสามารถจึงจะทำให้การดำเนินงานของ ยุทธธรรมชุมชนมีประสิทธิภาพ

2.1.2 ประสิทธิภาพการทำงาน

การที่จะเกิดประสิทธิภาพการทำงานนั้นต้องมีองค์ประกอบ 2 ส่วนหลักคือ ผู้ที่ทำงานกับ โครงสร้างการทำงาน สำหรับในเรื่องของคนทำงานจะต้องมีแนวคิดการปฏิบัติตัวในการทำงานและ การพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนั้นคนทำงานที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะดังนี้ (สมพิศ สุขแสน, 2556)

- 1) ความฉับไว หมายถึง การใช้เวลาได้อย่างดีที่สุด รวดเร็ว ไม่ทำงานล่าช้าคือ คนที่มีประสิทธิภาพ ควรทำงานให้เสร็จตามกำหนดเวลาหรืองานบริการ ผู้รับบริการย่อมต้องการความ รวดเร็ว ดังนั้นผู้ให้บริการจะต้องสร้างวัฒนธรรมการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จจุดเดียว (One Stop Service)
- 2) ความถูกต้องแม่นยำ หมายถึง การผิดพลาดในงานน้อย มีความแม่นยำ ในกฎระเบียบข้อมูล ตัวเลขหรือสถิติต่าง ๆ ไม่เผลอเผลอนทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร

3) ความรู้ หมายถึง การมีองค์ความรู้ในงานที่รู้จักศึกษาหาความรู้ในเรื่องงานที่ทำ อยู่ตลอดเวลา คนที่มีประสิทธิภาพควรแสวงหาความรู้ที่อยู่ตลอดเวลา ทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเอง องค์กร ผู้อื่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น และสามารถนำความรู้นั้นมาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

4) ประสบการณ์ หมายถึง การรอบรู้หรือรู้รอบด้านจากการได้เห็น ได้สัมผัส ได้ลงมือปฏิบัติบ่อย ๆ มิใช่มีความรู้ด้านวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว การเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานสูงจะทำงานผิดพลาดน้อย สมควรที่องค์กรจะต้องรักษามูลค่าเหล่านี้ให้อยู่กับองค์กรให้นานที่สุด เพราะคนเหล่านี้จะทำให้องค์กรพัฒนาได้เร็ว

5) ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ มาใช้ในองค์กร เช่น คิดระบบการให้บริการที่ลดขั้นตอน การประเมินผลการปฏิบัติงานแบบใหม่ การบริหารงานแบบเชิงรุก เป็นต้น คนที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นคนที่ชอบคิดหรือเก่งคิดหรือมองไปข้างหน้าตลอดเวลา ไม่ใช่คนที่ชอบทำงานตามคำสั่งและจะต้องไม่ทำงานประจำวันเหมือนกับหุ่นยนต์

พรทิพย์ เย็นจะบก และกมลรัฐ อินทรทัศน์ (2556) ยังกล่าวถึงปัจจัยที่มีผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพไว้ 5 ข้อ ได้แก่ การทำตัวให้เป็นคนงานที่ดี การรักษามารยาทและระเบียบในที่ทำงาน การสร้างบรรยากาศสดใสในที่ทำงาน การสร้างสัมพันธภาพที่ดีและการสื่อสารในองค์กรหรือในการทำงาน โดยเฉพาะเรื่องการสื่อสารภายในองค์กรนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการตัดสินใจความสำเร็จหรือการล้มเหลวของการทำงานร่วมกันของบุคลากร ทั้งการสื่อสารภายในองค์กรและนอกองค์กร ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรภายในองค์กรจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับสื่อสารเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพ (พิชญ วัฒนรังสรรค์, 2558)

นอกจากนั้นการปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า ปรับปรุงกระบวนการงานให้มีความ สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เป็นธรรม มีมาตรฐานและสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลจะต้องประกอบด้วย

- 1) การบริหารงบประมาณเป็นไปตามแผนงานและแผนเงินที่วางไว้/การประหยัดงบประมาณ
- 2) ประสิทธิภาพของการใช้พลังงาน
- 3) การลดขั้นตอน/การรักษามาตรฐานระยะเวลาการให้บริการ
- 4) การจัดทำต้นทุนต่อหน่วย

5) การพัฒนากฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อบังคับ (อาภาศิริ สุวรรณานนท์และคณะ, 2560)

ภาระหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการจะต้องสร้างเสริมให้องค์กรของตนมีการพัฒนาความรู้ให้เหมาะสมแก่ภารกิจของส่วนราชการนั้น มีความรู้ความเข้าใจในระบบการบริหารภาครัฐและแนวโน้มของต่างประเทศ ซึ่งอาจจัดทำในรูปแบบเอกสารข่าวเผยแพร่ การจัดฝึกอบรมสัมมนา การจัดหาเอกสารวิชาการเพื่อการค้นคว้าในหน่วยงาน การส่งเสริมให้มีการหารือร่วมกันระหว่างข้าราชการอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์และส่วนราชการเองจะต้องนำความรู้ที่มีการพัฒนาอยู่เสมอมาประยุกต์ใช้กับแผนการปฏิบัติราชการเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (อาภาศิริ สุวรรณานนท์ และคณะ, 2560)

ปัจจุบันประสิทธิภาพการปฏิบัติงานกลายเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2556-2561) เพื่อเป็นแนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการไทยดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและบังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อถือไว้วางใจ พัฒนาสุขภาวะและมุ่งสู่ความยั่งยืน (อาภาศิริ สุวรรณานนท์ และคณะ, 2560)

นับตั้งแต่การปฏิรูประบบราชการเมื่อ พ.ศ.2545 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยขึ้นเพื่อเป็นกรอบทิศทางและแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการไทย โดยจัดทำมาแล้วรวม 2 ฉบับ (พ.ศ.2546-2550 และ พ.ศ.2551-2555) ส่งผลให้ระบบราชการไทยมีความก้าวหน้าและเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้การพัฒนาระบบราชการซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดิน สามารถขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดความต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการฉบับใหม่ขึ้นซึ่งครอบคลุมช่วงระยะเวลาระหว่าง พ.ศ.2556-2561 โดยศึกษาแนวโน้มการพัฒนาระบบราชการในอนาคตและตัวอย่างการพัฒนาระบบราชการที่ดีในระดับนานาชาติ รวมทั้งระดมความคิดเห็นจากข้าราชการและภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้ได้มุมมอง ข้อคิดและข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการร่วมกัน นอกจากนี้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการยังได้รองรับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (Country Strategy) ซึ่งเป็นกรอบ

ทิศทางสำคัญที่มีเป้าหมายร่วมกันกับทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนประเทศไทยอีกด้วย (อภาศิริ สุวรรณานนท์ และคณะ, 2560)

ทั้งนี้คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556-2561) และมอบหมายให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินภารกิจของหน่วยงานต่อไป ซึ่งจะเป็นการกำหนดกลยุทธ์และมาตรการให้ระบบราชการไทยพร้อมรับการขับเคลื่อน ประเทศให้บรรลุเป้าหมายและดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการปรับสมดุลในการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นอย่างมีคุณภาพสามารถทำงานแบบบูรณาการด้วยการใช้ยุทธศาสตร์ประเทศเป็นต้นนำ มีภูมิคุ้มกันที่ดี ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในทุกสถานการณ์ โดยมีเป้าประสงค์ในเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างความเชื่อถือ ไว้วางใจ พัฒนาสุขภาวะและมุ่งสู่ความยั่งยืน (อภาศิริ สุวรรณานนท์ และคณะ, 2560)

Peterson and Plowman (อ้างถึงใน อรยา โปธิทอง, 2537) ได้สรุปองค์ประกอบของประสิทธิภาพไว้ 4 ข้อคือ

- 1) สำหรับคุณภาพของการทำงานต้องมีคุณภาพที่สูงกล่าวคือผู้ผลิตและผู้ใช้ได้ประโยชน์คุ้มค่าและมีความพึงพอใจสูงสุด
- 2) ปริมาณงาน จำนวนงานที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นไปตามหน่วยงานมีความคาดหวัง
- 3) เวลาคือ เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานจะต้องอยู่ในลักษณะที่ถูกต้องตามหลักการเหมาะสมกับงานและทันสมัย
- 4) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจะต้องเหมาะสมกับงานและวิธีการคือ จะต้องลงทุนน้อยและให้ได้ผลกำไรมากที่สุด

สรุปว่า “ประสิทธิภาพการทำงาน” จึงประกอบด้วยความฉับไว ความถูกต้องแม่นยำ ความรู้ ประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการทำตัวให้เป็นคนงานที่ดี การรักษามารยาทและระเบียบในที่ทำงาน การสร้างบรรยากาศสดใสในที่ทำงาน การสร้างสัมพันธภาพที่ดีและการสื่อสารในองค์กรหรือในการทำงาน เกิดความคุ้มค่า มีการปรับปรุงกระบวนการให้มีความ สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เป็นธรรม มีมาตรฐาน ตลอดจนคุณภาพของการทำงานต้องมีคุณภาพที่สูง จำนวนงานที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นไปตามหน่วยงานมีความคาดหวัง เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานจะต้องอยู่ในลักษณะที่ถูกต้องตามหลักการเหมาะสมกับงานและทันสมัย รวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

จะต้องเหมาะสมกับงานและวิธีการ ฉะนั้นแล้วยุทธวิธีหรือขั้นตอนบางแห่งต้องนำหลักการหรือแนวทางการทำงานให้มีประสิทธิภาพนำไปปฏิบัติกับหน่วยงานของตนเองให้ก่อประโยชน์ต่อหน่วยงานและประชาชนให้สูงสุด

2.2 ทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการ

2.2.1 ธรรมชาติของการบริหาร

ธรรมชาติของการบริหาร หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น ที่เป็นภาพรวมของการบริหารประกอบด้วยความหมาย ผู้บริหาร ภาวะผู้นำและทักษะการบริหารและหน้าที่การบริการ

2.2.2 ความหมายของการบริหาร

Holt (1993) และวิโรจน์ สารรัตนะ (2555) ได้อธิบายความหมายของการบริหารในทอมที่เหมือนกันคือ การบริหาร หมายถึง กระบวนการวางแผนการจ้องค์กร การนำและการควบคุมบุคคลและทรัพยากรทางการบริหารดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและขยายความทรัพยากรขององค์กรว่า หมายถึงสินทรัพย์ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ เครื่องจักร วัตถุดิบ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ สิทธิบัตร เงินทุนและลูกค้าที่จงรักภักดี

การบริหารมีมโนทัศน์สำคัญอีก 2 ประเด็นคือ การมีมุมมองว่า การบริหารมีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และเป็นทั้งศิลป์กับการเป็นวิชาชีพ อย่างแรกความเป็นศาสตร์ (Science) หมายถึง ความรู้และการใช้ความรู้ที่เกิดจากการสืบค้นและสร้างองค์ความรู้ โดยวิธีการที่เชื่อถือได้ ซึ่งได้แก่วิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่ประกอบด้วยการนิยามปัญหา การตั้งสมมุติฐาน การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลความรู้ดังกล่าวคือ หลักการและทฤษฎีที่มีการสร้างและพัฒนาตลอดมาสำหรับศิลป์ (Art) คือ การกระทำหรือพฤติกรรมที่ได้ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญหรือมีทักษะ เช่น การสร้างแรงจูงใจ การมีภาวะผู้นำ เป็นต้น อีกอย่างหนึ่งการบริหารมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ การมีความรู้และทักษะเฉพาะสำหรับทำงานบริการสาธารณะ การมีหลักจริยธรรมหรือจรรยาบรรณวิชาชีพ ทำหน้าที่ฝึกอบรมสมาชิกใหม่ การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การชำระพัฒนาวิชาชีพ และการกำกับดูแลและการปฏิบัติงานของสมาชิก

สรุปว่า ความหมายของการบริหาร หมายถึง การวางแผนการจัดองค์กร การนำและการควบคุมเจ้าหน้าที่และทรัพยากรทางการบริหารดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการ โดยเฉพาะศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรงจึงจำเป็นต้องเน้นการสร้างการบริหารงานหรือแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน ตลอดจนสามารถช่วยเหลือประชาชนในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่

2.2.3 ผู้บริหารและทักษะการบริหาร

ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือคัดเลือกให้มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานในองค์กรให้เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในเมื่อประสิทธิภาพ หมายถึง ชีตความสามารถในการผลิตหรือบริการที่สามารถลดเวลา ความสูญเสีย ค่าใช้จ่าย แรงงาน หรือความพยายาม ส่วนประสิทธิผล หมายถึง การทำงานได้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารจะต้องใช้ความสามารถในการแปลความรู้สู่การปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลตามที่พึงประสงค์ซึ่งเรียกว่าทักษะการบริหารสามารถแบ่งเป็น 3 ทักษะคือ ทักษะเชิงเทคนิค (Technical Skills) ทักษะเชิงมนุษย์ (Human Skills) และทักษะเชิงมโนทัศน์ (Conceptual Skills) แต่ละทักษะมีความหมายดังนี้

- 1) ทักษะเชิงมโนทัศน์ หมายถึง ความสามารถในการมองและความเข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ในองค์กร ความสัมพันธ์กับภายนอกและความสามารถในการวินิจฉัยและประเมินปัญหาต่าง ๆ
- 2) ทักษะเชิงมนุษย์ หมายถึง ความสามารถที่จะทำงานกับคนอื่นได้ดีที่เรียกกันว่ามีความฉลาดทางอารมณ์
- 3) ทักษะเชิงเทคนิค หมายถึง ความสามารถใช้วิธีการหรือเครื่องมือในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จ

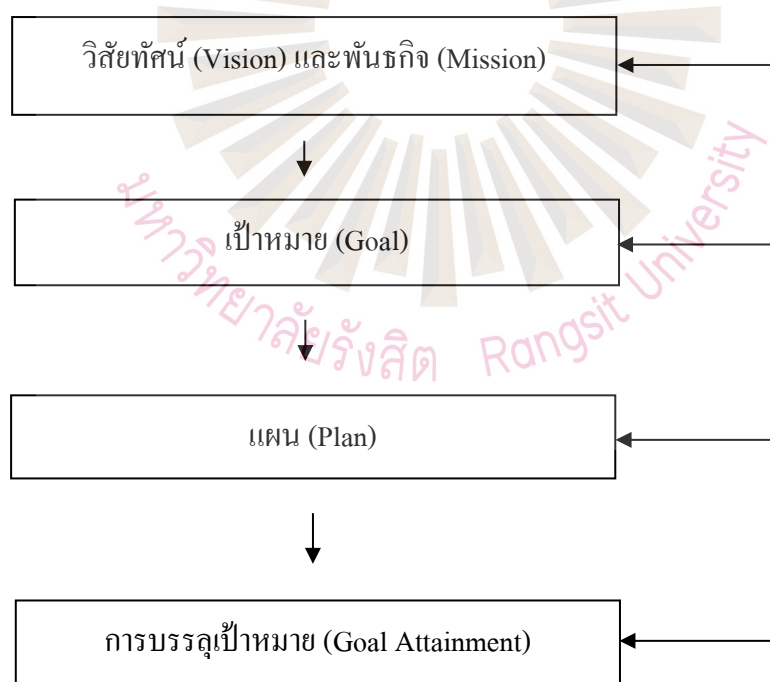
สรุปว่าทักษะการบริหารคือ ความสามารถในการมอง เข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ในองค์กร ความสัมพันธ์กับภายนอก การประเมินปัญหาต่าง ๆ รวมถึงความสามารถที่จะทำงานกับคนอื่นและใช้วิธีการหรือเครื่องมือในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จ ฉะนั้นแล้วหากยุติธรรมชุมชนเข้าใจทักษะในการบริหารเหล่านี้จะทำให้ศูนย์ยุติธรรมชุมชนมีความความเข้มแข็งและสามารถอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง

2.2.4 หน้าที่การบริหาร

หน้าที่การบริหาร นักวิชาการด้านการบริหารได้แบ่งไว้ต่างกันอย่าง เช่น ในยุคแรกๆ แบ่งหน้าที่การบริหารเป็น 5 หน้าที่ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การประสานงานและการควบคุมหรือแบ่งเป็น 7 หน้าที่ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การบุคลากร การสั่งการและการประสานงาน การรายงานและการงบประมาณหรือเรียกย่อ ๆ ว่า POSDCORB (ใช้ชื่ออักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของหน้าที่แต่ละอย่าง ยกเว้นการประสานงานใช้ Co ต่อมานักวิชาการทางการบริหารยุคหลังส่วนมากมีความเห็นตรงกันว่าหน้าที่การบริหารมี 4 หน้าที่คือ การวางแผน การจัดองค์กร การนำและการควบคุม

1) การวางแผน (Planning) การวางแผนเป็นกระบวนการของการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ที่แสดงถึงความต้องการที่องค์กรจะเป็นพันธกิจที่ต้องทำทิศทางและเป้าหมาย ลักษณะของแผนและการบรรลุเป้าหมาย จึงมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ วิสัยทัศน์และพันธกิจ เป้าหมาย แผนที่จะให้บรรลุเป้าหมายดังรูปที่ 2.1 (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555)

รูปที่ 2.1 กระบวนการวางแผนโดยภาพรวม
ที่มา: วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555

1) ความหมายขององค์ประกอบต่าง ๆ

วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง ภาพอนาคตขององค์การที่ผู้นำและสมาชิกร่วมกันกำหนดขึ้น โดยมีเป้าหมายในระยะกลางหรือระยะยาว (3-10 ปี) ลักษณะของวิสัยทัศน์ที่ดี คือ 1) มีมุมมองในอนาคตที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ 2) ผู้นำและสมาชิกขององค์การร่วมกันกำหนด 3) สะท้อนจุดหมายปลายทางขององค์การและมีความกระชับชัดเจนและ 4) สร้างแรงบันดาลใจที่ท้าทายจะก้าวไปให้ถึง

พันธกิจ (Mission) หมายถึง วัตถุประสงค์หรือหน้าที่ของการดำรงอยู่ขององค์การ

เป้าหมาย (Goal) หมายถึง ผลลัพธ์สุดท้ายที่องค์การต้องการให้บรรลุความสำเร็จ

คำว่า Goal มีคำแปลที่ใช้ต่าง ๆ กัน เช่น จุดหมาย เป้าหมาย เป็นต้น

แผน (Plan) หมายถึง วิธีการ (Means) ที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่ต้องการ

2) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดองค์การเป็นหน้าที่การบริหารที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างองค์การและการบริหารทรัพยากรมนุษย์มี 2 ประการคือ

2.1) การจัดโครงสร้างองค์การ มีสาระสำคัญ 4 ประการได้แก่ การออกแบบงาน การจัดเป็นแผนงาน การจัดกลไกการประสานงานในแนวตั้งและกลไกการจัดประสานงานในแนวนอน

2.1.1) การออกแบบงาน (Job Design) หมายถึง การวิเคราะห์ความเฉพาะของงาน (Work Specialization) และกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติเพื่อกำหนดงานและกลุ่มกิจกรรม การปฏิบัติเข้าด้วยกันอย่างมีเหตุผล โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการจูงใจในการทำงานให้เกิดประสิทธิผล โดยทั่วไปการออกแบบงานมี 4 วิธีการหลักๆ คือ การทำให้มีความง่ายขึ้น การหมุนเวียนในงาน การเพิ่มเนื้องานและการเพิ่มคุณค่างาน

2.1.2) การจัดแผนงาน (Departmentalization) เป็นการจัดรวมงานของบุคคลเข้าเป็นหน่วยหลายๆ หน่วยรวมเข้าเป็นแผนงานและหลายๆ แผนงานรวมเข้ากันเป็นหน่วยงานที่ใหญ่กว่าขึ้นไปอีก โดยทั่วไปการจัดแผนงานมี 4 รูปแบบคือ จัดตามหน้าที่ จัดตามส่วนงาน จัดแบบผสมและจัดแบบเมตริกซ์

2.1.3) กลไกการประสานงานในแนวตั้ง (Vertical Coordination) คือ การกำหนดกลไกการประสานงานให้เชื่อมโยงกิจกรรมของผู้บริหารระดับสูงเข้ากับผู้บริหารระดับกลางและระดับล่างเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยคำนึงถึงหลักการมีสายการบังคับบัญชา การมีเอกภาพในการบังคับบัญชา ขนาดของการควบคุม หลักการรวมอำนาจ

หรือกระจายอำนาจ หลักการมอบหมายหน้าที่และหลักการทำให้มีมาตรฐานของการกำหนดนโยบายระเบียบปฏิบัติและคำพรณงาน

2.1.4) กลไกประสานงานในแนวนอน (Horizontal Coordination)

เป็นการสร้างกิจกรรมการเชื่อมโยงระหว่างแผนกงานต่าง ๆ ที่อยู่ในระดับเดียวกัน โดยเฉพาะการสร้างระบบข้อมูลสารสนเทศ การแลกเปลี่ยนข้อคิดถาม การมองเห็นปัญหาและการมีโอกาศกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์

2.2) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ เมื่อมีโครงสร้างของงานชัดเจนตามที่กล่าวมาแล้วจำเป็นต้องมีคนหรือบุคลากรที่เหมาะสมเข้าทำงานจำเป็นต้องอาศัยการบริหารทรัพยากรมนุษย์ซึ่งมีกระบวนการสำคัญ 5 ประการคือ การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ การจัดคนเข้าทำงาน การพัฒนาและการประเมิน การบำเหน็จตอบแทนและการชำระรักษาบุคลากรให้มีประสิทธิผล

3) การนำ (Leading) การนำ หมายถึง ความพยายามของผู้ทำให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หน้าที่การบริหารหรือหน้าที่การนำมีลักษณะ 4 ประการคือ การจูงใจ ภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสารทางการบริหารและการบริหารกลุ่มกล่าวคือ

3.1) การจูงใจ (Motivation) หมายถึง การใช้สถานการณ์หรือสิ่งเร้าสำหรับกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ผู้จูงใจต้องการ

3.2) ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะปฏิบัติหน้าที่ให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่นเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร แนวคิดภาวะผู้นำและแนวคิดการบริหารจัดการมีความแตกต่างกัน

3.3) การติดต่อสื่อสารทางการบริหาร (Managerial Communication) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องการสื่อความหมายถึงกันเข้าใจกันเพื่อที่จะสามารถทำงานร่วมกันได้ตรงเป้าหมาย

3.4) การบริหารกลุ่ม (Managing Group) เป็นหน้าที่การบริหารของผู้บริหารที่จะทำองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย การบริหารกลุ่มเป็นอีกหนึ่งหน้าที่ซึ่งมีธรรมชาติประเภท บทบาทและประสิทธิผลของกลุ่ม

4) การควบคุม (Controlling) การควบคุมองค์กร หมายถึง กระบวนการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานหรือเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้

4.1) กระบวนการควบคุมองค์กรอาจแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

4.1.1) กำหนดระบบย่อยที่จะควบคุม หมายถึง ระบบการดำเนินงานของงานแต่ละแห่งซึ่งประกอบด้วยตัวป้อน กระบวนการและผลิตผล

4.1.2) ระบุสิ่งที่วัดและมาตรฐานของงานที่จะวัดให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ

4.1.3) วัดและรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานแต่ละงานเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้

4.1.4) วินัยเพื่อปรับปรุงแก้ไข

4.2) ระดับของการควบคุม การควบคุมเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารระดับต่าง ๆ แบ่งเป็น 3 ระดับคือ

4.2.1) การควบคุมระดับยุทธศาสตร์เป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงในการควบคุมเป้าหมายและแผนโดยรวม ได้แก่ การควบคุมรายไตรมาส รายครึ่งปี หรือรายปี โดยเน้นที่การนำแผนไปปฏิบัติให้เกิดผลตามเป้าหมาย

4.2.2) การควบคุมระดับยุทธวิธีเป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้บริหารระดับกลางหรือระดับหน่วยงานกำหนดเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน (เน้นที่การนำแผนไปปฏิบัติในแผนกงานต่าง ๆ การพิจารณาผล การดำเนินงานและการปรับปรุง)

4.2.3) การควบคุมระดับปฏิบัติการ เป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้บริหารระดับต้นเป็นการติดตามผลรายวัน เน้นที่แผนปฏิบัติการ

4.3) ยุทธศาสตร์การควบคุม โดยทั่วไปมียุทธศาสตร์การควบคุม 6 ประการคือ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555)

4.3.1) การควบคุมทรัพยากรมนุษย์ได้แก่ การควบคุมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการ ตั้งแต่การคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่ง การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการทำหน้าที่

4.3.2) การควบคุมระบบรางวัล แบ่งเป็นระบบรางวัลภายนอก ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง ที่ทำงานและความมั่นคงในการทำงานกับระบบภายใน ได้แก่ ความพึงพอใจในงาน การกำกับดูแลตนเองและการควบคุมระหว่างบุคคล

4.3.3) การควบคุมโครงสร้างแบบทางการได้แก่ การจัดสายบังคับบัญชา การติดต่อสื่อสาร คำพรรณนางาน เป็นต้น

4.3.4) การควบคุมงบประมาณได้แก่ การจัดให้มีระบบที่ยอมรับกันได้และการตรวจสอบได้ เป็นทั้งในเชิงป้องกันและเชิงปรับปรุงแก้ไข

4.3.5) การควบคุมนโยบายและกฎได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย และกฎต่าง ๆ ที่ทุกคนต้องปฏิบัติ

4.3.6) การควบคุมเทคโนโลยีได้แก่ การจัดให้มีเครื่องมืออุปกรณ์ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

4.4) รูปแบบการควบคุม ลักษณะของการควบคุม จำแนกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

4.4.1) การควบคุมแบบราชการ เป็นวิธีควบคุมโดยใช้กฎ นโยบาย การนิเทศ งบประมาณ ตารางการทำงาน ระบบการให้รางวัลและกลไกอื่น ๆ มาเป็นตัวควบคุม

4.4.2) การควบคุมนวัตกรรม เป็นวิธีควบคุมโดยใช้ค่านิยม ความเชื่อ ประเพณีกลุ่มวัฒนธรรม บทสวด การมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการมาเป็นตัวควบคุม

ดังนั้นหน้าที่ในการบริหารจึงสรุปได้ว่าต้องประกอบด้วย 4 หน้าที่คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม หากศูนย์ยุติธรรมชุมชนมีการพัฒนาในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุมก็จะสามารถทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือให้แก่ประชาชนมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการวางแผนการบริหารงานได้อย่างรอบคอบและตรงตามเป้าหมายของศูนย์ยุติธรรมชุมชน

2.2.5 ทฤษฎีทางการบริหาร

ศาสตร์ทุกแขนงมีทฤษฎีเป็นตัวอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ศาสตร์การบริหารก็เช่นเดียวกัน มีทฤษฎีที่มีวิวัฒนาการมาประมาณ 100 ปี ที่อาจแบ่งเป็น 4 ยุคคือ ทฤษฎีในยุคทศวรรษดั้งเดิม เชิงพฤติกรรม เชิงปริมาณและร่วมสมัยดังนี้

1) ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์เป็นทฤษฎีในกลุ่มทศวรรษดั้งเดิมมี Taylor ที่ถือว่าเป็นบิดาแห่งการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์เขาได้เสนอหลักการออกแบบงานและการจัดสิ่งจูงใจรวม 4 ประการคือ

1.1) ใช้วิธีการเชิงวิทยาศาสตร์กำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุด (One Best Way) เพื่อทดแทนวิธีการที่คนงานเคยทำกันมาแบบลองผิดลองถูก

1.2) มีการวางแผนเพื่อทดแทนการปล่อยให้คนงานเลือกวิธีการของตนเอง

1.3) การคัดเลือกคนงานที่มีความสามารถแล้วให้การฝึกอบรมและพัฒนาให้มีการทำงานร่วมกัน

1.4) ใช้หลักการแบ่งงานกันทำระหว่างผู้บริหารและคนงานเพื่อให้แต่ละฝ่ายทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมที่สุด (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555)

2) ทฤษฎีการบริหารแบบราชการ เป็นทฤษฎีในกลุ่มทศนะดั้งเดิมเช่นเดียวกับทฤษฎีแรก Max Weber นักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน เป็นผู้นำเสนอแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการจัดองค์การเชิงเหตุผล โดยมีลักษณะสำคัญ 7 ประการคือ

2.1) หลักการมีกฎระเบียบและข้อบังคับเพื่อควบคุมการตัดสินใจ

2.2) หลักการไม่เป็นส่วนตัว ผู้บริหารต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบและข้อบังคับเพื่อให้ปลอดจากการกระทำตามอำเภอใจ

2.3) หลักการแบ่งงานกันทำตามความถนัดหรือความชำนาญเฉพาะทาง

2.4) หลักการมีโครงสร้างสายบังคับบัญชา

2.5) หลักการเป็นอาชีพที่มั่นคง

2.6) หลักการมีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจโดยมีกฎระเบียบข้อบังคับเป็นตัวรองรับ

2.7) หลักการเป็นเหตุผลในกระบวนการตัดสินใจเพื่อบรรลุจุดหมาย (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555)

3) ทฤษฎีการบริหารเชิงพฤติกรรม จากทฤษฎีบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ผู้บริหารมุ่งที่จะหาวิธีการที่ดีที่สุดเพื่อสร้างประสิทธิภาพการทำงานและมองว่าคนงานมีแรงขับจากภายนอกเป็นด้านหลักในการทำงาน แต่ทฤษฎีเชิงพฤติกรรมมีมุมมองว่า ยังมีแรงขับจากภายใน เป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานด้วย ทำให้มีทฤษฎีอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ในเชิงพฤติกรรมหรือมนุษย์สัมพันธ์

3.1) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ได้เสนอลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาเมื่อปี 1943 ลำดับขั้นตามความต้องการมีกฏนำเสนอโดยรูปปิระมิดคือ ความต้องการมากที่สุดและเป็นพื้นฐานที่สุดจะอยู่ข้างล่างและความต้องการประสบความสำเร็จด้วยตนเอง โดยความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์แบ่งเป็น 5 ขั้นดังนี้

3.1.1) ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) ได้แก่ ความต้องการพื้นฐานในสิ่งที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศ ความต้องการพักผ่อน หลับนอน ความต้องการทางเพศ เป็นต้น

3.1.2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เมื่อมนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการได้แล้วก็จะเพิ่มความต้องการในระดับสูงขึ้นไปคือ ความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการความมั่นคงในชีวิตการทำงาน เป็นต้น

3.1.3) ความต้องการทางสังคมหรือความต้องการได้รับความรักและความเป็นเจ้าของได้แก่ ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ความต้องการให้และได้รับความรัก ความต้องการได้รับความชื่นชมจากผู้อื่น เป็นต้น

3.1.4) ความต้องการได้รับการยกย่อง (Esteem Needs) เป็นความต้องการได้รับการยกย่องนับถือและสถานะทางสังคม ความต้องการมีความรู้ความสามารถ เป็นต้น

3.1.5) ความต้องการสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization) เป็นความต้องการสูงสุดเป็นความต้องการที่อะไรที่บุคคลเป็นได้เขาต้องเป็น ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จด้วยตนเองเป็นความปรารถนาที่จะเป็นทุก ๆ อย่างที่เขาจะเป็นได้

3.2) ทฤษฎี X และทฤษฎี Y ของ Douglas McGregor เป็นนักบริหารอุตสาหกรรมมีชีวิตอยู่ในช่วง ค.ศ.1906-1964 เขาได้เสนอทฤษฎี X หรือทฤษฎี Y โดยมีสมมุติฐานเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริหารที่มีคนงาน ให้ผู้บริหารมีทัศนคติแบบใดแบบหนึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริหารที่สอดคล้องกับทัศนคติ นั้น ๆ ด้วย โดยทฤษฎี X มีสมมุติฐานว่า

3.2.1) คนทั่วไปไม่ชอบทำงาน พยายามหลีกเลี่ยงงาน

3.2.2) คนส่วนใหญ่ต้องการให้บังคับ ควบคุมหรือขู่เข็ญเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์กร

3.2.3) คนทั่วไปชอบหลบหลีกความรับผิดชอบ ไม่มีความทะเยอทะยาน แต่ชอบหาความมั่นคง

ส่วนทฤษฎี Y มีสมมุติฐานว่า

3.2.4) คนส่วนใหญ่มิได้ชอบงานโดยสันดาน แต่ใช้ความพยายามทำงานทั้งทางร่างกายและจิตใจเป็นไปโดยธรรมชาติ เสมือนการเล่นหรือพักผ่อน

3.2.5) คนจะชี้นำตนเองหรือควบคุมตนเองให้บรรลุเป้าหมายที่ตนผูกพัน การควบคุมหรือขู่เข็ญจากภายนอก มิได้เป็นวิธีการเดียวที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายได้

3.2.6) ความผูกพันกับเป้าหมายขึ้นอยู่กับรางวัลที่จะควบคู่ไปด้วยกับความสำเร็จของเขาด้วย โดยเฉพาะรางวัลที่ตอบสนองความต้องการระดับสูง

3.2.7) ภายใต้อาณัติที่เหมาะสม คนทั่วไปจะเรียนรู้ไม่เฉพาะการยอมรับในความรับผิดชอบเท่านั้นแต่ยังจะแสวงหาความรับผิดชอบอีกด้วย

3.2.8) คนแต่ละคนสามารถจะแสดงควมริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้เต็มที่เพื่อแก้ปัญหาองค์การ

3.2.9) ศักยภาพด้านสติปัญญาของคนส่วนใหญ่ยังไม่ได้กำหนดมาใช้อย่างเต็มที่ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2555)

4) ทฤษฎีการบริหารที่ชนะเชิงปริมาณ การบริหารเชิงปริมาณเป็นการบริหารที่ใช้ตัวแบบทางคณิตศาสตร์ สถิติและข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประกอบการตัดสินใจทางการบริหารและการปฏิบัติงานขององค์การ มีหลักการบริหารที่สำคัญคือ การบริหารศาสตร์ การบริหารปฏิบัติการ และระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร แต่ละหลักการมีรายละเอียดมากและมีความยากในระดับหนึ่งเกี่ยวกับการใช้โมเดลทางคณิตศาสตร์ รวมทั้งมีเทคนิคและกระบวนการเฉพาะ

5) ทฤษฎีการบริหารร่วมสมัย มีทฤษฎีการบริหารร่วมสมัยหลายทฤษฎีได้แก่ ทฤษฎีเชิงระบบ ทฤษฎีการบริหารตามสถานการณ์ การบริหารคุณภาพโดยรวมและการบริหารโดยเน้นวัตถุประสงค์ ผู้เขียนเลือกทฤษฎีเชิงระบบและการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การมานำเสนอ ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นทฤษฎีที่มีทักษะในเชิงองค์รวม (Holistic) สามารถนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง

หากมีการนำแนวคิดหรือทฤษฎีเข้ามาดัดแปลงในการทำงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน โดยเลือกแนวคิดหรือทฤษฎีที่สอดคล้องและใกล้เคียงก็จะทำให้ศูนย์ยุติธรรมมีศักยภาพในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการช่วยเหลือประชาชน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย

2.3.1 ความหมาย

เครือข่ายทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล โดยมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน (Boissevain, 1974)

เครือข่าย (Network) หมายถึง กลุ่มบุคคลหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจสื่อสารสัมพันธ์กันหรือดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน โดยไม่ทำให้แต่ละคนหรือแต่ละองค์กรสูญเสียความเป็นอิสระ (เสรี พงศ์พิศ, 2548)

2.3.2 ประเภทของเครือข่าย

ทั้งนี้นักวิชาการได้จำแนกประเภทของเครือข่ายออกเป็น 6 ประเภท (Dijk, 2006) ได้แก่

- 1) เครือข่ายทางกายภาพ (Physical Networks) เป็นระบบทางธรรมชาติที่ซับซ้อน เช่น ระบบนิเวศ ถนน แม่น้ำและเส้นทางต่าง ๆ
- 2) เครือข่ายระบบเส้น (Organic Networks) เป็นกลไกในร่างกาย เช่น ระบบประสาทของร่างกายมนุษย์สื่อสารกันเองผ่านสมองซึ่งเป็นตัวควบคุมการทำงาน การไหลเวียนของเลือดและ DNA ในเซลล์
- 3) เครือข่ายประสาทเทียม (Neuronal Networks) เป็นระบบความคิด การเชื่อมโยงของจิตและแผนผังความคิด
- 4) เครือข่ายสังคม (Social Networks) เป็นระบบทางสังคมที่เชื่อมโยงกันด้วยความสัมพันธ์
- 5) เครือข่ายทางเทคนิคหรือเครือข่ายเทคโนโลยี (Technical Networks) ประกอบด้วย ถนน เครือข่ายการส่งของ การโทรคมนาคมและเครือข่ายคอมพิวเตอร์
- 6) เครือข่ายของสื่อ (Media Networks) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารโดยมีสัญลักษณ์และสารสนเทศ

นฤมล นิราทร (2543) ได้จำแนกประเภทของเครือข่ายทางสังคมตามมิติ 4 มิติดังนี้

- 1) จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ เช่น เครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาคและประเทศ
- 2) จำแนกตามกิจกรรมหรือประเด็นปัญหา เช่น เครือข่ายที่ทำงานด้านเด็ก สตรี สาธารณสุข เศรษฐกิจ พัฒนาชุมชน สิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม
- 3) จำแนกตามอาชีพหรือสถานภาพทางสังคม เช่น เครือข่ายด้านแรงงาน เครือข่ายกลุ่มพระสงฆ์ เครือข่ายครูพิทักษ์สิทธิเด็ก เครือข่ายสารวัตรนักเรียน
- 4) จำแนกตามรูปแบบโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ทำให้เกิดเครือข่ายใน 2 ลักษณะ คือ เครือข่ายตามแนวตั้งคือ 1) เครือข่ายที่มีโครงสร้างเป็นช่วงชั้นทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในเครือข่ายไม่เท่ากันและ 2) เครือข่ายตามแนวนอนเป็นเครือข่ายที่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในเครือข่ายเท่าเทียมกัน

นอกจากนี้ Kilduff and Tsai (2003) ได้แบ่งประเภทของเครือข่ายตามระดับของการศึกษาวิเคราะห์เครือข่าย (Network Analysis) โดยแบ่งได้เป็น 4 ประเภทคือ

- 1) เครือข่ายระดับปัจเจกบุคคล (Individual Level Network)
- 2) เครือข่ายระดับหน่วยธุรกิจ (Business Unit Level Network)
- 3) เครือข่ายระดับองค์กร (Organization Level Network)
- 4) เครือข่ายระดับอื่น ๆ (Other Level Network) หรือระดับระหว่างองค์กร

2.3.3 การสร้างเครือข่ายทางสังคม (Social Network Construct)

การสร้างเครือข่าย (Networking) หมายถึง กิจกรรมในการก่อให้เกิดกลุ่ม ซึ่งอาจเป็นกลุ่มองค์กรหรือกลุ่มบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยน การจัดกิจกรรมหรือการผลิตระหว่างองค์กรสมาชิกต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันมาก่อนหน้าที่จะทำความตกลงเป็นองค์กรเครือข่าย (นฤมล นิราทร, 2543)

สำหรับเหตุผลในการสร้างเครือข่ายทางสังคมนั้น นฤมล นิราทร (2543) กล่าวว่า เป็นเพราะต้องการมีเพื่อนในการทำงาน ต้องการมีหุ้นมีพวก ต้องการทรัพยากรในการทำงาน ต้องการรับภาระความเสี่ยงในกิจกรรมร่วมกัน ต้องการความชำนาญเฉพาะด้านในการแก้ไขปัญหา ต้องการประหยัดและต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน รวมไปถึงมีปัจจัยเสริมที่เป็นเงื่อนไขสำคัญคือ ความเต็มใจที่จะเข้าร่วมเป็นเครือข่าย

ส่วนพระมหาสุทนต์ อากาศโร (2547) ให้เหตุผลว่าการสร้างเครือข่ายทางสังคมเกิดจาก

- 1) สถานการณ์ปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนหลากหลายและขยายตัวจนเกินความสามารถของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มที่จะดำเนินการแก้ไข
- 2) เครือข่ายเป็นเครื่องมือหรือยุทธศาสตร์ในการสร้างพื้นที่ทางสังคม
- 3) เพื่อให้การประสานผลประโยชน์เป็นไปอย่างเท่าเทียมจากที่กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้ว่าเหตุผลสำคัญของการสร้างเครือข่ายทางสังคมคือ การมุ่งที่จะบรรลุเป้าหมายของปัจเจกบุคคล ซึ่งไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองโดยลำพัง แต่ต้องอาศัยการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรอันจะส่งผลให้สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย อันเป็นการประสานผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับยุติธรรมชุมชน

2.4.1 ความหมายยุติธรรมชุมชน

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และจุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2550) กล่าวว่า ยุติธรรมชุมชน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของชุมชน โดยชุมชนร่วมกันเองหรือร่วมกับภาครัฐในลักษณะของหุ้นส่วน โดยการนำทุนทางสังคมที่ดีงามและศักยภาพของชุมชนมาใช้เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและความปลอดภัยจากอาชญากรรม ความเป็นธรรมและความสงบสุขของชุมชน

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2548) กล่าวว่า แนวคิดยุติธรรมชุมชน มีหลักการสำคัญคือ เน้นว่า อาชญากรรมเป็นปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ดังนั้นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไม่ควรทำหน้าที่เฉพาะการลงโทษผู้กระทำผิด การยับยั้งป้องกันการแก้ไขฟื้นฟู เป็นรายบุคคลเท่านั้น ควรขยายหน้าที่ความรับผิดชอบออกไปให้รวมถึงการป้องกันอาชญากรรม การระดมข้อพิพาทและการแก้ปัญหาความขัดแย้งในชุมชน โดยหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมควรเข้าหาชุมชนและพัฒนาร่วมกันมีส่วนร่วมของประชาชนไปพร้อมกัน

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2556) กล่าวว่ายุติธรรมชุมชน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของชุมชน โดยชุมชนกระทำร่วมกันหรือระหว่างชุมชนและภาครัฐ โดยใช้ทุนทางสังคมในการสร้างภูมิคุ้มกันและความสงบสุขของชุมชนด้วยการส่งเสริมการป้องกันและการสร้างภูมิคุ้มกันจากปัญหาอาชญากรรม การเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรมและการยุติความขัดแย้งทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมหลักได้มากขึ้น ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและช่วยลดภาระของกระบวนการยุติธรรมหลักและช่วยรักษาระบบนิเวศประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่

กรมคุมประพฤติ (2549) ได้ให้คำจำกัดความของ ยุติธรรมชุมชน หมายถึง การป้องกันอาชญากรรมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรมที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อคุณภาพชีวิตของชุมชน

ยุติธรรมชุมชนเป็นแนวคิดเชิงกลยุทธ์ในการป้องกันอาชญากรรมของกระบวนการยุติธรรมที่มีการทำงานร่วมกับชุมชนในทุกกระบวนการของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเป้าหมายที่สำคัญคือ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนที่ผ่านมา มีความพยายามในการทำกิจกรรมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในกระบวนการยุติธรรมในภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์และคุมประพฤติ เช่น การทำศาลประชาชน ตำรวจชุมชน การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยประชาชน อาสาสมัครคุมประพฤติ อาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน ความพยายามข้างต้นเป็นการทำกิจกรรมที่หวังให้มีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน กิจกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นโดยการคิดจากปัญหา ที่ภาครัฐและอยากให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ สำหรับองค์ประกอบสำคัญของยุติธรรม ชุมชนคือ (ชนวนทอง ธนสุกาญจน์ และคณะ, 2548)

- 1) การสร้างยุติธรรมชุมชนต้องพัฒนามาจากบริบทและมุมมองของชุมชนจาก วิถีชีวิตของชุมชน
- 2) การสร้างยุติธรรมชุมชนต้องแก้ปัญหา ไม่ใช่การปราบปรามเพื่อเอาชนะ
- 3) การสร้างยุติธรรมชุมชนต้องมีการกระจายอำนาจและการร่วมรับผิดชอบ
- 4) การสร้างยุติธรรมชุมชนต้องเน้นการพัฒนาทักษะชุมชนในการดูแล ป้องกัน เฝ้าระวังและคุ้มครองกระทำผิด เหยื่อหรือคนในชุมชน โดยวิถีของชุมชนเอง
- 5) การสร้างยุติธรรมชุมชนต้องเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เน้นการ ทำงานร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตย

สรุปว่า ศูนย์ยุติธรรมชุมชน หมายถึง เป็นการดำเนินกิจกรรมของชุมชน โดยชุมชนเองหรือ ร่วมกับภาครัฐ ในลักษณะของหุ้นส่วน โดยการนำทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนมาใช้เพื่อ สร้างภูมิคุ้มกันและความปลอดภัยจากอาชญากรรมด้วยการส่งเสริมการป้องกันจากปัญหา อาชญากรรม การเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรมและการยุติความขัดแย้ง รวมถึงการเปิด โอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ในด้านการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรม ชุมชนและหากชุมชนใดเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานก็จะทำให้ชุมชนนั้นปลอดภัย จากปัญหาสังคมและปัญหาอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นในชุมชนของตนเองได้

2.4.2 องค์ประกอบของยุติธรรมชุมชน

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และจุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2550) กล่าวว่า ลักษณะที่เป็นองค์ประกอบ สำคัญของยุติธรรมชุมชนจากประสบการณ์ในการทำงานกับชุมชนในสังคมไทยน่าจะมีหลักการ สำคัญที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1) เป็นการดำเนินการในระดับชุมชน โดยชุมชนเพื่อชุมชน
- 2) เป็นการดำเนิน โดยชุมชนเองหรือโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับชุมชนในรูปแบบ “หุ้นส่วน”
- 3) กรอบการดำเนินกิจกรรมมีรูปแบบที่ยืดหยุ่นหลากหลาย โดยจะมีลักษณะเป็นการระดมทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนมาใช้ในการสร้างความปลอดภัยจากอาชญากรรม ความเป็นธรรม ความยุติธรรมและความสงบสุขในสังคม โดยไม่ยึดติดอยู่กับกรอบของกฎหมายและกฎระเบียบแห่งรัฐเท่านั้น โดยอาจเป็นการดำเนินการเชิงรุกเพื่อป้องกันปัญหาหรือดำเนินการร่วมกับกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักหรือดำเนินการเป็นเอกเทศโดยชุมชนเอง

กระทรวงยุติธรรม กรมคุมประพฤติ (2549) อธิบายว่า การทำงานร่วมกันรูปแบบใดมีองค์ประกอบครบถ้วนตามที่กล่าวต่อไปจะสามารถบอกได้ทันทีว่านั่นคือ “ยุติธรรมชุมชน”

- 1) ยุติธรรมชุมชนเน้นปฏิบัติการในพื้นที่ ความหมายของคำว่า “ชุมชน” มีความหมายได้หลายแบบ เช่น ชุมชนตามเขตภูมิศาสตร์ชุมชนของกลุ่มคนที่สนใจในเรื่องเดียวกัน ชุมชนเชิงสถาบัน ชุมชนเชิงปัญหา เป็นต้น แต่สำหรับยุติธรรมชุมชนมีเป้าประสงค์เฉพาะเพื่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนที่ต้องดำเนินงาน โดยอาศัยข้อมูลอย่างพร้อมเพียงและเน้นการวัดผลที่ต้องเทียบเคียงกับข้อมูลพื้นฐาน (Benchmark) ดังนั้นจึงจำเป็นที่ยุติธรรมชุมชนจะต้องยึดพื้นที่ แต่ยุติธรรมชุมชนไม่ปฏิเสธการสนับสนุนหรือความช่วยเหลือจากแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ที่อยู่นอกชุมชนขอบเขตพื้นที่ปฏิบัติการของยุติธรรมชุมชน

- 2) ยุติธรรมชุมชนเป็นกระบวนการแก้ปัญหา ยุติธรรมชุมชนแตกต่างจากกระบวนการแก้ปัญหาอาชญากรรมของระบบยุติธรรมทางอาญาแบบดั้งเดิมที่ใช้วิธีการลงโทษจำคุกเป็นหลักและอาชญากรรมถูกมองว่าเป็นการแข่งขันระหว่างฝ่ายโจทก์กับฝ่ายจำเลย แต่สำหรับยุติธรรมชุมชนอาชญากรรมและความไร้ระเบียบทั้งหลายจะได้รับการแก้ไขด้วยรูปแบบการแก้ปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ กัน ทั้งการแก้ปัญหาภายหลังที่เกิดอาชญากรรมแล้วและการแก้ปัญหา ก่อนที่จะเกิดอาชญากรรม การทำงานร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วนยุติธรรมชุมชนสามารถที่จะจัดให้มีเวทีสาธารณะสำหรับชุมชน เช่น การประชุมชุมชนหรือประชุมคุ้มหมู่บ้านเพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา องค์กรชุมชนท้องถิ่นทั้งหลาย สมาชิกของชุมชนได้พบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น ความวิตกกังวลและความห่วงใยที่ข้อมูลเหล่านั้นสามารถที่จะให้คำตอบได้ว่าทางออกควรทำอย่างไร ยุติธรรมชุมชนวางจุดเน้นอยู่ที่ทั้งการแก้ปัญหาความสงบเรียบร้อยที่ต้องกระทำเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนและผลที่จะเกิดตามมาจากการแก้ปัญหานั้น ๆ กระบวนทัศน์การแก้ปัญหา (Problem Solving Paradigm) แตกต่างจากกระบวนทัศน์

แบบปรปักษ์ (Conflict Paradigm) อยู่ตรงที่กระบวนการแก้ปัญหาต้องพึ่งพาข้อมูล การพิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบและความสนใจที่จะทำงานร่วมกันในการแก้ปัญหานั้น ๆ กระบวนทัศน์การแก้ปัญหาเชื่อว่าคนที่ประชาชนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความหวังไว้ร่วมกันภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีกติกาที่เกิดจากการตกลงร่วมกันและพร้อมด้วยข้อมูลเช่นนี้การแก้ปัญหาใด ๆ จะสามารถพบทางออกได้เสมอ ข้อมูลชุมชนจะนำมาใช้ในกระบวนการแก้ปัญหา 3 แนวทางคือ

2.1) ประการที่ 1 ข้อมูลทางภูมิศาสตร์จะใช้เพื่อจัดลำดับความเร่งด่วนที่จะต้องเข้าจัดการ โดยยุทธธรรมชุมชนพื้นที่ที่อาชญากรรมระบาดรุนแรง (Hot Spots) ย่อมมีความจำเป็นที่ระบบยุทธธรรมทางอาญาจะต้องเข้าไปจัดการก่อน แต่ไม่ใช่เพราะอาชญากรรมที่รุนแรงเท่านั้น หากแต่เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่ต้องให้ความสำคัญมากกว่า

2.2) ประการที่ 2 ความต้องการและความวิตกกังวลของชุมชนเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในกระบวนการแก้ปัญหา สมาชิกของชุมชนสามารถให้ข้อมูลแก่ผู้ปฏิบัติงานในระบบยุทธธรรมทางอาญาได้ดีที่สุดเพราะพวกเขาสัมผัสและใกล้ชิดกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาคุณภาพชีวิตของชุมชน

2.3) ประการที่ 3 ข้อมูลนั้นจะนำมาตั้งเป้าหมายที่สามารถจะวัดได้ถึงความก้าวหน้าของยุทธธรรมชุมชนที่ดำเนินการในพื้นที่นั้น ๆ โดยเทียบเคียงกับฐานข้อมูลเดิม

3) ยุทธธรรมชุมชนยึดหลักการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ การบริหารจัดการของระบบยุทธธรรมทางอาญาแบบดั้งเดิมเป็นการบริหารในทางตั้งระบบยุทธธรรมทางอาญาจะแบ่งออกเป็นชั้น ๆ ผู้ปฏิบัติในองค์กรในแต่ละชั้นจะรายงานขึ้นไปยังผู้บังคับบัญชาที่อยู่ใกล้ชิดขึ้นไปจนถึงระดับสูงสุด กระบวนทัศน์ยุทธธรรมชุมชนเปลี่ยนรูปแบบการทำงานเช่นนั้นให้เป็นแนวระนาบทั้งหมดมีส่วนที่เป็นทางตั้งไม่มากนัก เหตุผลสืบเนื่องมาจากกระบวนทัศน์ยุทธธรรมชุมชนต้องพึ่งพาการทำงานร่วมกับแบบเป็นหุ้นส่วนกับทุกภาคส่วน รวมทั้งชุมชนท้องถิ่นที่องกรณ์ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายต่างต้องแต่งตั้งตัวแทนขององค์กรมาทำงานร่วมกันรวมทั้งองค์กรชุมชนท้องถิ่นทั้งหลายด้วย เมื่อตัวแทนมาอยู่ร่วมกันที่โต๊ะประชุมจึงต้องมีผู้ใดผู้หนึ่งที่เป็นตัวแทนจากองค์กรใดองค์กรหนึ่งจะได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมให้ทำหน้าที่บริหารหุ้นส่วนยุทธธรรมชุมชนที่เกิดขึ้น สมาชิกอื่น ๆ ก็จะทำหน้าที่เป็นสมาชิก หุ้นส่วนใด ๆ จะไม่ประสบผลสำเร็จเลยหากสมาชิกแต่ละคนเพียงแต่รับปากในที่ประชุมแต่ครั้งกลับไปรายงานต้นสังกัดแล้วต้นสังกัดไม่ยอมรับรู้ในสิ่งที่ตัวแทนไปรับข้อผูกพันมา ดังนั้นหลักการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบจึงเป็นหัวใจต่อความสำเร็จของยุทธธรรมชุมชน

4) ยุทธธรรมชุมชนให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของชุมชนเป็นลำดับแรก ระบบยุทธธรรมชุมชนทางอาญาแบบดั้งเดิมผูกพันตนอยู่กับผู้กระทำผิดที่ถูกกล่าวหาเป็นหลักและ

ในไม่นานมานี้ก็ได้เริ่มให้ความสำคัญกับเชื้ออาชญากรรมแล้ว กระบวนการต่าง ๆ และผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานของระบบยุติธรรมทางอาญาแบบดั้งเดิมถือเอาที่ผลผลิตที่เกิดจากการอำนวยความสะดวกยุติธรรม กระบวนทัศน์ยุติธรรมชุมชนเข้าใจในเป้าหมายของระบบยุติธรรมทางอาญาที่มุ่งให้ความสำคัญกับผู้กระทำผิดเป็นลำดับแรก แต่เห็นว่าเป้าหมายดังกล่าวยังอยู่ภายใต้เป้าหมายหลักคือเพื่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน เช่น ยุติธรรมชุมชนรูปแบบต่าง ๆ ที่ริเริ่มโดยพนักงานอัยการเกิดจากความต้องการอย่างแท้จริงของประชาชนที่อาศัยอยู่ในใจกลางเมืองเพื่อให้ระบบยุติธรรมทางอาญาเข้าไปให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งผลที่เกิดขึ้นได้ผลดีเสียยิ่งกว่าการรอคอยที่จะฟ้องคดีอาชญากรรมที่ร้ายแรงเป็นรายคดีภายหลังที่ความผิดเกิดแล้วเพราะผู้กระทำผิดก็ถูกตัดสินและลงโทษไปแล้วและแม้ว่าเชื้ออาชญากรรมในความผิดสำคัญๆ ก็รู้สึกพอใจในคำพิพากษาแล้วก็ตามก็ไม่สามารถที่จะกล่าวอ้างได้ว่าการดำเนินกระบวนการยุติธรรมเช่นนั้นมีความหมายสูงสุดในตัวของมันเองแล้ว ภายใต้กระบวนทัศน์ยุติธรรมชุมชนไม่ได้มุ่งเพียงเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่จะทำให้เกิดอาชญากรรมและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ยังมุ่งที่จะสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชนในการปกป้องคุ้มครองตนเองให้ได้ด้วยและยังเห็นถึงความสำคัญในศักยภาพของชุมชนในการจัดสวัสดิการเพื่อสมาชิกของชุมชน โดยชุมชนซึ่งเราเรียกว่า Collective Efficacy กระบวนทัศน์ยุติธรรมชุมชนจึงไม่ทอดทิ้งประสบการณ์ของสมาชิกเหล่านั้นเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดผลโดยรวมต่อชุมชน สภาพของชุมชนอย่างน้อย 2 ประการที่เป็นความท้าทายที่สำคัญต่อระบบยุติธรรมทางอาญาความท้าทายคือ ประการที่ 1 ชุมชนทั้งหลายต่างประกอบด้วยผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลายและองค์กรต่าง ๆ ในหลายระดับที่ต่างมีผลประโยชน์แข่งขันกันในสถานการณ์เช่นนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับกระบวนการทำงานของระบบยุติธรรมทางอาญาแบบดั้งเดิมที่จะสามารถประสานความแตกต่างดังกล่าวเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ผลของอาชญากรรมส่งผลกระทบต่ออย่างชัดเจนต่อชุมชนก็ยิ่งทำให้ระบบยุติธรรมทางอาญาหลงทางไม่ยอมที่จะอดทนกับการกระนั้น ๆ จึงทำให้การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดคนนั้นมีสภาพเยี่ยงศัตรูความสำคัญจึงอยู่ที่ว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้เป้าหมายเพื่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนได้รับความสำคัญเป็นลำดับแรกของระบบยุติธรรมทางอาญา โดยจะต้องไม่ทอดทิ้งสมาชิกคนใดคนหนึ่งไว้นอกชุมชนหรือนอกกระบวนการยุติธรรมประเด็นข้อนี้เป็นความท้าทายที่มีความหมายอย่างลึกซึ้งต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ต้องการจะทำงานแบบยุติธรรมชุมชน ความท้าทายประการที่ 2 ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชนใด ๆ อย่างผิดปกติซึ่งหมายความว่าชุมชนนั้น ๆ ถูกทำลายจากอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงทำให้ชุมชนมีความสามารถลดน้อยลงและไม่สามารถระดมทรัพยากรของชุมชนเพื่อจัดการกับปัญหานั้น ๆ ได้ด้วยชุมชนเอง ยุติธรรมชุมชนหากต้องการจะให้ป็นมาตรการที่มีความหมายต่อ

การจัดการกับอาชญากรรมจะต้องทำให้ชุมชนเกิดความแข็งแกร่งพอที่จะแก้ไขปัญหาที่แสบๆ ไปด้วย ชุมชนเป็นความท้าทายที่สำคัญไม่แพ้ความท้าทายประการแรก

5) ยุติธรรมชุมชนเปิดช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ของระบบยุติธรรมทางอาญา การริเริ่มยุติธรรมชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่แล้วต่างเปิดช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในบทบาทต่าง ๆ อย่างหลากหลาย แต่บทบาทที่เปิดให้ นั้นเป็นบทบาทที่ต้องอาศัยความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่งที่ประชาชนมีอยู่แล้ว เช่น ความสามารถที่จะบอกเล่าถึงปัญหาของชุมชนหรืออย่างน้อยที่สุดการเข้าร่วมประชุมในที่ประชุมของชุมชนที่ปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนก็ยังถือว่าเป็นความสามารถในระดับที่ยอมรับได้ เป็นต้น สมาชิกของชุมชนอาจเข้าร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ของระบบยุติธรรมทางอาญาในหลายรูปแบบ เช่น การอาสาสมัครเข้ามาทำงานแบบไม่เป็นทางการ ในโครงการเฉพาะ โครงการใดโครงการหนึ่งเข้ามาให้ความช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรมในโครงการสงเคราะห์เหยื่ออาชญากรรม อาสาเข้ามาทำงานในโครงการเตรียมการคืนสู่ชุมชนผู้กระทำผิดที่กำลังจะออกมาจากเรือนจำและอาสาเข้าร่วมในกิจกรรมรณรงค์ป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น หรืออาสาสมัครเพื่อให้ได้รับคัดเลือกเข้ามาทำงานในระบบยุติธรรมทางอาญาแบบทางการ เช่น เป็นกรรมการด้านยุติธรรมทางอาญาทั้งหลาย เช่น คณะกรรมการในสภายุติธรรมชุมชนแห่ง ออสเตรเลียเพื่อเข้ามาใช้ประสบการณ์ที่ตนมีให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานของคณะกรรมการชุมชน ชุคนั้น ๆ การหันมาให้ความสำคัญต่อกระบวนการคืนสู่ชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนของระบบยุติธรรมทางอาญาแบบดั้งเดิมเกิดจากเหตุผล 2 ประการคือ

5.1) ประการที่ 1 การควบคุมสังคมแบบทางการโดยตำรวจและศาล ไม่สามารถควบคุมอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากมีทรัพยากรจำกัดจึงทำให้การควบคุมมีสภาพเสมือนแผ่นฟิล์มที่เบาบางในท่ามกลางสถาบันและวัฒนธรรมประเพณีในชุมชน ที่เป็นบ่อเกิดของระเบียบของชุมชนนั้น ๆ การคุ้มครองที่เบาบางโดยตำรวจและศาลจึงถูกบดบังด้วยความสามารถของครอบครัว โรงเรียนศาสนา องค์กรภาคเอกชนและองค์กรอื่น ๆ ที่อาสาทำงานเพื่อการคืนสู่ชุมชนอย่างพลเมืองดีและการคุ้มครองสังคมจากอาชญากรรม

5.2) ประการที่ 2 เกิดจากการยอมรับในหลักการพื้นฐานที่ว่าสมาชิกของชุมชนคือ ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่ทำงานอย่างแข็งขันเพื่อประโยชน์ของส่วนร่วม ยิ่งกว่าการมุ่งเพื่อประโยชน์ส่วนตน ความล้มเหลวของเราในอดีตที่ผ่านมาเกิดจากข้อสมมุติฐานที่ผิดพลาดที่ว่าปัญหาความปลอดภัยสาธารณะเป็นปัญหาของภาครัฐในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเท่านั้นหาใช่ปัญหาของชุมชน

ส่วนยุทธธรรมชุมชนเป็นแนวคิดเชิงกลยุทธ์ในการป้องกันอาชญากรรมของกระบวนการยุทธธรรมที่มีการทำงานร่วมกับชุมชนในทุกกระบวนการของกระบวนการยุทธธรรมเพื่อเป้าหมายที่สำคัญคือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนที่ผ่านมา มีความพยายามในการทำกิจกรรมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการยุทธธรรมในภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์และคุมประพฤติ เช่น การทำศาลประชาชน ตำรวจชุมชน การใกล้ชิดข้อพิพาทโดยประชาชน อาสาสมัครคุมประพฤติอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ความพยายามข้างต้นเป็นการทำกิจกรรมที่หวังให้มีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน กิจกรรมเหล่านั้นเกิดขึ้นโดยการคิดจากปัญหาที่ภาครัฐและอยากให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ สำหรับองค์ประกอบสำคัญของยุทธธรรมชุมชนคือ (ชนวนทอง ธนสุกาญจน์ และคณะ, 2548)

- 1) การสร้างยุทธธรรมชุมชนต้องพัฒนามาจากบริบทและมุมมองของชุมชนจากวิถีชีวิตของชุมชน
- 2) การสร้างยุทธธรรมชุมชนต้องแก้ปัญหา ไม่ใช่การปราบปรามเพื่อเอาชนะ
- 3) การสร้างยุทธธรรมชุมชนต้องมีการกระจายอำนาจและการร่วมรับผิดชอบ
- 4) การสร้างยุทธธรรมชุมชนต้องเน้นการพัฒนาทักษะชุมชนในการดูแล ป้องกัน ฝ้าระวังและคุ้มครองกระทำผิด เหยื่อหรือคนในชุมชนโดยวิถีของชุมชนเอง
- 5) การสร้างยุทธธรรมชุมชนต้องเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เน้นการทำงานร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตย

สรุปว่าองค์ประกอบของยุทธธรรมชุมชนประกอบด้วยการดำเนินการในระดับชุมชนโดยชุมชนเพื่อชุมชน การดำเนินโดยชุมชนเองหรือโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับชุมชนในรูปแบบ “หุ้นส่วน” มีกรอบการดำเนินกิจกรรมมีรูปแบบที่ยืดหยุ่นหลากหลาย ทั้งนี้การสร้างยุทธธรรมชุมชนต้องพัฒนามาจากบริบทและมุมมองของชุมชนจากวิถีชีวิตของชุมชนอย่างแท้จริง ต้องแก้ปัญหา มีการกระจายอำนาจ มีการร่วมรับผิดชอบ เน้นการพัฒนาทักษะชุมชนในการดูแลป้องกัน ฝ้าระวัง และคุ้มครองผู้กระทำผิด เหยื่อหรือคนในชุมชนโดยวิถีของชุมชนเองและต้องเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

2.4.3 การกิจและเป้าหมายของยุทธธรรมชุมชน

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2550) กล่าวว่า การกิจหลักที่ชุมชนสามารถอำนวยความสะดวกยุทธธรรมแก่กันได้มี 4 ประการคือ

1) การป้องกันควบคุมอาชญากรรมและการกระทำผิด หมายถึง การกระทำเชิงรุกใด ๆ อันเป็นการยับยั้งหรือชะลอเวลาหรือสถานการณ์มิให้นำไปสู่การเกิดอาชญากรรมและการกระทำผิดด้วยการควบคุม จัดระเบียบชุมชน เล็งเห็นผลและทำการกระทำผิดรวมทั้งกลุ่มเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในชุมชน

2) การจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ หมายถึง การทำให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนยุติลงหรือบรรเทาความรุนแรงลงด้วยการประสานงาน ดำเนินการเองหรือส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของคนในชุมชนตามรูปแบบวิธีการเชิงสมานฉันท์หรือวิธีการที่ไม่ใช้ความรุนแรง กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ได้แก่ กระบวนการหรือวิธีการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่าง 1) บุคคลด้วยกัน, 2) บุคคลกับระเบียบกฎเกณฑ์ของชุมชน, 3) ระหว่างบุคคลกับกฎระเบียบภาครัฐ, 4) ชุติระเบียบกฎเกณฑ์ของชุมชนกับระเบียบกฎเกณฑ์ของรัฐ โดยใช้รูปแบบต่าง ๆ ในการจัดการความขัดแย้งได้แก่ การไกล่เกลี่ย การประชุมฟื้นฟูสัมพันธภาพ การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนและวิธีการเชิงจารีตหรือวิธีการของท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ

3) การเยียวยาและเสริมพลัง หมายถึง การลดและเยียวยาความเสียหายหรือความรุนแรงที่เกิดจากอาชญากรรมหรือการกระทำผิดและเสริมพลังเหยื่ออาชญากรรมด้วยการจัดบริการที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนให้กำลังใจกิจกรรมเกี่ยวกับการเยียวยาและเสริมพลังได้แก่ การติดตามการปฏิบัติตามสัญญาข้อตกลงที่เกิดการใช้วิธีการจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์

4) การรับผู้กระทำผิดกลับคืนสู่ชุมชน หมายถึง การที่ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมปรับปรุงแก้ไขนิสัยความประพฤติและจิตใจของผู้กระทำผิดกลุ่มที่ได้รับโอกาสพ้นออกจากกระบวนการยุติธรรมหลักมาใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกโดยเฉพาะใช้วิธีการคุมความประพฤติทั้งที่เป็นเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่และผู้ได้รับการพักการลงโทษ กิจกรรมเกี่ยวกับการคืนคนดีกลับสู่ชุมชนได้แก่ กิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟู ด้านพฤติกรรมและด้านจิตใจของผู้กระทำผิดที่ถูกคุมความประพฤติให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด รวมทั้งการทำงานบริการสังคมรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การทำงานบริการสังคมแทนการกักขังแทนค่าปรับ การทำงานบริการสังคมตามคำสั่งศาล การทำงานบริการสังคมเพื่อชดเชยความเสียหายแก่เหยื่ออาชญากรรมและการทำงานบริการสังคมตามความสมัครใจ ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อเชื่อมโยงรับผู้ทำผิดกลับคืนสู่ชุมชน

ดังนั้นภารกิจหลักที่ชุมชนสามารถอำนวยความสะดวกความยุติธรรมจึงประกอบด้วย การป้องกันควบคุมอาชญากรรมและการกระทำผิด การจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ การเยียวยาและเสริมพลัง ตลอดจนการรับผู้กระทำผิดกลับคืนสู่ชุมชน

2.4.4 ประโยชน์ของยุทธธรรมชุมชน

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และจุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2550) กล่าวถึง การนำหลักยุทธธรรมชุมชน มาเสริมกระบวนการยุทธธรรมจะก่อให้เกิดประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมหลายประการ เช่น

- 1) เป็นการนำเอาทุนทางสังคมที่ดีงามและศักยภาพของชุมชนซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับ ปัญหาความขัดแย้งหรือการกระทำผิดมากที่สุดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
- 2) ทำให้ประชาชนได้เข้าถึงความยุติธรรมได้ดีขึ้นกว่าเดิม
- 3) สามารถเสริมประสิทธิภาพและลดภาระของกระบวนการยุทธธรรมกระแสหลัก ได้เป็นอย่างดี
- 4) เป็นการสร้าง “สำนึกความเป็นชุมชน” ซึ่งเป็นสิ่งที่เคยมีอยู่แต่ปัจจุบันขาด หายไปให้เกิดขึ้น
- 5) เป็นการรักษานขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่

ส่วนเป้าหมายของยุทธธรรมชุมชนมี 3 ระดับคือ

- 1) ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเมื่ออยู่ในชุมชน รวมถึง ความรู้สึกหวาดกลัวอาชญากรรมของประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม
- 2) ความรู้สึกว่าได้เข้าถึง/ได้รับความยุติธรรม
- 3) ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมยุทธธรรมชุมชน อันเป็นความรู้สึกพึงพอใจเฉพาะบุคคลและระดับชุมชน พิจารณาจากชุมชนในด้านมีศักยภาพและ ความสมานฉันท์ โดยพิจารณาจากชุมชนว่ามีความสามารถในการพัฒนาระบบยุทธธรรมชุมชน โดยสามารถระดมพลและใช้ทรัพยากรมาบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุรชัย (ฟูอาด) ไวยวรรณจิตร, สุไรยา หนิเร้, มูฮำหมัดราฟิ์ มะเก็ง, มาหะมะดารี แวนะและ โชคชัย สุภกิจญาญ, 2559)

การเกิดแนวคิดยุทธธรรมชุมชนคือ การเปลี่ยนแปลงวิถีคิดในการปฏิบัติต่อผู้ได้รับผลกระทบ ดังที่จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย กล่าวไว้ว่า ยุทธธรรมชุมชนเกิดจากการเปลี่ยนแปลงวิถีคิดในการปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิด เหยื่ออาชญากรรมและชุมชนและมีการนำระบบยุทธธรรมทางเลือกมาใช้ ยุทธธรรมชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของระบบยุทธธรรมทางเลือกที่จะทำให้ชุมชนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้ทำให้ ประชาชนมีความปลอดภัยและชุมชนมีความเข้มแข็ง ซึ่งการใช้ชุมชนเป็นฐานคิดนี้เป็นการเปลี่ยน การใช้ทฤษฎีความยุติธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ให้ความสำคัญกับผู้กระทำผิดมาเป็นการใช้ทฤษฎี

ความยุติธรรมชุมชนที่ให้ความสำคัญกับเหยื่ออาชญากรรมซึ่งความยุติธรรมจะสามารถเกิดขึ้นได้ด้วยการร่วมกันจัดระเบียบชุมชนและเยียวยาสมานฉันท์แทนการลงโทษ (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2556)

สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดแนวคิดยุติธรรมชุมชนคือ การสร้างความพึงพอใจระหว่างผู้เสียหายและผู้กระทำผิด ดังที่ Lewis and Davodi-Far มองว่ายุติธรรมชุมชนมีลักษณะเป็นยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) เมื่อเปรียบเทียบกับยุติธรรมเชิงอาญาแล้ว ยุติธรรมชุมชนยังผลให้เกิดความพึงพอใจทั้งเหยื่อและผู้กระทำผิดมากกว่า (Lewis and Davodi-Far, 2008) สอดคล้องกับงานเขียนของ Bazemore and Schiff (2001) ที่สะท้อนให้เห็นว่า แต่เดิม (ช่วงประมาณทศวรรษที่ 1990) งานยุติธรรมชุมชนในเชิงสากลที่พบในประเทศอเมริกาหรือยุโรปค่อนข้างมีลักษณะเป็นทางการ เน้นผลลัพธ์เพื่อส่วนรวม เน้นการป้องกัน (Prevention) ต่อมาแนวโน้มที่จะไปในแนวทางยุติธรรมสมานฉันท์ด้วยคือ มีการเข้าถึงตัวบุคคลมากขึ้น มีความพยายามใช้รูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น มีคณะกรรมการสมานฉันท์ชุมชน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยมีบทบาทที่สำคัญทำการในลักษณะตอบโต้ต่อปัญหา (Reaction) แสวงหาข้อตกลงร่วมระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อหาความต้องการระหว่างเหยื่อ ผู้ต้องหาหรือผู้กระทำผิดและประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อให้ในท้ายที่สุดได้แนวทางแก้ปัญหาและทำให้ชุมชนเข้มแข็งต่อไปได้ (Bazemore and Schiff, 2001)

สรุปว่าจากการศึกษาประโยชน์ของศูนย์ยุติธรรมประกอบด้วยการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนทำให้ประชาชนได้เข้าถึงความยุติธรรม เสริมประสิทธิภาพและลดภาระของกระบวนการยุติธรรม กระแสหลัก สร้างสำนึกความเป็นชุมชน รักษาขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนทำให้ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินดีขึ้น รู้สึกปลอดภัย ได้รับความยุติธรรมและรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมยุติธรรมชุมชน

2.5 โครงสร้างและภารกิจของศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลตามคำสั่งของกระทรวงยุติธรรม

2.5.1 โครงสร้าง/รูปแบบของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในประเทศไทย

1) รูปแบบที่ 1 (นำร่อง) คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนซึ่งมาจากประธานคณะกรรมการอำนวยการกฎหมายของแต่ละหมู่บ้านซึ่งมาจากหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ค่วนมากที่ ขธ 02026.2/ว025 ลงวันที่ 30 มกราคม พ.ศ.2557

โครงสร้างที่ปรึกษาคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนและคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ประกอบด้วยดังต่อไปนี้

1) ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชน ประธานคณะทำงานด้านอำนวยการในคณะกรรมการหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบล เลือกกันเอง 2 คน (ลำดับที่ 2 เป็นรองประธานฯ)

2) คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ประกอบด้วย

2.1) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาเทศบาลที่เป็นกรรมการหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลเลือกกันเอง 2 คน

2.2) ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนเดิมในตำบล (ถ้ามี) 1 คน

2.3) ผู้นำองค์กรหรือกลุ่มอาชีพในตำบลเลือกกันเอง 1 คน

2.4) ตำรวจชุมชนประจำตำบล 1 คน

2.5) นิติกรหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลที่นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมอบหมาย 1 คน (คณะกรรมการและเลขานุการ)

3) ที่ปรึกษาศูนย์ยุติธรรมชุมชน

3.1) ปลัดอำเภอประจำตำบล

3.2) พัฒนาการตำบล

3.3) กำนัน

3.4) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและ/หรือนายกเทศมนตรีเทศบาลในพื้นที่ตำบล

3.5) ผู้แทนยุติธรรมจังหวัด 1 คน

2) รูปแบบที่ 2 พ.ศ.2558 (ขยายผล) คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนซึ่งมาจากกลุ่มผู้นำชุมชนที่ได้รับการโหวตคัดเลือกซึ่งมาจากคำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ 02077/503

โครงสร้างที่ปรึกษาคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนและคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ประกอบด้วยดังต่อไปนี้

1) ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบล เลือกกันเอง 2 คน (ลำดับที่ 2 เป็นรองประธานฯ)

2) คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ประกอบด้วย

2.1) สมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาเทศบาลที่เป็นกรรมการหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลซึ่งเลือกกันเอง 2 คน

- 2.2) ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนเดิมในตำบล (ถ้ามี) 1 คน
- 2.3) ตำรวจชุมชนประจำตำบล 1 คน
- 2.4) ผู้นำองค์กรหรือกลุ่มอาชีพในตำบลเลือกกันเอง 2 คน
- 2.5) ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรรมการเห็นชอบ ไม่เกิน 2 คน
- 2.6) อาสาสมัครแรงงาน อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อาสาสมัครคุมประพฤติ ประเภทละ 1 คน

2.7) นิติกรหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลที่นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมอบหมาย 1 คน (กรรมการและเลขานุการ)

3) ที่ปรึกษาศูนย์ยุติธรรมชุมชน

- 3.1) ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่ตำบล
- 3.2) ปลัดอำเภอประจำตำบล
- 3.3) พัฒนาการตำบล
- 3.4) กำนัน
- 3.5) นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลและ/หรือนายกเทศมนตรีเทศบาลในพื้นที่ตำบล
- 3.6) ผู้แทนยุติธรรมจังหวัด 1 คน

3) รูปแบบที่ 3 พ.ศ.2559 (ขยายผล) คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนซึ่งมาจากคำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ 322/2559

โครงสร้างที่ปรึกษาคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนและคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ประกอบด้วยดังต่อไปนี้

- 1) ต้นปี เช่นเดียวกับในปี พ.ศ.2558
- 2) ตั้งแต่วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ.2559

- 2.1) ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชน ปลัดอำเภอประจำตำบล
- 2.2) คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน
  - 2.2.1) พัฒนาการประจำตำบล
  - 2.2.2) ตำรวจชุมชนประจำตำบล
  - 2.2.3) กำนัน
  - 2.2.4) นายกองกิจการปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบล

2.2.5) ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนเดิม 1 คน (ถ้ามี)

2.2.6) อาสาสมัครแรงงาน อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อาสาสมัครคุมประพฤติ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้แทนสภาเกษตรกรตำบลและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ประเภทละ 1 คน

2.2.7) นิติกรหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมาย (คณะกรรมการและเลขานุการ)

3) ที่ปรึกษาศูนย์ยุติธรรมชุมชน

3.1) ไม่มี (อัครกร ไชยพงษ์, วชิรวิษณุ อธิธรรมาศวิษณุ และนิรมล ยินดี, 2561)

2.5.2 ภารกิจของศูนย์ยุติธรรมชุมชน

1) เฝ้าระวังและป้องกันปัญหาอาชญากรรม การทุจริตและประพฤติมิชอบและการกระทำผิดกฎหมายต่าง ๆ

2) รับเรื่องร้องเรียนหรือร้องทุกข์ปัญหาความไม่เป็นธรรมของประชาชนและรับแจ้งเบาะแสข้อมูลการกระทำผิดกฎหมายต่าง ๆ ตลอดจนการช่วยเหลือ ดูแล ให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นแก่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือผู้ที่ต้องการคำแนะนำเบื้องต้นทางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

3) โกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับความแพ่งหรือความอาญาที่เป็นความผิดอันยอมความได้หรือความผิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือจัดการความขัดแย้งในชุมชนตามหลักความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน รวมถึงการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้มีการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทหรือความขัดแย้งนั้น

4) ให้ความช่วยเหลือ ดูแล ผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำ ความผิดและอาชญากรรม ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

5) ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์และบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและผู้พันโทษ รวมทั้งผู้ถูกคุมประพฤติให้กลับตนเป็นพลเมืองดีและไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

6) สนับสนุนศูนย์ดำรงธรรม สำนักงานยุติธรรมจังหวัด รวมถึงส่วนราชการ หน่วยงานและองค์กรส่วนปกครองท้องถิ่นในการส่งเสริมความเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชน

7) การส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมาย สิทธิและเสรีภาพและกระบวนการยุติธรรมให้แก่ประชาชนในชุมชน

8) พิจารณาส่งต่อเรื่องตาม (1) (2) (3) (4) (5) และ (6) ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัด รวมถึงการติดตามและแจ้งผลการดำเนินงานหรือผลความคืบหน้าแล้วแต่กรณีแก่ผู้ร้องหรือผู้แจ้งและผู้เกี่ยวข้อง

9) จัดประชุมปรึกษาหารือร่วมกับเครือข่ายยุติธรรมชุมชนในพื้นที่เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน รวมถึงการรับเรื่องจากเครือข่ายยุติธรรมชุมชนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

10) ดำเนินการจัดโครงการหรือกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่ รวมทั้งการพัฒนาและส่งเสริมการจัดโครงการหรือกิจกรรมของเครือข่ายยุติธรรมชุมชนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

11) รายงานผลการดำเนินงานไปยังสำนักงานยุติธรรมจังหวัด

12) อำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ผู้มีอำนาจกำหนด (สำนักงานยุติธรรมจังหวัดพิษณุโลก, 2561)

ดังนั้นภารกิจหลักของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจึงประกอบด้วยเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาอาชญากรรม การทุจริตประพฤติมิชอบและการกระทำผิดกฎหมาย รับเรื่องร้องเรียนหรือร้องทุกข์ โทกเถลี่ยและประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับความแพ่งหรือความอาญา ให้ความช่วยเหลือ ดูแล ผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการทำความผิดและอาชญากรรม ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์และบำบัดแก้ไขฟื้นฟู สนับสนุนศูนย์ดำรงธรรม สำนักงานยุติธรรมจังหวัด รวมถึงส่วนราชการ หน่วยงานและองค์กรส่วนปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมาย สิทธิและเสรีภาพและกระบวนการยุติธรรมให้แก่ประชาชนในชุมชน พิจารณาส่งต่อเรื่อง จัดประชุมปรึกษาหารือร่วมกับเครือข่ายยุติธรรมชุมชนในพื้นที่ดำเนินการจัดโครงการหรือกิจกรรม รายงานผลการดำเนินงาน เป็นต้น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าภารกิจของศูนย์ยุติธรรมมีความเกี่ยวเนื่องทั้งภาคประชาชน ภาครัฐโดยตรงในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ตลอดจนสนับสนุนภารกิจต่าง ๆ

2.5.3 หน้าที่เครือข่ายยุติธรรมชุมชน

1) รับเรื่องราวร้องทุกข์ ช่วยเหลือ ดูแล ให้คำแนะนำและแก้ปัญหาเบื้องต้นแก่ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพหรือต้องการคำแนะนำเบื้องต้นทางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

2) เสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน

3) ป้องกันปัญหาอาชญากรรมในชุมชน

4) ให้ความช่วยเหลือ ดูแล ผู้ที่ได้รับความเสียหายและผลกระทบจากอาชญากรรมหรือประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือดังกล่าว

5) ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูและการสงเคราะห์ผู้พ้นโทษให้กลับตนเป็นพลเมืองดีและไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ

6) ใฝ่ระวังแจ้งข่าว แจ้งเบาะแสทางคดีความหรือการกระทำความผิดกฎหมาย

7) พิจารณาส่งต่อเรื่องตาม (1)-(6) ไปยังศูนย์ยุติธรรมชุมชนหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัด รวมถึงการติดตามและแจ้งผลการดำเนินงานหรือความคืบหน้าแล้วแต่กรณีแก่ผู้ร้องหรือผู้ขอความช่วยเหลือ

8) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด (สำนักงานยุติธรรมจังหวัดพิษณุโลก, 2561)

2.6 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 ร่างพระราชบัญญัติยุติธรรมชุมชน พ.ศ.....

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกันและมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างเป็นปกติและต่อเนื่อง โดยเหตุที่อยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันหรือมีอาชีพเดียวกันหรือประกอบกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกันหรือมีวัฒนธรรมความเชื่อหรือความสนใจร่วมกัน”

“ยุติธรรมชุมชน” หมายความว่า การดำเนินงานร่วมกันระหว่างสมาชิกของชุมชนกับหน่วยงานของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางอาญา การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในชุมชน การเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดทางกฎหมาย การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดหรือผู้พ้นโทษ รวมทั้งการให้ความรู้และสร้างความเป็นธรรมด้านต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนในชุมชน ตลอดจนการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงความยุติธรรม ทั้งนี้ โดยมีการดำเนินงานที่ต่อเนื่องทั้งในระดับจังหวัดอำเภอและตำบล”

“อาสาสมัครยุติธรรมชุมชน” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีความประสงค์ที่จะดำเนินงานยุติธรรมชุมชนและได้รับการขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

“ศูนย์ยุติธรรมชุมชน” หมายความว่า สถานที่ที่ยุติธรรมชุมชนประสานงานและดำเนินงานร่วมกันกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนและอาสาสมัครยุติธรรมชุมชน

“จังหวัด” ให้หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

“อำเภอ” ให้หมายความรวมถึงเขตตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการกรุงเทพมหานครด้วย

“ตำบล” ให้ความหมายรวมถึงแขวงตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการกรุงเทพมหานครด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการยุติธรรมชุมชนแห่งชาติ

“นายทะเบียน” หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่รัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติ

มาตรา 5 วัตถุประสงค์การดำเนินงานยุติธรรมชุมชน

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและจัดการความไม่เป็นธรรมในชุมชน
- 2) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านยุติธรรมชุมชนของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) เพิ่มช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว เสมอภาคและประหยัด
- 4) ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีและความสมานฉันท์ในชุมชน รวมถึงการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน
- 5) สนับสนุนส่วนราชการ หน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเสริมสร้างการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชน

ทั้งนี้เมื่อร่างพระราชบัญญัติยุติธรรมชุมชน ได้รับการบัญญัติหรือรับรองก็จะสามารถทำให้การดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพราะพระราชบัญญัตินี้จะช่วยให้การดำเนินงานนั้นเป็นไปตามหลักของกฎหมาย

2.6.2 พระราชบัญญัติไกล่เกลี่ย

เนื่องจากในปัจจุบันข้อพิพาททางแพ่งและทางอาญาเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากจึงมีการเห็นควรให้นำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งซึ่งมีทุนทรัพย์ไม่มากนักและข้อพิพาททางอาญาบางประเภทกำหนดเป็นกฎหมายกลางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐพนักงานสอบสวนหรือศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนใช้ในการยุติหรือระงับข้อพิพาทดังกล่าวได้ ทั้งนี้ด้วยการคำนึงถึงความยินยอมของกลุ่มเป็นสำคัญ เพื่อให้ปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลลดน้อยลง ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งก่อให้เกิดความสมานฉันท์มากขึ้นในสังคม ลดงบประมาณแผ่นดิน และเสริมสร้างสังคมให้อยู่

ร่วมกันอย่างปกติสุขจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ.2562 ขึ้นเพื่อเป็นกฎหมายกลางในการดำเนินการไต่ถามข้อพิพาท

การไต่ถามข้อพิพาทคือ การดำเนินการเพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสเจรจาตกลงกันระงับข้อพิพาททางแพ่งและทางอาญาโดยสันติวิธีและปราศจากการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท ทั้งนี้ไม่รวมถึงการไต่ถามข้อพิพาทที่ดำเนินการในชั้นศาลและในชั้นการบังคับคดี ดังนั้นการไต่ถามข้อพิพาทตามพระราชบัญญัตินี้ จึงหมายถึงกระบวนการไต่ถามข้อพิพาทในชั้นอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในชั้นศาลและชั้นการบังคับคดี เช่น การไต่ถามข้อพิพาทในชั้นของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการไต่ถามข้อพิพาทหรือในชั้นสอบสวน เป็นต้น

สำหรับผู้ไต่ถามคือ บุคคลซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในการไต่ถามข้อพิพาท ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไต่ถามต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

- 1) ผ่านการอบรมการไต่ถามข้อพิพาทตามหลักสูตรที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติรับรอง
- 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การไต่ถามข้อพิพาท

ข. ลักษณะต้องห้าม

- 1) เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- 2) เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ
- 3) เคยถูกเพิกถอนการเป็นผู้ไต่ถามตามพระราชบัญญัตินี้และยังไม่พ้น 5 ปี นับถึงวันยื่นคำขอรับหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไต่ถาม

สำหรับการไต่ถามข้อพิพาททางแพ่งไม่สามารถทำได้ทุกคดี โดยคดีทางแพ่งที่ไม่สามารถกระทำได้ได้แก่

- 1) คดีเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคล
- 2) คดีเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว หรือ

3) คดีเกี่ยวกับการพิพาทเรื่องกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์

ส่วนการไต่ถามข้อพิพาททางแพ่งให้กระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- 1) ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์
- 2) ข้อพิพาทระหว่างทายาทเกี่ยวกับทรัพย์มรดก
- 3) ข้อพิพาทอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
- 4) ข้อพิพาทอื่นนอกจาก 1, 2 และ 3 ที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน 5,000,000 บาทหรือไม่เกินจำนวนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ทั้งนี้การไต่ถามข้อพิพาททางอาญาคือ การไต่ถามข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนจัดให้คู่กรณีในคดีอาญามีโอกาสเจรจาตกลงหรือเยียวยาความเสียหายเพื่อระงับคดีอาญา โดย “คู่กรณี” หมายถึง ผู้ต้องหาและผู้เสียหายในคดีอาญา แต่ไม่หมายความรวมถึงคดีอาญาที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย

สำหรับการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาไม่สามารถทำได้ทุกคดีให้กระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- 1) คดีความผิดอันยอมความได้
- 2) คดีความผิดลหุโทษตามมาตรา 390 มาตรา 391 มาตรา 392 มาตรา 393 มาตรา 394 มาตรา 395 และมาตรา 397 แห่งประมวลกฎหมายอาญาและความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
- 3) คดีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 3 ปี ตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ.2562

คดีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 3 ปี ตามบัญชีท้ายฯ ได้แก่

- 1) ความผิดฐานเข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้และมีผู้ถึงแก่ความตายจากการชุมนุมต่อสู้นั้นตามมาตรา 294 วรรคหนึ่ง
- 2) ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามมาตรา 295
- 3) ความผิดฐานทำร้ายร่างกายโดยมีเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา 296
- 4) ความผิดฐานเข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้และมีผู้ได้รับอันตรายสาหัสจากการชุมนุมต่อสู้ นั้น ตามมาตรา 299 วรรคหนึ่ง

- 5) ความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ตามมาตรา 300
- 6) ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา 334

สำหรับคดีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 3 ปีนั้น ต้องเป็นกรณีที่

- 1) ผู้ต้องหาไม่เคยได้รับการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่เป็นคดีความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท คดีความผิดลหุโทษซึ่งพ้นระยะเวลาเกิน 3 ปีนับแต่มีคำสั่งยุติคดี
- 2) ผู้ต้องหาไม่อยู่ระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือพ้นโทษมาแล้วเกินกว่า 5 ปี เว้นแต่เป็นคดีความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท คดีความผิดลหุโทษหรือคดีความผิดที่ผู้ต้องหาได้กระทำในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

ผู้ไต่ถามจะยุติการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาได้หรือไม่นั้นผู้ไต่ถามอาจยุติการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- 1) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้ง 2 ฝ่ายไม่เข้าร่วมการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาโดยไม่แจ้งหรือโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือมีพฤติการณ์ที่ไม่ให้ความร่วมมือในการไต่ถามข้อพิพาททางอาญา
- 2) มีเหตุอันควรสงสัยว่าความตกลงนั้นมิได้เป็นไปด้วยความสมัครใจ
- 3) การไต่ถามข้อพิพาททางอาญาไม่อาจบรรลุผลได้โดยแน่แท้
- 4) เห็นได้ชัดว่าการดำเนินการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาต่อไปจะเป็นการขัดต่อผลประโยชน์ของคู่กรณีที่เป็นผู้เยาว์
- 5) คู่กรณีไม่สามารถเจรจาเพื่อตกลงแก้ไขปัญหาความขัดแย้งหรือไม่อาจเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

เมื่อการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาหากสำเร็จจะมีผลคือ เมื่อคู่กรณีได้มีข้อตกลงเป็นประการใดแล้ว ให้ผู้ไต่ถามบันทึกข้อตกลงหรือจัดให้มีการบันทึกข้อตกลงนั้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและให้คู่กรณีและผู้ไต่ถามลงลายมือชื่อไว้ แล้วให้ผู้ไต่ถามส่งบันทึกข้อตกลงไปยังพนักงานสอบสวน เมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงแล้ว ให้แจ้งพนักงานสอบสวนทราบเพื่อจัดทำบันทึกการปฏิบัติตามข้อตกลง ส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาสั่งยุติคดี เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งยุติคดี สิทธิภาคีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ

ในกรณีที่มีการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไม่ครบถ้วน ให้คู่กรณีแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบเพื่อเสนอพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งพิจารณามีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป เว้นแต่ผู้เสียหายพอใจในการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้กระทำไปแล้ว ให้คู่กรณีแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาสั่งยุติคดี แต่ถ้าความปรากฏแก่พนักงานสอบสวนว่าคู่กรณีที่เป็นผู้ต้องหามีเจตนาไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงโดยไม่มีเหตุอันควร ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งดำเนินคดีต่อไป (ศิวาพร การวรินทร์, 2562)

2.7 สำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรี/ศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดชลบุรี

2.7.1 สำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรี

สำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรีเป็นหนึ่งในสำนักงานยุติธรรมนำร่อง จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ 13/2557 ลงวันที่ 13 มกราคม พ.ศ.2557 เพื่อเป็นหน่วยงานให้บริการประชาชนในด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมลดความเลื่อมล้ำทางสังคม โดยมีบทบาทภารกิจในการเป็นผู้แทนกระทรวงยุติธรรมระดับจังหวัด ขับเคลื่อนอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่ด้วยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ บริหารงานยุติธรรมชุมชนรวมถึงการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายยุติธรรมชุมชน ส่งเสริมกลไกการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทในระดับชุมชน รับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์และให้ความรู้และคำปรึกษาทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน (สำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรี, 2561ก)

2.7.2 ศูนย์ยุติธรรมชุมชน

ศูนย์ยุติธรรมชุมชนเป็นข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วยการอำนวยความสะดวกยุติธรรมเพื่อลดความเลื่อมล้ำในสังคม เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ.2557 ระหว่างสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงยุติธรรมและกระทรวงมหาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็ว โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนขึ้น ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามคำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ 322/2559 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ.2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในคำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ 570/2559 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

สำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรี ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี จำนวน 98 ศูนย์ ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 98 แห่ง ปรากฏในภาคผนวก ก โดยมีเครือข่ายยุติธรรมชุมชนเป็นคณะกรรมการและให้บริการด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมกว่า 1,015 คน ทั้งนี้ ศูนย์ยุติธรรมชุมชนทั่วประเทศไทย แบ่งตามกลุ่มจังหวัด 6 ภาคคือ ภาคเหนือตะวันออกเฉียงเหนือ กลาง กลุ่มเศรษฐกิจตะวันออกใต้และกลุ่มจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 7,784 ศูนย์ โดยจำแนกศักยภาพศูนย์ยุติธรรมชุมชนออกเป็นเกรด A ถึง เกรด D ตามเกณฑ์การประเมินของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมดังนี้

ตารางที่ 2.1 การจำแนกศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีศักยภาพเกรด A ถึง เกรด D

ศูนย์ยุติธรรมชุมชน	จำนวน (ศูนย์)
เกรด A	1,028
เกรด B	3,609
เกรด C	2,791
เกรด D	356
รวม	7,784

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2560

ฉะนั้นจำนวนศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีที่อยู่ในเกรด A, B, C, D ตามเกณฑ์ประเมินของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมปรากฏดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีที่อยู่ในเกรด A, B, C, D

อำเภอ	เกรด			
	A	B	C	D
เมือง	2	0	10	4
พานทอง	1	0	2	7
บ้านบึง	0	1	3	7
พนัสนิคม	0	0	5	15
บางละมุง	0	0	2	6
ศรีราชา	0	0	2	6
สัตหีบ	0	1	4	3

ตารางที่ 2.2 ศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีที่อยู่ในเกรด A, B, C, D (ต่อ)

เกาะจันทร์	0	1	1	2
ศรีษะ	0	0	1	0
หนองใหญ่	0	0	0	5
บ่อทอง	0	0	0	7
รวม	3	3	30	62

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2560

2.7.3 ผลการดำเนินงาน

จากการศึกษาสถิติผลการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี พบว่า ศูนย์ยุติธรรมชุมชนมีผลการดำเนินงานตามภารกิจทั้ง 5 ด้านมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 ผลการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมจังหวัด/ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

พ.ศ.	บทบาทภารกิจของศูนย์ฯ				
	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5
2558	197	345	110	19	34
2559	-	-	-	-	-
2560	-	-	-	-	-
2561	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: ด้านที่ 1 การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน, ด้านที่ 2 การพิจารณาเรื่องราวเรียนร้องทุกข์ของประชาชน, ด้านที่ 3 การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท, ด้านที่ 4 การเยียวยาเสริมพลังแก่เหยื่ออาชญากรรมและความรู้สึกของชุมชนและด้านที่ 5 การรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชน

ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดกรอบภารกิจทั้ง 5 ด้านของศูนย์ยุติธรรมชุมชนเป็นกรอบภารกิจหลักประกอบด้วย

1) การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน (Crime Control & Prevention) ด้วยการยับยั้งหรือชะลอสถานการณ์มิให้เกิดความขัดแย้ง ข้อพิพาทหรือการกระทำผิดทางอาญา

โดยการเฝ้าระวังป้องกัน การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน เช่น ระเบียบ กฎหมายที่ประชาชนควรรู้

2) การรับเรื่องราวร้องทุกข์ แจ้งเบาะแสการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งปัญหาความเดือดร้อนของผู้ด้อยโอกาส (เด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการ) แล้วส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการต่อไปและติดตามผลการดำเนินงานและแจ้งให้ผู้รับบริการรับทราบเป็นระยะ

3) การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท (Conflict Management) ตามหลักยุติธรรมเชิงสมานฉันท์หรือหลักสันติวัฒนธรรม

4) การเยียวยาเสริมพลัง แก่เหยื่ออาชญากรรมและความรู้สึกของชุมชน (Community & Empowerment) ด้วยการให้ความเข้าใจกำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนให้เหยื่ออาชญากรรมและชุมชนนั้นมีความรู้สึกที่ดีและใช้ชีวิตเป็นปกติต่อไปรวมทั้งการให้ความรู้หรือคำแนะนำในการยื่นขอรับความช่วยเหลือจากทางราชการที่เกี่ยวข้อง

5) การรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชน (Reintegration) เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนสังคมได้เป็นปกติและไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกต่อไป

โดยศูนย์ยุติธรรมจังหวัดชลบุรีและศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีจะปฏิบัติงานร่วมกันโดยมีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนหรือกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันควบคุมอาชญากรรม จัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ ลดและเยียวยาความเสียหายหรือความรุนแรงที่เกิดจากอาชญากรรมหรือการกระทำผิด ตลอดจนคืนคนดีกลับสู่ชุมชนด้วยการฟื้นฟูพัฒนาระบบยุติธรรมชุมชนมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนรู้สึกมั่นคงปลอดภัย

2.8 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม

ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมได้แก่ 1) ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยมุ่งควบคุม ระงับและปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลัก (ขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมนั้นต้องรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ) แม้การกระทำของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมนั้นจะกระทบกระเทือนต่อสิทธิของประชาชนก็ตาม แต่เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวมแล้วยอมทำได้ เช่น ตำรวจเป็นผู้ออกหมายจับได้เอง มีอำนาจในการสืบสวนและสอบสวนคดีมากเพื่อประสิทธิภาพ

ภาพในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษนั่นเอง ซึ่งรูปแบบนี้จะเน้นไปที่การควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมอย่างเต็มที่ ส่วนเรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้นเป็นเรื่องรองลงไป เช่น กระบวนการในการได้พยานหลักฐานมานั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่หากว่าพยานหลักฐานนั้นสามารถที่จะพิสูจน์ถึงความผิดของจำเลยได้ ศาลก็อาจจะรับฟังได้เพื่อลงโทษจำเลย, 2) ทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (Due Process Model) รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ยึดหลักกฎหมายเป็นสำคัญและเป็นรูปแบบที่ยึดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน (ตามหลักนิติธรรมที่ถือค่านิยมในเรื่องกระบวนการยุติธรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการ) และต่อต้านการใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ(ซึ่งเกิดจากการที่รัฐมุ่งที่จะควบคุมอาชญากรรมโดยไม่คำนึงถึงสิทธิของประชาชน) เพราะฉะนั้นรัฐที่ยึดถือทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (Due Process Model) จึงต้องมีกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เน้นหนักไปในทางที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้บริสุทธิ์มิให้ถูกล่าละเมิดโดยไม่เป็นธรรมจากเจ้าพนักงานของรัฐ เช่น สิทธิของผู้เสียหาย สิทธิของผู้ถูกกล่าวหา สิทธิของจำเลย

จะเห็นว่าทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) และทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (Due Process Model) นั้น แม้จะมีขึ้นมาเพื่อให้สังคมนั้นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีความปลอดภัยจากอาชญากรรมก็ตาม แต่มีความแตกต่างกันในแนวความคิดอยู่ หากรัฐมุ่งที่จะควบคุมอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนก็จะถูกกระทบกระเทือนมากตามไปด้วยและหากรัฐมุ่งที่จะให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนมาก การควบคุมอาชญากรรมอาจทำได้ไม่สะดวกซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการควบคุมอาชญากรรมก็ลดตามไปด้วยทั้งนี้ภาครัฐจะต้องเน้นการควบคุมปัญหาอาชญากรรมและต้องคำนึงถึงสิทธิของประชาชนควบคู่ไปด้วย

2.8.2 ทฤษฎีการลงโทษ

ทฤษฎีการลงโทษได้แก่ 1) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory) โดยทฤษฎีนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากระบบการเมืองการปกครอง ศาสนาและระบบสังคมในสมัยอดีตที่ผู้มีอำนาจปกครองจะใช้วิธีการลงโทษเพื่อการตอบแทนผู้กระทำความผิดให้ได้รับโทษ ในลักษณะตาต่อตา ฟันต่อฟันมีการใช้วิธีการที่รุนแรง ทั้งการประหารชีวิต การลงทัณฑ์ทรมานด้วยรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สาสมกับความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำลงไปและเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสารภาพและเพื่อให้รู้สำนึกถึงความผิดในการกระทำของตนทฤษฎีนี้มีแนวคิดในการลงโทษว่าผู้กระทำความผิดมีเจตจำนงเสรี (Free

Will) ในการที่จะคิดตัดสินใจและกระทำการด้วยตนเองประกอบกับมนุษย์มีความมีความสามารถในการใช้เหตุผล เมื่อตัดสินใจทำสิ่งใดลงไปจึงต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองอย่างเต็มที่ เมื่อกระทำผิดจึงต้องรับผิดชอบต่อความผิดและสมควรได้รับการลงโทษ 2) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory) มีแนวคิดว่าการลงโทษนั้นสามารถข่มขู่และยับยั้งตัวผู้กระทำผิดที่ได้รับโทษและบุคคลอื่นที่เห็นตัวอย่างทำให้เกิดความเกรงกลัวโทษจนไม่กล้ากระทำผิดขึ้นอีก การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งมีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือ เพื่อยับยั้งตัวผู้กระทำผิดที่ถูกลงโทษไม่ให้กระทำผิดซ้ำอีกเพราะเกิดความกลัวเกรงในโทษที่ได้รับ อันเป็นผลให้ตัดโอกาสที่จะกระทำผิดขึ้นอีก (Incapacitation) และเพื่อยับยั้งบุคคลอื่นมิให้กระทำผิด เนื่องจากได้เห็นผลร้ายของการกระทำผิดและการได้รับโทษ จนไม่อยากจะกระทำผิดเพราะเกรงกลัวในโทษการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งนี้อาจกล่าวได้ในอีกความหมายหนึ่งคือ เป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดขึ้นอีก เบ็คคาเรียอธิบายว่า การลงโทษที่สามารถข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำผิดได้นั้นควรจะต้องมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ การลงโทษต้องทำด้วยความรวดเร็ว ความแน่นอนในการลงโทษและความเคร่งครัดหรือความรุนแรงในการลงโทษและ 3) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitative Theory) มีแนวคิดว่าการลงโทษควรมีเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดีเพื่อไม่ให้ผู้กระทำผิดกลับมากระทำผิดซ้ำ รวมทั้งพยายามที่จะช่วยให้ผู้กระทำผิดกลับคืนสู่สังคมได้ตามปกติ จึงต้องมีการให้การเรียนรู้ การอบรม การฝึกอาชีพให้เพียงพอที่เขาจะใช้ในการดำเนินชีวิตได้ รวมทั้งการพยายามช่วยให้ผู้กระทำผิดไม่รู้สึกมีปมด้อยจากการที่ได้รับการลงโทษไปแล้ว สำหรับหลักการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูประกอบด้วยหลักการ 3 ประการคือ ไม่ให้ผู้กระทำผิดต้องประสบกับสิ่งที่ทำลายคุณลักษณะประจำตัวของเขาโดยไม่ใช้วิธีการอื่นแทนการลงโทษจำคุกระยะสั้น การลงโทษต้องเหมาะสมกับการกระทำผิดเป็นรายบุคคล เมื่อผู้กระทำผิดได้แก้ไขดีดังเดิมแล้วให้หยุดการลงโทษและให้มีการปรับปรุงการลงโทษระหว่างที่มีการคุมขัง (ณัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน, 2561)

ทั้งนี้ทั้ง 3 ทฤษฎีมีแนวคิดในการลงโทษที่แตกต่างกันไปคือ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory) มีวิธีการลงโทษเพื่อการตอบแทนผู้กระทำผิดให้ได้รับโทษในลักษณะตาต่อตาฟันต่อฟัน มีการใช้วิธีการที่รุนแรง เช่น การประหารชีวิต การลงทัณฑ์ทรมานด้วยรูปแบบต่างๆ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory) เน้นยับยั้งตัวผู้กระทำผิดที่ถูกลงโทษไม่ให้กระทำผิดซ้ำอีกและเพื่อยับยั้งบุคคลอื่นมิให้กระทำผิด โดยมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ รวดเร็ว แน่แน่นอนและรุนแรงในการลงโทษ ส่วนทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitative Theory) พยายามที่จะช่วยให้ผู้กระทำผิดกลับคืนสู่สังคมได้ตามปกติจึงต้องมีการให้การเรียนรู้ การอบรม การฝึกอาชีพให้เพียงพอที่จะใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ทั้งนี้หากจำเป็นต้องมีการลงโทษ

ผู้กระทำผิดจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงวิธีการลงโทษอย่างถูกวิธีและไม่กระทบต่อสิทธิของผู้ต้องขังหรือผู้ถูกคุมประพฤติด้วย

2.8.3 ทฤษฎีการเสริมพลังและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ทฤษฎีการเสริมพลังและการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นทฤษฎีพื้นฐานที่ตั้งอยู่บนสมมติฐานว่า “การที่ชุมชนร่วมกันมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและแสดงความพยายามฟื้นฟูสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อนบ้านของตนนั้นจะช่วยลดอาชญากรรมและความรู้สึกหวาดกลัวอาชญากรรมได้โดยตรง รวมทั้งเพิ่มปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการควบคุมสังคมทางอ้อมได้” ดังนั้นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในการเสริมพลังชุมชน จึงควรทำงานกับกลุ่มผู้พักอาศัยและชุมชนในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชญากรรม โดยควรมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อปรับปรุงความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อเพิ่มความพึงพอใจของสาธารณชนต่อการทำงานของหน่วยงานเพราะในทางปฏิบัติหากผู้ปฏิบัติไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทชุมชนแล้วจะเป็นการยากที่จะสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนขึ้นมาเพราะประชาชนทั่วไปมักจะมีโอกาสน้อยมากที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนหรือดำเนินการ ซึ่งตำรวจชุมชนและอัยการส่วนใหญ่มักจะใช้ชุมชนเพียง “เป็นหูเป็นตา” เป็นสัญลักษณ์ของผู้ให้สนับสนุนหรือเพื่อหาเงินทุนมาสนับสนุนเท่านั้น (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2550)

ทั้งนี้การดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนหากจะทำให้ศูนย์ยุติธรรมมีการดำเนินงานที่ดีและมีประสิทธิภาพต้องเน้นการเสริมพลังและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนของตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการดำเนินงานเพราะยุติธรรมชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนตนเอง

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน, หลักการบริหารจัดการ นั้นหากยุติธรรมจังหวัดหรือศูนย์ยุติธรรมชุมชนนำหลักแนวคิดของประสิทธิภาพการดำเนินงานหรือหลักการบริหารจัดการมาใช้ในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจะช่วยทำให้ศูนย์ยุติธรรมชุมชนสามารถดำเนินการไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายหากศูนย์ยุติธรรมชุมชนมีเครือข่ายที่ดี เช่น การให้คำปรึกษา การให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ จะช่วยให้ศูนย์ยุติธรรมชุมชนมี

ประสิทธิภาพมากขึ้นเช่นกันเพราะหากมีเครือข่ายดีเครือข่ายนั้น ๆ จะสามารถช่วยเหลือและให้คำปรึกษาในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับยุทธธรรมชุมชนจะทำให้ทราบถึงบทบาท ภารกิจและหน้าที่ของศูนย์ยุทธธรรมชุมชนว่ามีบทบาทหน้าที่อย่างไรในการดำเนินงานช่วยเหลือประชาชน ตลอดจนโครงสร้างการดำเนินงานของศูนย์ยุทธธรรมชุมชนตำบลตามคำสั่งของกระทรวงยุติธรรมและนอกจากนั้นยังทำให้ทราบถึงจำนวนของศูนย์ยุทธธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นและจะมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไรสำหรับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องนั้นหากมีการบัญญัติหรือออกกฎหมาย ระเบียบให้มีความแน่ชัดและเป็นรูปธรรมจะทำให้การดำเนินงานของศูนย์อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบมากยิ่งขึ้น ตลอดจนทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาอธิบายหรือวิเคราะห์การดำเนินงานของศูนย์ฯ

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.9.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุทธธรรมชุมชน

ประเวศ จันทรฉาย (2553) วิจัยเรื่องเครือข่ายยุทธธรรมชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานของเครือข่ายยุทธธรรมชุมชนคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานของเครือข่ายยุทธธรรมชุมชน เจ้าหน้าที่/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของเครือข่ายยุทธธรรมชุมชนยังไม่สามารถเข้าถึงชุมชนอย่างแท้จริงและขาดรูปแบบการจัดการความขัดแย้งอย่างชัดเจน

อภิชัย จตุพรวาที (2557) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การทำงานของอาสาสมัครคุมประพฤติมีปัญหาเรื่องแผนที่บ้านของผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ชัดเจนทำให้เกิดปัญหาในการออกไปสอดส่อง จำนวนอาสาสมัครคุมประเดติน้อยเกิดไปไม่ควบคุมทุกพื้นที่ทำให้ต้องเดินทางไปทำคดีระยะทางไกล สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการเดินทาง อาสาสมัครคุมประเดติยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสงเคราะห์ทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติหรือผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานคุมประเดติ บางครั้งผู้ถูกคุมความประพฤติบางรายไม่ใส่ใจคำตักเตือนของอาสาสมัครคุมประเดติ

ช. ชยินทร์ เพ็ชฌัญญู และสมศักดิ์ นัคลาจารย์ (2558) วิจัยเรื่องการวัดความเชื่อมั่นต่อระบบงานยุติธรรมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของกระทรวงยุติธรรมประจำปีงบประมาณ 2555 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของกระทรวงยุติธรรมประกอบด้วย การปฏิบัติงานล่าช้า การประชาสัมพันธ์บทบาทภารกิจยังไม่ชัดเจน ครอบคลุมและทั่วถึง ระบบอุปถัมภ์ การเลือกปฏิบัติระหว่างคนจนกับคนรวยและเจ้าหน้าที่ทุจริต ไม่มีความยุติธรรม

ฉัฐพงศ์ ปัทมโรจน์ และสุวิษา เป้าอารีย์ (2558) วิจัยเรื่องทุนของสังคมในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: กรณีศึกษา ศูนย์ยุติธรรมชุมชนพนมสารคาม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ทุนของสังคมในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ 4 ด้านคือ 1) ปัญหาด้านอารมณ์ของผู้เข้ารับบริการใกล้เคียง 2) ปัญหาด้านบุคลากรไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่เข้ามา 3) ปัญหาด้านงบประมาณและ 4) ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์

วรพล พิณิจ (2560) วิจัยเรื่องบทบาทของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดกับการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม โดยกระทรวงยุติธรรมมีภารกิจในการดำเนินการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงความยุติธรรมแก่ประชาชน ด้วยการจัดตั้งสำนักงานยุติธรรมจังหวัดขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทความสำคัญในระดับภูมิภาคเพื่อดำเนินการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความไม่เป็นธรรมทางสังคมด้วยการพัฒนาแนวคิด “ยุติธรรมชุมชน” อย่างไรก็ตามยังพบอุปสรรคต่อบทบาทในการดำเนินงานของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดในการพัฒนาระบบยุติธรรมชุมชนเนื่องจากพลวัตแห่งความเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อม ได้แก่ ปัญหาด้านคน ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ ปัญหาด้านการบริหารจัดการและปัญหาด้านอื่น ๆ

ธนยศ ยันตะนะ (2561) วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม 4 ด้านคือ 1.1) ด้านการวางแผน หน่วยงานภาครัฐ ร่วมดำเนินการวางแผน แลกเปลี่ยนความคิดให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนของตนเอง 1.2) ด้านการจัดการองค์การ เครือข่ายยุติธรรมชุมชนทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับประชาชนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชน 1.3) ด้านภาวะผู้นำเครือข่ายยุติธรรมชุมชนเป็นผู้นำในการแนะนำให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องกฎหมายต่าง ๆ และ 1.4) ด้านการควบคุมมีการมอบหมายให้บุคลากรของเครือข่ายยุติธรรมชุมชนเฝ้าติดตามระวังในพื้นที่และแนะนำให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามาขอรับการช่วยเหลือ สภาพปัญหาของการบริหารเครือข่าย

ยุทธธรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วมคือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักสำนักงานยุทธธรรมจังหวัด ฉะเชิงเทราและไม่ว่าทางราชการมีโครงการช่วยเหลือประชาชนในการให้เข้าถึงความยุติธรรมและ สมาชิกเครือข่ายยุทธธรรมชุมชนบางท่านขาดการทำงานเป็นทีม ขาดความตระหนักในความสำเร็จ ของการมีส่วนร่วม

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุทธธรรม ชุมชน

ประเวช จันทรฉาย (2553) วิจัยเรื่องเครือข่ายยุทธธรรมชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า แนวทางการพัฒนาเครือข่ายยุทธธรรมชุมชนควรมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) ควรมีการกำหนด โครงสร้างบทบาทหน้าที่ วิธีการดำเนินที่ชัดเจนยิ่งขึ้นให้สอดคล้องและถูกต้องตามกฎหมายด้วยการ มีส่วนร่วมของหน่วยงานในกระบวนการยุทธธรรมทุกฝ่าย 2) การดำเนินการด้วยตัวของชุมชนเอง ของเครือข่ายยุทธธรรมชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ ควรเป็นเพียงพี่เลี้ยงให้คำแนะนำทางวิชาการที่ถูกต้อง เท่านั้น 3) การศึกษาดูงานหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้คณะกรรมการและผู้ประสานงานทุกฝ่าย มีความเข้าใจและสามารถมองเห็นภาพการดำเนินงานได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นควรที่จะได้รับ การสนับสนุนในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง 4) ควรจัดเจ้าหน้าที่ลงไปปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชนทราบถึงบทบาทหน้าที่และประโยชน์ ตลอดจนประสาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและ 5) สร้างกรอบของการปฏิบัติงานของเครือข่าย ให้มีความชัดเจน โดยมีประชาชนเป็นเป้าหมายในการดำเนินงาน สิ่งทีบุคลากรในหน่วยงานของรัฐ ที่ทำงานยุทธธรรมชุมชนต้องเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้นทำความรู้จักกับชุมชนอย่างถ่องแท้และทำงาน ร่วมกับชุมชนภายใต้บริบทของชุมชนนั้น ๆ

อภิชัย จตุพรวาที (2557) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครคุมประพฤติ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า สำนักงาน คุมประพฤติควรส่งคดีให้ใกล้เคียงกับที่พักอาศัยของอาสาสมัครคุมประพฤติเพื่อสะดวกในการ สอดส่องดูแล นอกจากนี้ควรนำเครือข่ายยุทธธรรมชุมชนมาเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาเป็น อาสาสมัครคุมประพฤติเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดนครสวรรค์ อีกทั้งควรมีการจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครคุมประพฤติเพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมและทบทวน ความรู้เดิมเสมอ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดนครสวรรค์ควรคัดเลือกสรรหาอาสาสมัคร

คุมประพฤติที่มีจิตอาสาเข้ามาทำงาน พนักงานคุมประพฤติควรประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติหลังจากที่อาสาสมัครคุมประพฤติได้ส่งรายงานแล้วเพื่อรู้ถึงข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงการทำงาน

สุรชัย (ฟูอาด) ไวยวรรณจิตร และคณะ (2559) วิจัยเรื่องการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมภายใต้สังคมนานาชาติและวัฒนธรรม ที่มีความหลากหลาย จนทำให้คนในพื้นที่แห่งนี้มีเอกลักษณ์เฉพาะและมีอัตลักษณ์ของตัวเองคงไม่จำเป็นต้องกำหนดโครงสร้างเป็นทางการ แต่จำเป็นต้องอาศัย “ความเข้าใจในบริบทสังคม” ของแต่ละชุมชนเป็นหลักผ่านกระบวนการปรึกษาหารือเพื่อสร้างความเข้าใจของชุมชนต่อกระบวนการยุติธรรมกล่าวคือ ให้ชุมชนได้ออกแบบและแก้ไขปัญหาร่วมกันของชุมชนเอง

นิตยา โปธินอก และณัฐกาญจน์ สุกสรต้นเมธิ (2560) วิจัยเรื่องโครงการศึกษาระบบยุติธรรมชุมชนในประเทศพม่าอาเซียน: กรณีศึกษาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า รัฐบาลลาวเห็นว่าชุมชนมีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนงาน โดยใช้รูปแบบการเคลื่อนงานแบบหุ้นส่วน ภารกิจที่ สปป.ลาว เน้นมากที่สุดคือ การป้องกันและควบคุมกับการจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ การเคลื่อนงานในแบบหุ้นส่วนของ สปป.ลาว ส่งเสริมต่อเป้าหมายของงานยุติธรรมชุมชนได้แก่ การสร้างความปลอดภัย ความพึงพอใจและยกระดับศักยภาพชุมชน โดยเป็นการจัดตั้งและดำเนินงานแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยข้อเสนอแนะการเคลื่อนงานยุติธรรมชุมชนใน สปป.ลาว อาจยกระดับการพัฒนาให้มากขึ้นได้ใน 3 ประเด็น ได้แก่ เน้นการวัดผลเชิงสัมฤทธิ์อย่างความพึงพอใจสาธารณะหรืออัตราอาชญากรรมที่ลดลงมากกว่าการวัดจากจำนวนคดีไต่ลี้ของงานยุติธรรมชุมชน มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การขับเคลื่อนงานยุติธรรมชุมชนกันในกลุ่มและระหว่างชุมชนอยู่เสมอ มีการเพิ่มความสำคัญของงานในส่วนของการเยียวยาและการรับคืนผู้กระทำผิดกลับคืนสู่สังคม

ไพรวลัย รัตนมา (2560) วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนของข้าราชการศาลยุติธรรม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนของข้าราชการศาลยุติธรรม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ศาลควรจัดให้มีแผนผังและขั้นตอนระยะเวลาการปฏิบัติงาน ควรมีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ แบบฟอร์มที่ใช้ใน ควรใช้

ภาษาที่เข้าใจง่ายเพื่อจะได้กรอกข้อมูลได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนและควรมีจุดบริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จเพื่อให้การบริการมีความรวดเร็ว

ธนยศ ยันตะนะ (2561) วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม พบว่า 1. การสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม ต้องเน้นการประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างบุคคลากรของเครือข่ายยุติธรรมชุมชน อาสาสมัครและคณะกรรมการชุมชน ศูนย์ยุติธรรมชุมชน ศูนย์ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทและศูนย์ดำรงธรรม, 2. การประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม พบว่า รูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการเครือข่ายยุติธรรมชุมชนและอาสาสมัครตลอดจนบุคคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมดูแลทุกข์สุขของประชาชนให้สามารถเข้าถึงความเป็นธรรมได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็ว

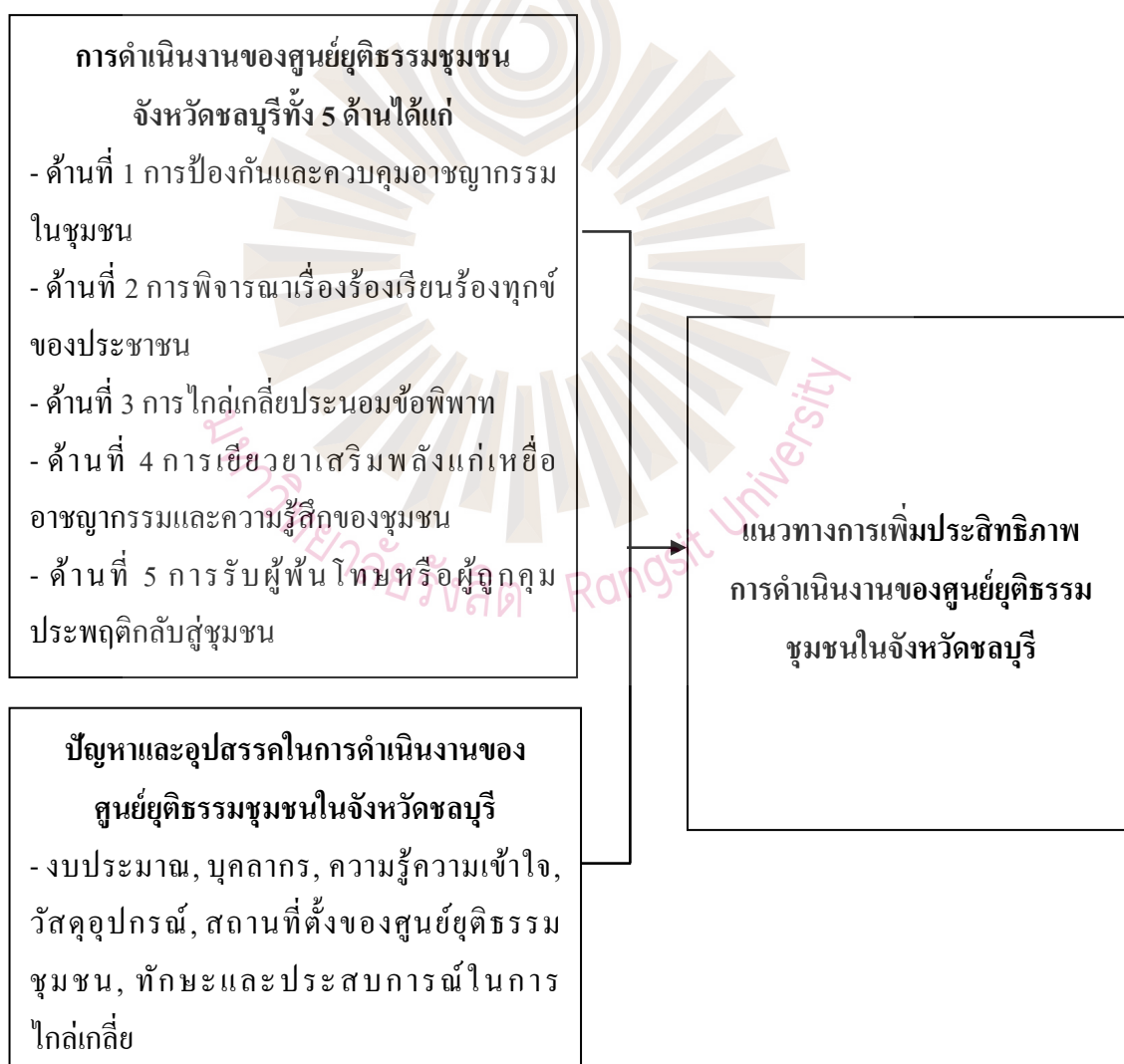
ดังนั้นจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงสรุปได้ว่า “ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน” ได้แก่ ขาดงบประมาณ เจ้าหน้าที่/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถเข้าถึงชุมชนอย่างแท้จริง ขาดรูปแบบการจัดการความขัดแย้ง แผนที่บ้านของผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ชัดเจนทำให้เกิดปัญหาในการออกไปสอดส่อง จำนวนอาสาสมัครคุมประพฤติน้อยเกินไปไม่ควบคุมทุกพื้นที่ทำให้ต้องเดินทางไปทำคดีระยะทางไกล ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสงเคราะห์ ผู้ถูกคุมความประพฤติบางรายไม่ใส่ใจคำตักเตือนของอาสาสมัคร การปฏิบัติงานล่าช้า การประชาสัมพันธ์รับทราบภารกิจยังไม่ชัดเจนครอบคลุมและทั่วถึง ระบบอุปถัมภ์ การเลือกปฏิบัติระหว่างคนจนกับคนรวย เจ้าหน้าที่ทุจริต อารมณ์ของผู้เข้ารับการไกล่เกลี่ย บุคลากรไม่สมดุลกับปริมาณงาน วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ ประชาชนยังไม่รู้จักสำนักงานยุติธรรมจังหวัด ไม่รู้ว่าทางราชการมีโครงการช่วยเหลือประชาชนในการให้เข้าถึงความยุติธรรม สมาชิกเครือข่ายยุติธรรมชุมชนขาดการทำงานเป็นทีมและขาดความตระหนักในความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ส่วน “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน” ได้แก่ กำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่ วิธีการดำเนินที่ชัดเจนยิ่งขึ้นให้สอดคล้องและถูกต้องตามกฎหมายด้วยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทุกฝ่าย การดำเนินการด้วยตัวของชุมชนเอง การศึกษาดูงานหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรจัดเจ้าหน้าที่ลงไปปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง สร้างกรอบของการปฏิบัติงานของเครือข่ายให้มีความชัดเจน นำเครือข่ายยุติธรรมชุมชนมาเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครคุมประพฤติ จิตอาสา การประเมินผลการปฏิบัติงาน ต้องอาศัย “ความเข้าใจในบริบท

สังคม” ของแต่ละชุมชน การวัดผลเชิงสัมฤทธิ์ การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การขับเคลื่อนงานยุทธธรรมชุมชนกันในชุมชนและระหว่างชุมชน การเพิ่มความสำคัญ ของงานในส่วนของ การเยียวยาและการรับคืนผู้กระทำผิดกลับคืนสู่สังคม ควรจัดให้มีแผนผังและ ขั้นตอนระยะเวลาการปฏิบัติงาน มีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษา ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีจุดบริการแบบ จุดเดียว (One Stop Service)

2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ การดำเนินงานของศูนย์ยุทธธรรมชุมชน” จึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

รูปที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน จังหวัดชลบุรี” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยวิธีการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ
- 3.3 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.1 รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยวิธีการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพก่อนเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกและเมื่อสัมภาษณ์เชิงลึกเสร็จสิ้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และผ่านการวิเคราะห์นำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยทั้ง 2 วิธีนี้ศึกษาเพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีและศึกษาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามการวิจัยคือ

- 1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี มีปัญหาด้านใดและอย่างไรบ้าง
- 2) แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรีควรมีแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพด้านใดและอย่างไรบ้าง

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

3.2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วยนักวิชาการยุทธธรรมปฏิบัติการ นิติกร คณะกรรมการศูนย์ยุทธธรรมชุมชนและประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการศูนย์ยุทธธรรมชุมชน โดยกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

ตารางที่ 3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	จำนวน (คน)
นักวิชาการยุทธธรรมปฏิบัติการ	1
นิติกร	1
คณะกรรมการศูนย์ยุทธธรรมชุมชน	4
ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการศูนย์ยุทธธรรมชุมชน	4
รวม	10

โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณลักษณะหรือเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละกลุ่มดังนี้

1) นักวิชาการยุทธธรรมปฏิบัติการ ต้องเป็นนักวิชาการยุทธธรรมปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในยุทธธรรมจังหวัดชลบุรี, ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ต่ำกว่า 3 ปี, มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์ยุทธธรรมชุมชนเป็นอย่างดีและติดต่อประสานงานและร่วมกิจกรรมกับศูนย์ยุทธธรรมชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2) นิติกร ต้องเป็นนิติกรที่ปฏิบัติงานในยุทธธรรมจังหวัดชลบุรี, ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ต่ำกว่า 3 ปี, มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์ยุทธธรรมชุมชนเป็นอย่างดีและติดต่อประสานงานและให้ความช่วยเหลือกับศูนย์ยุทธธรรมชุมชนอย่างต่อเนื่อง

3) คณะกรรมการศูนย์ยุทธธรรมชุมชน ต้องเป็นคณะกรรมการศูนย์ฯ ในจังหวัดชลบุรีซึ่งอยู่ในศูนย์ยุทธธรรมชุมชนที่อยู่ในเกรด A, B, C, D อย่างละ 1 คน ตามเกณฑ์การประเมินผล, ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ต่ำกว่า 2 ปี และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของยุทธธรรมชุมชนเป็นอย่างดี

4) ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการศูนย์ยุติธรรมชุมชน เป็นผู้ที่เคยใช้บริการศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่อยู่ในเกรด A, B, C, D อย่างละ 1 คน ในปีที่ผ่านมาและได้รับการช่วยเหลือจากศูนย์ยุติธรรมชุมชนจนสิ้นสุดกระบวนการของการช่วยเหลือ

โดยจังหวัดชลบุรีมีจำนวนศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่อยู่ในเกรด A, B, C, D ดังตารางที่ 3.2 โดยแบ่งตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ (2560)

ตารางที่ 3.2 ศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีที่อยู่ในเกรด A, B, C, D

อำเภอ	เกรด			
	A	B	C	D
เมือง	2	0	10	4
พานทอง	1	0	2	7
บ้านบึง	0	1	3	7
พนัสนิคม	0	0	5	15
บางละมุง	0	0	2	6
ศรีราชา	0	0	2	6
สัตหีบ	0	1	4	3
เกาะจันทร์	0	1	1	2
ศรีชัง	0	0	1	0
หนองใหญ่	0	0	0	5
บ่อทอง	0	0	0	7
รวม	3	3	30	62

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์, 2560

โดยศูนย์ยุติธรรมชุมชนทั่วประเทศไทย แบ่งตามกลุ่มจังหวัด 6 ภาคคือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง กลุ่มเศรษฐกิจตะวันออก ภาคใต้และกลุ่มจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 7,784 ศูนย์ โดยจำแนกศักยภาพศูนย์ยุติธรรมชุมชนออกเป็นเกรด A ถึง เกรด D ตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมดังนี้

ตารางที่ 3.3 การจำแนกศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีศักยภาพเกรด A ถึง เกรด D

ศูนย์ยุติธรรมชุมชน	จำนวน (ศูนย์)
เกรด A	1,028
เกรด B	3,609
เกรด C	2,791
เกรด D	356
รวม	7,784

3.2.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ซึ่งได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมและผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญโดยมีข้อคำถามดังนี้

1) ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล (เพศ อายุ สถานภาพ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งในศูนย์ ระยะเวลาการทำงานและจำนวนครั้งที่มาใช้บริการ)

2) ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี (ปัญหาและอุปสรรคด้านที่ 1 การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน ปัญหาและอุปสรรคด้านที่ 2 การพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน ปัญหาและอุปสรรคด้านที่ 3 การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท ปัญหาและอุปสรรคด้านที่ 4 การเยียวยาเสริมพลังแก่เหยื่ออาชญากรรมและความรู้สึกของชุมชน ปัญหาและอุปสรรคด้านที่ 5 การรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชนประกอบด้วยปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน)

3) ตอนที่ 3 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพด้านที่ 1 การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพด้านที่ 2 การพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพด้านที่ 3 การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพด้านที่ 4 การเยียวยาเสริมพลังแก่เหยื่ออาชญากรรมและความรู้สึกของชุมชน แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพด้านที่ 5 การรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชนประกอบด้วยแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และด้านการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว

4) ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกให้อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์เชิงลึกได้แก่ ความชัดเจนของข้อความ ภาษาในการใช้ รวมถึงเป็นข้อความที่ไม่ซับซ้อนและเมื่อทำการตรวจทานเสร็จสิ้นก็นำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงโดยแบบประเมินให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ จำนวน 3 ท่านกำหนดค่าคะแนนคือ

+1 หมายถึง มีความเหมาะสม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง ไม่มีความเหมาะสม

แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อความแต่ละข้อกับจุดประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-1)$$

เมื่อ $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้ผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าข้อความนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์หรือตรงตามเนื้อหานั้นแสดงว่าข้อความข้อนั้นใช้ได้ โดยค่า IOC ของแบบสอบนั้นอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งถือว่าข้อความนั้นสามารถนำไปใช้ได้

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดชลบุรี” เมื่อได้ข้อมูลผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.3 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในศึกษาเชิงปริมาณคือ ประชากรศูนย์ยุติธรรมชุมชน รองประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนและคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน โดยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แท้จริงจึงคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรที่ไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ Cochran (1953) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ดังนี้

$$n = P(1-P)Z^2/E^2 \quad (3-2)$$

เมื่อ n แทน ขนาดตัวอย่าง

P แทน สัดส่วนของประชากรที่กำลังสุ่ม .50

Z แทน ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้มีค่าเท่ากับ 1.96

E แทน ค่าความผิดพลาดสูงสุดที่เกิดขึ้นมีค่าเท่ากับ .05

จากการคำนวณใช้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน จึงจะสามารถประมาณค่าร้อยละโดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูลจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างคือ ประชากรศูนย์ยุติธรรมชุมชน รองประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนและคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน จำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability-Sampling) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายดังนี้

ตารางที่ 3.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถาม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	จำนวน (คน)
ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชน	98
รองประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชน	98
คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน	204
รวม	400

3.3.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมและการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยมีข้อคำถาม 3 ตอนดังนี้

1) ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

2) ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้ค่าคะแนนของ Likert Scale

3) ตอนที่ 3 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้ค่าคะแนนของ Likert Scale (พิสนุ พงศ์ศรี, 2553) โดยตอนที่ 2 และ 3 กำหนดค่าคะแนนดังนี้

ตารางที่ 3.5 การกำหนดค่าคะแนนตามเกณฑ์ของ Likert Scale

ค่าคะแนน	ความหมาย
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

4) ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นพร้อมแบบประเมินให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน เพื่อเป็นการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยกำหนดค่าคะแนนคือ

+1 หมายถึง มีความเหมาะสม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง ไม่มีความเหมาะสม

แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-3)$$

เมื่อ $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์หรือตรงตามเนื้อหานั้นแสดงว่าข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ โดยค่า IOC ของแบบสอบนั้นอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งถือว่าข้อคำถามนั้นสามารถนำไปใช้ได้

2) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ได้ผ่านการแก้ไข ปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกันที่จะใช้ในการศึกษา จำนวน 30 ชุด เพื่อคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) วิธีของครอนบาค (Cronbach, 1974) เกณฑ์ผ่านคือ 0.70

3) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามผลการวิเคราะห์อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดชลบุรี” เมื่อได้ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลความหมายของค่าคะแนนของ Likert Scale (พิสนุ พองศรี, 2553)

ตารางที่ 3.6 การแปลความหมายของค่าคะแนน Likert Scale

ค่าคะแนน	ความหมาย
4.50-5.00	มากที่สุด
3.50-4.49	มาก
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	น้อย
1.00-1.49	น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน จังหวัดชลบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีและศึกษาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 วิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึกและการเก็บแบบสอบถาม ปรากฏผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

4.1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

4.3 อภิปรายผลการวิจัย

4.1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล (ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก)

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (เจ้าหน้าที่)

ข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (คนที่)					
	1	2	3	4	5	6
เพศ	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
อายุ	36 ปี	33 ปี	46 ปี	39 ปี	47 ปี	51 ปี
สถานภาพ	สมรส	โสด	สมรส	สมรส	หย่า	สมรส
การศึกษา	ป.ตรี	ป.ตรี	ประถม	ประถม	ม.ต้น	ม.ต้น
ตำแหน่งในศูนย์	นักวิชาการ (ยุติธรรม)	นิติกร	ประชาชน	กรรมการ	รองฯ	กรรมการ
ระยะเวลาในการ ทำงาน	2 ปี	3 ปี	1 ปี	2 ปี	2 ปี	3 ปี

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกที่เป็นเจ้าหน้าที่พบว่า มีทั้งเพศหญิงและเพศชาย มีอายุตั้งแต่ 33-51 ปี สถานภาพทางครอบครัวมีทั้งโสดและสมรส ระดับการศึกษาอยู่ที่ประถมศึกษาถึงปริญญาตรี ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนคือ นักวิชาการ ยุติธรรม, นิติกร, ประธานศูนย์, รองฯ และกรรมการศูนย์และมีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 1-3 ปี

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (ผู้รับบริการ)

ข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (คนที่)			
	1	2	3	4
เพศ	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
อายุ	55 ปี	42 ปี	48 ปี	56 ปี
สถานภาพ	โสด	หย่า	สมรส	อย่า
การศึกษา	ประถมศึกษา	ประถมศึกษา	ประถมศึกษา	ประถมศึกษา
จำนวนครั้งที่มาใช้บริการ	2 ครั้ง	3 ครั้ง	3 ครั้ง	1 ครั้ง

จากตารางที่ 4.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกที่เป็นผู้รับบริการพบว่า มีทั้งเพศหญิงและเพศชาย มีอายุตั้งแต่ 42-56 ปี สถานภาพทางครอบครัวมีทั้งโสด หย่าและสมรส ระดับการศึกษาอยู่ที่ประถมศึกษาและจำนวนครั้งที่มาใช้บริการอยู่ที่ 1-3 ครั้ง

4.1.2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ, นิติกร, คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการในประเด็นเกี่ยวกับ “ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี” ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน, ด้านที่ 2 การพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน, ด้านที่ 3 การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท, ด้านที่ 4 การเยียวยาเสริมพลังแก่เหยื่ออาชญากรรมและความรู้สึกของชุมชนและด้านที่ 5 การรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจึงวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคแยกรายด้านดังนี้

1) ด้านที่ 1 การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน: มีปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณ บุคลากรและความรู้ความเข้าใจดังนี้

1.1) งบประมาณ ทั้งนี้ปัญหาหลักของการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่เห็นว่า ยังขาดงบประมาณในด้านต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ซึ่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัดยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชนจำเป็นต้องมีงบประมาณมารองรับในการดำเนินงานเพราะจำเป็นต้องมีการจัดกิจกรรมการตั้งด่าน การออกตรวจ รวมถึงโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของยุติธรรมจังหวัดหรือแม้กระทั่งตัวชี้วัดของกระทรวงยุติธรรมซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการนำผลการดำเนินงานเหล่านี้ไปประเมินศูนย์ยุติธรรมชุมชนว่าอยู่ในเกรดใด ได้คะแนนร้อยละเท่าไรและนอกจากนี้แล้วการลงพื้นที่ของคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนต้องใช้งบประมาณในการรองรับเช่นกัน โดยเฉพาะค่ายานพาหนะ ค่าน้ำมันและค่าอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณในการปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะในพื้นที่ในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดารซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นคล้อยกันว่า “งบประมาณ” เป็นกลไกหลักกลไกหนึ่งในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้ประสบความสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายจากยุติธรรมจังหวัดหรือกระทรวงยุติธรรมซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกรท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะกระทรวงยุติธรรมที่เป็นหน่วยงานหลักในการควบคุม ดูแลยุติธรรมจังหวัด ตลอดจนศูนย์ยุติธรรมชุมชนนั้น กระทรวงยุติธรรมจึงจำเป็นต้องมีการจัดสรรงบประมาณเฉพาะกิจให้แก่ยุติธรรมจังหวัดและศูนย์ยุติธรรมชุมชนเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เพราะงบประมาณเหล่านี้จะทำให้การดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนเป็นไปได้ด้วยดี...” (นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนทั้ง 4 ท่านที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...งบประมาณที่ได้รับในแต่ละศูนย์ฯ ไม่เพียงพอต่อการทำงาน ซึ่งได้รับงบน้อยมาก ๆ ไหนจะเป็นค่าเดินทาง ค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องจัดซื้อ เช่น ในการทำกิจกรรมหรือลงพื้นที่ให้แก่ชาวบ้าน ตลอดจนการลงพื้นที่ในการช่วยเหลือชาวบ้านต้องใช้เงินทั้งนั้นเช่นเดียวกับการทำกิจกรรมการตั้งด่านในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนจึงจำเป็นต้องได้รับงบที่เหมาะสม หากท่านอยากให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ

ก็ต้องจัดสรรให้เพียงพอในแต่ละปี...” (คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน , การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

และยังสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า “...เท่าที่มาใช้บริการศูนย์ฯ เห็นคณะกรรมการฯ ต้องจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยทุนของตนเองจึงให้หน่วยงานเห็นความสำคัญของศูนย์ฯ และจัดสรรงบประมาณให้มากกว่านี้...” (ประชาชนหรือผู้เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 กุมภาพันธ์ 2563)

1.2) บุคลากร สำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ยุติธรรมชุมชนนั้นจะ เห็นได้ว่าศูนย์ยุติธรรมชุมชนจะมีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์เพียง 1 ท่านเท่านั้น ซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจจะเป็นเลขานุการ/นิติกรประจำศูนย์ฯ ซึ่งนั่งอยู่ประจำศูนย์ฯ ในการให้บริการแก่ประชาชน นอกจากนั้นแล้วจะมีคณะกรรมการศูนย์ฯ ในตำแหน่งต่าง ๆ ที่ปรากฏตามโครงสร้างที่ทางราชการได้กำหนดขึ้นมา แต่ทั้งนี้คณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านอาจจะมียุทธหน้าที่หลายด้านหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “สวมหมวกหลายใบ” เช่น เป็นคณะกรรมการศูนย์ฯ อาสาสมัครคุมประพฤติ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมถึงเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชน ทั้งนี้อาจจะทำให้งานที่ได้รับภารกิจจำกัดและจะทำให้ภาระงานอาจจะตกไปอยู่ที่เลขานุการ/นิติกรประจำศูนย์ฯ จึงทำให้เกิดปัญหาบุคลากรน้อยเกินไปเช่นเดียวกับภาระงานในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน จำเป็นต้องมีบุคลากรที่เพียงพอในการตั้งจุดตรวจในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับนิติกรท่านหนึ่งกล่าวว่า “...ปัญหาที่พบก็คือ จำนวนคน คณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ น้อยเกินไปเมื่อเทียบกับการดูแลหรือการให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้บางศูนย์ฯ พบว่า บางครั้งไม่มีเจ้าหน้าที่นั่งอยู่ประจำศูนย์ฯ เลยเพราะต้องไปปฏิบัติหน้าที่อื่นด้วย เช่น กำนัน ผู้ใหญ่หรืออาสาสมัครต่าง ๆ เป็นต้น จึงทำให้ขาดบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะในการตั้งจุดตรวจสกัดเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม...” (นิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

สอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน 2 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทำนองเดียวกันว่า

“...เจ้าหน้าที่น้อย คณะกรรมการก็มีหลายบทบาททำให้ต้องรับผิดชอบดูแลในหลากหลายหน้าที่ บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการดูแลให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือแก่ประชาชน ถ้างลงไปดูพื้นที่จะเห็นว่าบางศูนย์ฯ มีเจ้าหน้าที่นั่งโต๊ะแค่คนเดียวหรือบางศูนย์ฯ ก็ไม่มีเลย...” (คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

และสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...เวลามาใช้บริการหรือมาขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ ไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่เลย แต่ก็เห็นใจเจ้าหน้าที่นะที่ต้องปฏิบัติหน้าที่หลายด้าน บางครั้งมาจากสถานที่ไกล ๆ แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่...” (ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 กุมภาพันธ์ 2563)

1.3 ความรู้/ความเข้าใจ ส่วนใหญ่คณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านหรือศูนย์ฯ ยังไม่เห็นความสำคัญบทบาทหน้าที่ของศูนย์ฯ ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทในแต่ละด้านเป็นอย่างมาก เช่น การป้องกันปราบปรามและควบคุมอาชญากรรมในชุมชนเพราะยังขาดความเข้าใจในการพูดคุย ทักเฝ้าระวังตรวจตรา ทั้งนี้ความรู้ความเข้าใจจึงเป็นปัญหาอุปสรรคหนึ่งของคณะกรรมการฯ ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกรท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...คณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านยังขาดความรู้ความเข้าใจของเนื้อหาหรือบทบาทของศูนย์ฯ ในแต่ละด้านทั้งนี้ยังอาจขาดประสบการณ์ ทักษะจึงทำให้ขาดความเข้าใจอยู่บ้านซึ่งเป็นปัญหาหลักของคณะกรรมการศูนย์ฯ อยู่...” (นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนทั้ง 4 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...บางครั้งยังไม่เข้าใจในบทบาทหรือหน้าที่ของศูนย์ฯ เพราะหน้าที่ของศูนย์ฯ มีหลายอย่างมาก เช่น ทำโครงการ การให้คำปรึกษา ลงพื้นที่ตั้งด่านตรวจจึงทำให้เกิดความสับสนในบางครั้งถึงแม้จะได้รับการอบรม

มาบ้าง...” (คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

และยังสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า
 “...บางครั้งเวลามาขอความช่วยเหลือหรือขอรับการบริการจากศูนย์
 ยุติธรรมภายในชุมชนของตนเอง คณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านอาจจะไม่
 สามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจนได้ รวมถึงข้อมูลที่ได้อาจจะไม่ครบตามที่ผู้มา
 รับบริการต้องการเพราะเขาอาจจะยังไม่เข้าใจในลักษณะเนื้องานที่ต้อง
 ดำเนินการหรือให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน จึงเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่
 เวลาขอความช่วยเหลือหรือเดินทางมาขอรับการคำปรึกษาในเรื่อง
 ต่าง ๆ อาจจะยังมีการสื่อสารหรือให้ข้อมูลที่ยังไม่ครบถ้วนบ้าง...”
 (ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 กุมภาพันธ์
 2563)

2) ด้านที่ 2 การพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน: มีปัญหาและ
 อุปสรรคด้านงบประมาณ บุคลากร ความรู้/ความเข้าใจ วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรม
 ชุมชนดังนี้

2.1) งบประมาณ ทั้งนี้ปัญหาหลักของการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรม
 ชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่า ยังขาดงบประมาณในด้านต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ
 ซึ่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัดยังไม่
 เพียงพอเช่นเดียวกับภารกิจด้านการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน จำเป็นต้องมี
 งบประมาณมารองรับในการดำเนินงานเพราะจำเป็นต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของ
 ยุติธรรมจังหวัดหรือแม้กระทั่งตัวชี้วัดของกระทรวงยุติธรรม ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการนำผลการ
 ดำเนินงานเหล่านี้ไปประเมินศูนย์ยุติธรรมชุมชนว่าอยู่ในเกรดใด ได้คะแนนร้อยละเท่าไรและ
 นอกจากนี้แล้วการลงพื้นที่ของคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนต้องมีงบประมาณในการรองรับ
 เช่นกันซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกรท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลไปใน
 ทิศทางเดียวกันว่า

“...หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะกระทรวงยุติธรรมที่เป็นหน่วยงานหลัก
 ในการควบคุม ดูแลยุติธรรมจังหวัด ตลอดจนศูนย์ยุติธรรมชุมชนนั้น
 กระทรวงยุติธรรมจึงจำเป็นต้องมีการจัดสรรงบประมาณเฉพาะกิจให้แก่

ยุติธรรมจังหวัดและศูนย์ยุติธรรมชุมชนเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เพราะงบประมาณเหล่านี้จะทำให้การดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนเป็นไปได้ด้วยดี...” (นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ทั้ง 4 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...งบประมาณที่ได้รับในแต่ละศูนย์ฯ ไม่เพียงพอต่อการทำงาน ซึ่งได้รับงบน้อยมาก ๆ ไหนจะเป็นค่าเดินทาง ค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องจัดซื้อ เช่น ในการทำกิจกรรมหรือลงพื้นที่ให้แก่ชาวบ้าน ตลอดจนการลงพื้นที่ในการช่วยเหลือชาวบ้านต้องใช้เงินทั้งนั้นเช่นเดียวกับการทำกิจกรรมการตั้งด่านในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนจึงจำเป็นต้องได้รับงบที่เหมาะสม หากท่านอยากให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จก็ต้องจัดสรรให้เพียงพอในแต่ละปี...” (คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

และยังสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...เท่าที่มาใช้บริการศูนย์ฯ เห็นคณะกรรมการฯ ต้องจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยทุนของตนเองจึงให้หน่วยงานเห็นความสำคัญของศูนย์ฯ และจัดสรรงบประมาณให้มากกว่านี้...” (ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กุมภาพันธ์ 2563)

2.2) บุคลากร สำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ยุติธรรมชุมชนนั้นจะเห็นได้ว่า ศูนย์ยุติธรรมชุมชนจะมีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์เพียง 1 ท่านเท่านั้น ซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจจะ เป็นเลขานุการ นิติกรประจำศูนย์ยุติธรรมชุมชนซึ่งนั่งอยู่ประจำศูนย์ฯ ในการให้บริการแก่ประชาชน นอกจากนั้นแล้วจะมีคณะกรรมการศูนย์ฯ ในตำแหน่งต่าง ๆ ที่ปรากฏตามโครงสร้างที่ทางราชการ ได้กำหนดขึ้นมา แต่ทั้งนี้คณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านอาจจะมิบทบาทหน้าที่หลายด้านหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “สวมหมวกหลายใบ” เช่น เป็นคณะกรรมการศูนย์ฯ อาสาสมัครคุมประพฤติ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมถึงเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชน ทั้งนี้อาจจะทำ ให้งานที่ได้รับเกิดขัดจำกัดและจะทำให้ภาระงานอาจจะตกไปอยู่ที่เลขานุการหรือนิติกรประจำ

ศูนย์ฯ จึงทำให้เกิดปัญหาการพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชนซึ่งสอดคล้องกับนิติกรท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...ปัญหาที่พบก็คือ จำนวนคน คณะกรรมการศูนย์ฯ หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ น้อยเกินไปเมื่อเทียบกับการดูแลหรือการให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้บางศูนย์ฯ พบว่า บางครั้งไม่มีเจ้าหน้าที่นั่งอยู่ประจำศูนย์ฯ เลยเพราะต้องไปปฏิบัติหน้าที่อื่นด้วย เช่น กำนัน ผู้ใหญ่หรืออาสาสมัครต่าง ๆ เป็นต้น จึงทำให้ขาดบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์...” (นิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

สอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน 2 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทำนองเดียวกันว่า

“...เจ้าหน้าที่น้อย คณะกรรมการก็มีหลายบทบาททำให้ต้องรับผิดชอบดูแลในหลากหลายหน้าที่ บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่มีสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการดูแล ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน ถ้าวางไปดูพื้นที่จะเห็นว่าบางศูนย์ฯ มีเจ้าหน้าที่นั่งโต๊ะแค่คนเดียวหรือบางศูนย์ฯ ก็ไม่มีเลย...” (คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

และสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...เวลาใช้บริการหรือมาขอคำแนะนำจากศูนย์ฯ ไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่เลย แต่ก็เห็นใจเจ้าหน้าที่นะที่ต้องปฏิบัติหน้าที่หลายด้าน บางครั้งมาจากสถานที่ไกล ๆ แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่...” (ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 กุมภาพันธ์ 2563)

2.3) ความรู้/ความเข้าใจ ส่วนใหญ่คณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านหรือศูนย์ยุติธรรมชุมชนฯ ที่ยังไม่เห็นความสำคัญบทบาทหน้าที่ของศูนย์ฯ จะขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทด้านการพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชนเพราะขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ความรู้ความเข้าใจจึงเป็นปัญหาอุปสรรคอย่างหนึ่งซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกรท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...คณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านยังขาดความรู้ความเข้าใจของเนื้อหาหรือ บทบาทของศูนย์ฯ ในด้านการพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของ ประชาชนทั้งนี้ยังอาจขาดประสบการณ์ ทักษะจึงทำให้ขาดความเข้าใจอยู่ บ้างซึ่งเป็นปัญหาหลักของคณะกรรมการศูนย์ฯ อยู่...” (นักวิชาการ ยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ทั้ง 4 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...บางครั้งยังไม่เข้าใจในบทบาทหรือหน้าที่ของศูนย์ฯ เพราะหน้าที่ของ ศูนย์ฯ มีหลายอย่างมาก เช่น ทำโครงการ การให้คำปรึกษา ลงพื้นที่ ตั้งด่านตรวจจึงทำให้เกิดความสับสนในบางครั้งถึงแม้จะได้รับการอบรม มาบ้าง...” (คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

และยังสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...บางครั้งเวลามาขอความช่วยเหลือหรือขอรับการบริการจากศูนย์ ยุติธรรมภายในชุมชนของตนเอง คณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านอาจจะ ไม่สามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจนได้ รวมถึงข้อมูลที่ได้อาจจะไม่ครบตามที่ ผู้มารับบริการต้องการเพราะเขาอาจจะยังไม่เข้าใจในลักษณะงาน ที่ต้องดำเนินการหรือให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน จึงเป็นปัญหาอย่าง หนึ่งที่เวลามาขอความช่วยเหลือหรือเดินทางมาขอรับการคำปรึกษาใน เรื่องต่างๆ อาจจะยังมีการสื่อสารหรือให้ข้อมูลที่ยังไม่ครบถ้วนบ้าง...” (ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 กุมภาพันธ์ 2563)

2.4) วัสดุอุปกรณ์ เช่น กระดาษ ปากกา หมึกพิมพ์ เครื่องปริ้น คอมพิวเตอร์ หรือ โน้ตบุคถือเป็นวัสดุอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานที่ต้องได้รับการจัดสรรจากยุติธรรมจังหวัดหรือ กระทรวงยุติธรรม ทั้งนี้ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์เจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการศูนย์ฯ ต้องสรรหาวัสดุ อุปกรณ์เหล่านี้ด้วยทุนทรัพย์ส่วนตัวเพราะถ้าไม่ซื้อก็ไม่มีใช้ บางครั้งอาจจะต้องใช้ขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยวัสดุอุปกรณ์เหล่านี้ต้องนำมาใช้ในสำนักงาน ทำรายงานผลการปฏิบัติงาน หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแต่ก็ยังไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควรซึ่งสอดคล้องกับนิศกรท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...วัสดุ อุปกรณ์บางอย่างบางครั้งต้องใช้เงินทุกส่วนตัวซื้อเอง มัวแต่รอ เบิกงบทางราชการงานก็ไม่เดิน ชาวบ้านก็ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ อุปกรณ์บางอย่างในสำนักงานบางครั้งก็ไม่มีต้องไปยืมหน่วยงานอื่น ๆ มาใช้เบื้องต้น ทั้งนี้วัสดุอุปกรณ์เหล่านี้จะเป็นปัญหาไม่ใหญ่มากแต่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ...” (นิศกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ทั้ง 2 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...เนี่ยบางครั้งฉันก็ต้องใช้เงินที่ทำงานหาเงินมาได้มาซื้อของพวกนี้ ปากกา ยางลบ ดินสอ กระดาษหรืออะไรก็แล้วแต่ที่ต้องใช้ในการทำงาน เพราะฉันเป็นคณะกรรมการศูนย์ฯ บางครั้งขอรับการอุดหนุนจาก หน่วยงานเบื้องบนบางทีก็ช้ามากกว่าจะได้มาใช้งาน ไม่มีของ ไม่มี อุปกรณ์ก็ต้องทำกันไปแบบนี้ หาเงินซื้อเองใช้เงินซื้อเองเพราะเราต้อง ทำงาน ถ้าไม่ทำก็ไม่รายงานผลการปฏิบัติการ ปัญหานี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้น บ่อยกับคณะกรรมการศูนย์ฯ หลายที่มาก...” (คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

2.5 สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน บางแห่งยังไม่มีป้ายของศูนย์ยุติธรรมฯ เพื่อแจ้งให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบว่า ณ พื้นที่ของท่านมีศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้บริการ ท่านในเรื่องของการอำนวยความสะดวกหรือร้องเรียนในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตท่าน หรือสิ่งที่ท่านไม่ได้รับความเป็นธรรม นอกจากนี้แล้วบางศูนย์ฯ มีป้ายของศูนย์ฯ แต่ไม่ทำการติดตั้ง นอกจากนี้แล้วศูนย์ยุติธรรมชุมชนบางแห่งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล หาได้ยากและเดินทางลำบาก จึงทำให้ประชาชนไม่เข้าไปรับบริการหรือขอคำปรึกษาเท่าที่ควรซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิศกรท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...บางศูนย์ฯ ไม่ติดตั้งป้าย บางศูนย์อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทำให้ประชาชนเดินทางไปได้ลำบาก...” (นักวิชาการยุทธธรรมปฏิบัติการและนิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุทธธรรมชุมชนทั้ง 4 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...บางครั้งศูนย์ฯ ของเราต้องอาศัยสำนักงานของหน่วยงานอื่น ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ทำให้การติดตั้งป้ายหรือแสดงให้เห็นว่าพื้นที่นี้มีศูนย์ยุทธธรรมชุมชนนะเป็นไปได้อย่างลำบากเพราะพื้นที่ในการติดตั้งจำกัด...” (คณะกรรมการศูนย์ยุทธธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

และยังสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...เวลาใช้บริการจะหาศูนย์ฯ ได้ลำบากต้องโทรสอบถามเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการศูนย์ฯ ล่วงหน้าและให้อธิบายถึงเส้นทางในการเดินทางมาศูนย์ฯ...” (ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 กุมภาพันธ์ 2563)

3) ด้านที่ 3 การใกล้เคียงประนอนข้อพิพาท: มีปัญหาและอุปสรรคด้านความรู้/ความเข้าใจ สถานที่ตั้งของศูนย์ยุทธธรรมชุมชนและทักษะ ประสบการณ์ในการใกล้เคียงดังนี้

3.1 ความรู้/ความเข้าใจ ส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญบทบาทหน้าที่ของศูนย์ฯ จะขาดความรู้ความเข้าใจบทบาทในแต่ละด้าน เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน รวมถึงการใกล้เคียงข้อพิพาท ทั้งนี้ความรู้ความเข้าใจจึงเป็นปัญหาอุปสรรคอย่างหนึ่งซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการยุทธธรรมปฏิบัติการและนิติกรท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...คณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านยังขาดความรู้ความเข้าใจของเนื้อหาหรือบทบาทของศูนย์ฯ ในการใกล้เคียงประนอนข้อพิพาททำให้ขาดความเข้าใจอยู่บ้างซึ่งเป็นปัญหาหลักที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง...” (นักวิชาการยุทธธรรมปฏิบัติการและนิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ทั้ง 4 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...บางครั้งยังไม่เข้าใจในบทบาทหรือหน้าที่ของศูนย์ฯ เพราะหน้าที่ของ ศูนย์ฯ มีหลายอย่างมากจึงทำให้เกิดความสับสนในบางครั้ง...”
(คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

และยังสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...บางครั้งเวลามาขอความช่วยเหลือหรือขอรับการบริการจากศูนย์ ยุติธรรมภายในชุมชนของตนเอง คณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านอาจจะไม่สามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจนได้ รวมถึงข้อมูลที่ได้อาจจะไม่ครบตามที่ผู้มา รับบริการต้องการ...” (ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กุมภาพันธ์ 2563)

3.2) สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน บางแห่งยังไม่มีป้ายของศูนย์ยุติธรรมฯ เพื่อแจ้งให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบว่า ณ พื้นที่ของท่านมี ศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้บริการท่านในเรื่องของการอำนวยความสะดวกหรือร้องเรียนในประเด็น ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตท่านหรือสิ่งที่ท่านไม่ได้รับความเป็นธรรม นอกจากนี้แล้วบางศูนย์ฯ มีป้าย ของศูนย์ฯ แต่ไม่ทำการติดตั้งและศูนย์ยุติธรรมชุมชนบางแห่งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล หาได้ยากและ เดินทางลำบากจึงทำให้ประชาชนไม่เข้าไปรับบริการหรือขอคำปรึกษาเท่าที่ควรซึ่งสอดคล้องกับ นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกรท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...บางศูนย์ฯ ไม่ติดตั้งป้าย บางศูนย์อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทำให้ประชาชน เดินทางไปได้ลำบาก...” (นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ทั้ง 4 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...บางครั้งศูนย์ฯ ของเราต้องอาศัยสำนักงานของหน่วยงานอื่น ๆ ในการ ปฏิบัติหน้าที่ทำให้การติดตั้งป้ายหรือแสดงให้เห็นว่าพื้นที่นี้มีศูนย์ ยุติธรรมชุมชนนะเป็นไปได้อย่างลำบากเพราะพื้นที่ในการติดตั้งจำกัด...”

(คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

และยังสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า
 “...เวลามาใช้บริการจะหาศูนย์ฯ ได้ลำบากต้องโทรสอบถามเจ้าหน้าที่หรือ
 คณะกรรมการศูนย์ฯ ล่วงหน้าและให้อธิบายถึงเส้นทางในการเดินทาง
 มาศูนย์ฯ...” (ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล,
 17 กุมภาพันธ์ 2563)

3.3 ทักษะและประสบการณ์ในการไกล่เกลี่ย ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า
 คณะกรรมการศูนย์ฯ ยังขาดทักษะ ประสบการณ์ในไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพราะบางครั้งต้องอาศัยความ
 ชำนาญ ความเชี่ยวชาญในการเจรจาและบางครั้งทำให้การไกล่เกลี่ยไม่ประสบความสำเร็จและ
 สัมผลทำให้ต้องมีไกล่เกลี่ยในรอบที่ 2 รอบที่ 3 ตามมาและต้องขอความร่วมมือกับยุติธรรม
 จังหวัดเข้ามาช่วยในการไกล่เกลี่ยอีกครั้งซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกร
 ท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...ความสามารถ ทักษะ รวมถึงประสบการณ์ของคณะกรรมการศูนย์ฯ
 บางท่านในการไกล่เกลี่ยนั้นยังขาดประสบการณ์ ทักษะในการพูดคุย
 แก้ปัญหาทำให้บางครั้งยังไม่ประสบความสำเร็จ...” (นักวิชาการยุติธรรม
 ปฏิบัติการและนิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

4) ด้านที่ 4 การเชี่ยวชาญเสริมพลังแก่เหยื่ออาชญากรรมและความรู้สึกของชุมชน:
 มีปัญหาและอุปสรรคด้านความรู้ความเข้าใจดังนี้

4.1) ด้านความรู้ความเข้าใจ ส่วนใหญ่ได้เห็นความสำคัญบทบาทหน้าที่
 เช่นกันทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลเหยื่ออาชญากรรม รวมถึงชุมชนเพราะมีความ
 ชັบซ้อนและละเอียดซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกรท่านหนึ่งที่ได้ให้
 ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...คณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านยังขาดความรู้ความเข้าใจของเนื้อหาหรือ
 บทบาทของศูนย์ฯ ในแต่ละด้านทั้งนี้ยังอาจขาดประสบการณ์ ทักษะจึงทำ
 ให้ขาดความเข้าใจอยู่บ้านซึ่งเป็นปัญหาหลักของคณะกรรมการศูนย์ฯ

อยู่...” (นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติกรและนิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนทั้ง 4 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...บางครั้งยังไม่เข้าใจในบทบาทหรือหน้าที่ของศูนย์ฯ เพราะหน้าที่ของศูนย์ฯ มีหลายอย่างมากจึงทำให้เกิดความสับสนในบางครั้งถึงแม้จะได้รับการอบรมมาบ้าง เช่น ทักษะในการดูแลเหยื่อ...” (คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

5) ด้านที่ 5 การรับผู้พ่นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชน: มีปัญหาและอุปสรรคด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะ ประสบการณ์ในการดูแลผู้พ่นโทษดังนี้

5.1 ความรู้/ความเข้าใจ เช่นเดียวกับบทบาทหน้าที่ทุกด้าน ส่วนใหญ่คณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านหรือศูนย์ยุติธรรมชุมชนฯ ที่ยังไม่ได้เห็นความสำคัญบทบาทหน้าที่ของศูนย์ฯ จะขาดความรู้ความเข้าใจโดยเฉพาะการรับผู้พ่นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชนที่ต้องอาศัยความเข้าใจของผู้พ่นโทษและชุมชนด้วยซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติกรและนิติกรท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...คณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านยังขาดความรู้ความเข้าใจของเนื้อหาหรือบทบาทของศูนย์ฯ ในแต่ละด้านทั้งนี้ยังอาจขาดประสบการณ์ ทักษะจึงทำให้ขาดความเข้าใจอยู่บ้านซึ่งเป็นปัญหาหลักของคณะกรรมการศูนย์ฯ อยู่ โดยเฉพาะการดูแลเอาใจใส่ทั้งผู้พ่นโทษและชุมชนที่ต้องอยู่ร่วมกันให้ได้...” (นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติกรและนิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนทั้ง 4 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...บางครั้งยังไม่เข้าใจในบทบาทหรือหน้าที่ของศูนย์ฯ เพราะหน้าที่ของศูนย์ฯ มีหลายอย่างมากจึงทำให้เกิดความสับสน ในบางครั้งถึงแม้จะได้รับการอบรมมาบ้างและการดูแลผู้พ่นโทษต้องอาศัยความเข้าใจเป็น

อย่างมาก...” (คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

3.2 ทักษะและประสบการณ์ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการศูนย์ฯ ยังขาดทักษะและประสบการณ์ เช่น การดูแลผู้พ้นโทษอาจจะไม่ทั่วถึง ขาดการเยี่ยมเยียนและดูแลเอาใจใส่ ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกรท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...ความสามารถ ทักษะ รวมถึงประสบการณ์ของคณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านในการดูแลผู้พ้นโทษยังขาดประสบการณ์ ทักษะในการพูดคุยแก้ปัญหาทำให้บางครั้งยังไม่ประสบความสำเร็จ...” (นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการและนิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

4.1.3 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ, นิติกร, คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ ในประเด็นเกี่ยวกับ “แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี” ทั้ง 5 ด้านได้แก่ ด้านที่ 1 การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน, ด้านที่ 2 การพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน, ด้านที่ 3 การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท, ด้านที่ 4 การเยียวยาเสริมพลังแก่เหยื่ออาชญากรรมและความรู้สึกของชุมชนและด้านที่ 5 การรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจึงวิเคราะห์แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีแยกรายด้านดังนี้

1) ด้านที่ 1 การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน: มีแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนงบประมาณ บุคลากรและความรู้ความเข้าใจ ดังนี้

1.1) งบประมาณ ทางหน่วยงานของรัฐโดยเฉพาะ “กระทรวงยุติธรรม” ต้องจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้เหมาะสม ทั้งนี้ งบประมาณเป็นกลไกหลักในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กระทรวงยุติธรรมตั้งไว้ ฉะนั้น จึงเห็นควรว่า ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้อง เหมาะสมและเพียงพอต่อบทบาทและ

ภารกิจของศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่ต้องดำเนินการในแต่ละปี ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการยุติธรรม
ปฏิบัติการท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะกระทรวงยุติธรรมต้องสนับสนุน
งบประมาณในการดำเนินงานให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์ฯ
ยกตัวอย่างเช่น ในพื้นที่อื่น ๆ ได้รับการจัดสรรงบประมาณคือ ยุติธรรม
จังหวัดอุดรธานีกล่าวตามที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดอุดรธานีร่วมกับที่
ทำการปกครองอำเภอ ดำเนินการอบรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเพื่อทำหน้าที่เป็น
เครือข่ายยุติธรรมชุมชนซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมามีเครือข่ายยุติธรรม
ชุมชนในจังหวัดอุดรธานีเกิดขึ้นทั้งสิ้น 1,818 คน สำนักงานยุติธรรม
จังหวัดอุดรธานีได้รับอนุมัติงบประมาณจากจังหวัดอุดรธานีให้ดำเนินงาน
โครงการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลให้ครบทุกตำบลในจังหวัดเพื่อ
เป็นการสานต่องานด้านยุติธรรมชุมชนให้มีองค์ประกอบการดำเนินงาน
การจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนครบและมีความพร้อมในการดำเนินงานอย่าง
เป็นรูปธรรม สร้างประโยชน์สุขให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง ซึ่งทำให้เห็น
ว่าจังหวัดที่ให้ความสำคัญกับยุติธรรมชุมชนจะพยายามหาแนวทางในการ
แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่า...” (นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ, การสื่อสาร
ส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน
ทั้ง 4 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...งบประมาณที่ได้รับในแต่ละศูนย์ฯ ไม่เพียงพอต่อการทำงานทั้งนี้
จึงจำเป็นต้องได้รับงบที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ เพราะงบ
ที่ได้ก็นำไปจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนใน
ด้านการช่วยเหลือต่าง ๆ...” (คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน,
การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

1.2) บุคลากร สำหรับการเพิ่มจำนวนบุคลากร เลขานุการหรือนิติกร
จำเป็นต้องมีการจัดสรรหรือเพิ่มเจ้าหน้าที่เป็นการเร่งด่วนเพราะทรัพยากรบุคคลจะทำให้การ
ดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนไปในทิศทางที่ดีขึ้นและประสบความสำเร็จ รวมถึงการอำนวยความสะดวก
ยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนิติกรท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรมีการจัดสรรหรือเพิ่มอัตราของบุคลากรในศูนย์ ยุติธรรมชุมชนให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้นกว่านี้เพราะศูนย์ยุติธรรมชุมชน เป็นหัวใจหลักของการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน ทั้งนี้เมื่อได้รับการจัดสรรบุคลากรที่มีคุณภาพ มีประสบการณ์หรือมีความชำนาญ ก็จะทำให้การดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมไปในทิศทางที่ดีขึ้น...” (นิตินกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

สอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน 2 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูล ไปในทำนองเดียวกันว่า

“...สำหรับบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่สำคัญเป็นอยากยิ่งในการดูแล ให้ คำแนะนำ ความช่วยเหลือแก่ประชาชน ถ้าหากได้รับการจัดสรรหรือจ้าง บุคลากรเพิ่มเติมก็จะทำให้การดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมดีขึ้นกว่าเดิม เพราะอย่างที่กล่าวไป บางศูนย์มีเจ้าหน้าที่แค่คนเดียว...” (คณะกรรมการ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

และยังสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยมารับบริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...ควรมีการเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้นเพื่อที่จะบริการให้ความช่วยเหลือ แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงทั้งตำบล...” (ประชาชนหรือผู้ที่เคยมารับ บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 กุมภาพันธ์ 2563)

1.3) ความรู้/ความเข้าใจ ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรของศูนย์ยุติธรรม ได้เรียนรู้ อบรมเพิ่มเติมเพื่อนำมาปฏิบัติหรืออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนซึ่งสอดคล้องกับ ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...ทางศูนย์ฯ จึงควรให้บุคลากรได้รับการอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ อย่างต่อเนื่อง...” (ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 กุมภาพันธ์ 2563)

2) ด้านที่ 2 การพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน: มีแนวทางเพิ่ม ประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนด้านงบประมาณ บุคลากร ความรู้/ความเข้าใจ วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนดังนี้

2.1) งบประมาณ จึงเห็นควรว่า ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องเหมาะสมและเพียงพอต่อบทบาทและภารกิจของศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่ต้องดำเนินการในแต่ละปี เช่น ใช้ดำเนินการในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะกระทรวงยุติธรรมต้องสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์ฯ เพราะงบประมาณสำคัญต่อการดำเนินงานเป็นอย่างยิ่ง...” (นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ทั้ง 4 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...งบประมาณที่ได้รับในแต่ละศูนย์ฯ ไม่เพียงพอต่อการทำงานทั้งนี้จึงจำเป็นต้องได้รับงบที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ เพราะงบที่ได้ก็นำไปจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชน...” (คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

2.2) บุคลากร สำหรับการเพิ่มจำนวนบุคลากร เลขาธิการประจำศูนย์ฯ หรือ นิติกร จำเป็นต้องมีการจัดสรรหรือเพิ่มเจ้าหน้าที่เป็นการเร่งด่วนเพราะทรัพยากรบุคคลจะทำให้การดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนไปในทิศทางที่ดีขึ้นและประสบความสำเร็จ รวมถึงการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนซึ่งสอดคล้องกับนิติกรท่านหนึ่งกล่าวว่า

“...จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรมีการจัดสรรหรือเพิ่มอัตราของบุคลากรในศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้นกว่านี้ เพราะศูนย์ยุติธรรมชุมชนเป็นหัวใจหลักของการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน ทั้งนี้เมื่อได้รับการจัดสรรบุคลากรที่มีคุณภาพ มีประสบการณ์หรือมีความชำนาญก็จะทำให้การดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมไปในทิศทางที่ดีขึ้น...” (นิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

สอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน 2 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทำนองเดียวกันว่า

“...สำหรับบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่มีสำคัญเป็นอยากรยิ่งในการดูแล ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือแก่ประชาชน ถ้าหากได้รับการจัดสรรหรือจ้างบุคลากรเพิ่มเติมก็จะทำให้การดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมดีขึ้นกว่าเดิม เพราะอย่างที่กล่าวไป บางศูนย์มีเจ้าหน้าที่แค่คนเดียว...” (คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

2.3 ความรู้/ความเข้าใจ ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรของศูนย์ยุติธรรมได้เรียนรู้อบรมเพิ่มเติมเพื่อนำมาปฏิบัติหรืออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนซึ่งสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...บางครั้งมาขอความช่วยเหลือหรือขอรับการบริการคณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านอาจจะไม่สามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจนได้ ทางศูนย์ฯ จึงควรให้บุคลากรได้รับการอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนหรือก่อนที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ต้องผ่านการอบรมตามหลักสูตรต่าง ๆ ที่กำหนดไว้...” (ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 กุมภาพันธ์ 2563)

2.4 วัสดุอุปกรณ์ เช่น วัสดุสำนักงานต่าง ๆ ได้แก่ กระดาษ ปากกา หมึกพิมพ์ เครื่องปริ้น คอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุค ถือเป็นวัสดุอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานที่ต้องได้รับการจัดสรร ดังนั้นในแต่ละปีงบประมาณก็ควรจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอและเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับนิติกรท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...กระทรวงยุติธรรมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรอุปกรณ์เหล่านี้ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเพราะอย่างไรก็ตามมันจำเป็นต้องที่ได้ใช้อยู่ในหน่วยงานอยู่แล้ว...” (นิติกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

เช่นเดียวกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนทั้ง 2 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...ให้มาเอะ จัดสรรมาเอะพวกอุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้พวกเราผู้ทำงานจำเป็นต้องใช้ ไม่มีก็ต้องหากันเอาเอง...” (คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

2.5) สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน หากมีงบประมาณที่จะสามารถสร้างศูนย์ยุติธรรมชุมชนประจำตำบลได้หรือหาอาคาร สถานที่ที่ไม่ได้ใช้งานนำมาพัฒนาปรับปรุงเป็นศูนย์ฯ ได้ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนที่มารับบริการสามารถได้พื้นที่เพียงพอและสามารถติดตั้งป้ายของศูนย์ยุติธรรมได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...ควรมีการสร้างศูนย์ฯ หรือหาอาคารสถานที่ในโรงเรียนที่ว่างเปล่ามาใช้ในการจัดตั้งเป็นศูนย์ยุติธรรมชุมชนประจำตำบลเพราะสามารถเดินทางมาได้ง่ายและสถานที่ตั้งอยู่ในชุมชนสามารถมองหาได้ชัดเจน...”
(คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

3) ด้านที่ 3 การใกล้เคียงประนอนข้อพิพาท: มีแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ทักษะ ประสบการณ์ ในการใกล้เคียงและการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียวดังนี้

3.1) สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน หากมีงบประมาณที่จะสามารถสร้างศูนย์ยุติธรรมชุมชนประจำตำบลได้หรือหาอาคาร สถานที่ที่ไม่ได้ใช้งานนำมาพัฒนาปรับปรุงเป็นศูนย์ฯ ได้ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนที่มารับบริการสามารถได้พื้นที่เพียงพอและสามารถติดตั้งป้ายของศูนย์ยุติธรรมได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า

“...ควรมีการสร้างศูนย์ฯ หรือหาอาคารสถานที่ในโรงเรียนที่ว่างเปล่ามาใช้ในการจัดตั้งเป็นศูนย์ยุติธรรมชุมชนประจำตำบลเพราะสามารถเดินทางมาได้ง่ายและสถานที่ตั้งอยู่ในชุมชนสามารถมองหาได้ชัดเจน...”
(คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

3.2) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทั้งนี้มีความจำเป็นที่ต้องส่งเสริมให้คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนได้เข้าร่วมและเปลี่ยนประสบการณ์กับศูนย์ยุติธรรมอื่น ๆ ทั่วประเทศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับเจ้าหน้าที่ยุติธรรมจังหวัดท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...ถึงแม้จะมีการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ คณะกรรมการศูนย์ฯ เข้ารับการอบรมหรือการศึกษาจากศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีความแข็งแกร่งอยู่แล้วแต่จำเป็นต้องทำให้ต่อเนื่องและสามารถสร้างทักษะในระยะยาวได้...” (เจ้าหน้าที่ยุติธรรมจังหวัด, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

3.3 การจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว สำหรับการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียวอาจจะทำได้ยาก แต่ถ้ามีความเป็นไปได้ควรมีการทำแบบ One Stop Service เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้ที่มารับบริการได้อย่างรวดเร็วซึ่งสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...ควรจัดระบบการบริการให้เร็วกว่านี้...” (ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

4) ด้านที่ 4 การเยียวยาเสริมพลังแก่เหยื่ออาชญากรรมและความรู้สึกของชุมชน: มีแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนด้านความรู้ความเข้าใจดังนี้

4.1) ความรู้/ความเข้าใจ ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรของศูนย์ยุติธรรมได้เรียนรู้อบรมเพิ่มเติมเพื่อนำมาปฏิบัติหรืออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนซึ่งสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...บางครั้งมาขอความช่วยเหลือหรือขอรับการบริการคณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านอาจจะไม่สามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจนได้ ทางศูนย์ฯ จึงควรให้บุคลากรได้รับการอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง...” (ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

5) ด้านที่ 5 การรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชน: มีแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนด้านความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ดังนี้

5.1) ความรู้/ความเข้าใจ ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรของศูนย์ยุติธรรมได้เรียนรู้อบรมเพิ่มเติมเพื่อนำมาปฏิบัติหรืออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนซึ่งสอดคล้องกับประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...บางครั้งมาขอความช่วยเหลือหรือขอรับการบริการคณะกรรมการศูนย์ฯ บางท่านอาจจะไม่สามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจนได้ ทางศูนย์ฯ จึงควรให้บุคลากรได้รับการอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง...”
(ประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กุมภาพันธ์ 2563)

5.2) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทั้งนี้มีความจำเป็นที่ต้องส่งเสริมให้คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนได้เข้าร่วมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับศูนย์ยุติธรรมอื่น ๆ ทั่วประเทศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับเจ้าหน้าที่ยุติธรรมจังหวัดท่านหนึ่งที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“...ถึงแม้จะมีการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ คณะกรรมการศูนย์ฯ เข้ารับการอบรมหรือการศึกษาจากศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีความแข็งแกร่งอยู่แล้วแต่จำเป็นต้องทำให้ต่อเนื่องและสามารถสร้างทักษะในระยะยาวได้...” (เจ้าหน้าที่ยุติธรรมจังหวัด, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กุมภาพันธ์ 2563)

สรุปได้ว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนและแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีในแต่ละด้านประกอบด้วยดังนี้

ตารางที่ 4.3 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนและแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

ด้านที่	ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ
ด้านที่ 1 การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน	งบประมาณ บุคลากร ความรู้ความเข้าใจ	งบประมาณ บุคลากร ความรู้ความเข้าใจ
ด้านที่ 2 การพิจารณาเรื่องราวเรียนร้องทุกข์ของประชาชน	งบประมาณ บุคลากร ความรู้/ความเข้าใจ วัสดุอุปกรณ์	งบประมาณ บุคลากร ความรู้/ความเข้าใจ วัสดุอุปกรณ์

ตารางที่ 4.3 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนและแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี (ต่อ)

	สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน	สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน
ด้านที่ 3 การไต่ถามไต่สวนประណอมข้อพิพาท	ความรู้/ความเข้าใจ สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ทักษะ ประสิทธิภาพในการไต่ถามไต่สวน	สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ทักษะ ประสิทธิภาพในการไต่ถามไต่สวน การจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว
ด้านที่ 4 การเยียวยาเสริมพลังแก่เหยื่ออาชญากรรมและความรู้สึกของชุมชน	ความรู้ความเข้าใจ	ความรู้ความเข้าใจ
ด้านที่ 5 การรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชน	ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ประสิทธิภาพในการดูแลผู้พ้นโทษ	ความรู้ความเข้าใจ ประสิทธิภาพ

4.2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลส่วนบุคคล (เพศ)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชาย	197	49.30
2. หญิง	203	50.70
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.4 ข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีจำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.70 ส่วนเพศชายมีจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.30

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลส่วนบุคคล (อายุ)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
1. 25-29 ปี	65	16.30
2. 30-34 ปี	172	43.00
3. 35-39 ปี	66	16.50
4. 40 ปีขึ้นไป	97	24.30
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.5 ข้อมูลส่วนบุคคลด้านอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 30-34 ปี มากที่สุด จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 รองลงมาคือ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 และ 35-39 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลส่วนบุคคล (ตำแหน่ง)

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
1. ประธานศูนย์ฯ	98	24.50
2. รองประธานศูนย์ฯ	98	24.50
3. คณะกรรมการศูนย์ฯ	204	51.10
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.6 ข้อมูลส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งเป็น ประธานศูนย์ฯ ศึกษารวมชน จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 ตำแหน่งรองประธานศูนย์ฯ ศึกษารวมชน จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 เช่นเดียวกัน ส่วนคณะกรรมการศูนย์ฯ ศึกษารวมชนมีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.10

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลส่วนบุคคล (ระดับการศึกษา)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ประถมศึกษา	149	37.30
2. มัธยมศึกษา	208	52.00
3. ปริญญาตรี	43	10.80
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.7 ข้อมูลส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษามัธยมศึกษามากที่สุด จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาคือ ประถมศึกษา จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 และปริญญาตรี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80

ตารางที่ 4.8 ข้อมูลส่วนบุคคล (ประสบการณ์ทำงาน)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
1. 1-3 ปี	196	49.00
2. 4-6 ปี	183	45.80
3. 7 ปีขึ้นไป	21	5.30
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.8 ข้อมูลส่วนบุคคลด้านตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ทำงานมากที่สุด 1-3 ปี จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.00 รองลงมาคือ 4-6 ปี จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.80 และ 7 ปีขึ้นไป จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี (รายด้าน) ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 4.9 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี (ด้านงบประมาณ)

ด้านงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. งบประมาณที่ได้รับจากส่วนราชการยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน	3.86	.765	ระดับมาก
2. จำนวนงบประมาณที่ได้รับยังมีความล่าช้าในการเบิกจ่ายในการปฏิบัติหน้าที่	3.83	.762	ระดับมาก
3. ขาดการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากท้องถิ่น	3.91	.732	ระดับมาก
รวม	3.87	.018	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.9 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ด้านงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87, S.D. = .018$) เมื่อแยกรายด้าน พบว่าขาดการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91, S.D. = .732$) รองลงมาคือ งบประมาณที่ได้รับจากส่วนราชการยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86, S.D. = .765$) และจำนวนงบประมาณที่ได้รับยังมีความล่าช้าในการเบิกจ่ายในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83, S.D. = .762$)

ตารางที่ 4.10 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี
(ด้านบุคลากร)

ด้านบุคลากร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
4. บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ยุติธรรมชุมชนยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	3.79	.804	ระดับมาก
5. คณะกรรมการศูนย์ฯ สวมหมวกหลายใบมีหน้าที่หลากหลายทำให้การปฏิบัติหน้าที่ยังขาดประสิทธิภาพ	3.88	.753	ระดับมาก
6. คณะกรรมการศูนย์ฯ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ยังขาดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน	3.81	.751	ระดับมาก
7. เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับการส่งเสริมให้ไปศึกษาดูงานหรือประชุมกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาตนเอง	3.91	.721	ระดับมาก
รวม	3.85	.034	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.10 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ด้านบุคลากร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85, S.D. = .034$) เมื่อแยกรายด้าน พบว่าเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับการส่งเสริมให้ไปศึกษาดูงานหรือประชุมกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91, S.D. = .721$) รองลงมาคือ คณะกรรมการศูนย์ฯ สวมหมวกหลายใบมีหน้าที่หลากหลายทำให้การปฏิบัติหน้าที่ยังขาดประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88, S.D. = .753$) และคณะกรรมการศูนย์ฯ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ยังขาดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81, S.D. = .751$)

ตารางที่ 4.11 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี
(ด้านความรู้ความเข้าใจ)

ด้านความรู้ความเข้าใจ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
8. คณะกรรมการศูนย์ฯ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของศูนย์ยุติธรรมชุมชน	3.94	.735	ระดับมาก
9. คณะกรรมการศูนย์ฯ ยังขาดแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดีในแต่ละด้านว่าหน้าที่ของตนเองต้องปฏิบัติอย่างไร	3.84	.853	ระดับมาก
10. คณะกรรมการศูนย์ฯ ยังไม่ได้รับการส่งเสริมในการสร้างความรู้ความเข้าใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง	3.87	.787	ระดับมาก
รวม	3.88	.059	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.11 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ด้านความรู้ความเข้าใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, S.D.=.059) เมื่อแยกรายด้านพบว่า คณะกรรมการศูนย์ฯ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของศูนย์ยุติธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, S.D.=.735) รองลงมาคือ คณะกรรมการศูนย์ฯ ยังไม่ได้รับการส่งเสริมในการสร้างความรู้ความเข้าใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$, S.D.=.787) และคณะกรรมการศูนย์ฯ ยังขาดแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดีในแต่ละด้านว่าหน้าที่ของตนเองต้องปฏิบัติอย่างไรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$, S.D.=.853)

ตารางที่ 4.12 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี
(ด้านวัสดุอุปกรณ์)

ด้านวัสดุอุปกรณ์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
11. วัสดุอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์ฯ	3.95	.720	ระดับมาก
12. วัสดุอุปกรณ์เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการศูนย์ฯ ต้องจัดสรรหรือหาซื้อเองด้วยทุนส่วนตัว	3.92	.743	ระดับมาก
13. กระทรวงยุติธรรมยังไม่สามารถสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้ในแต่ละปีงบประมาณ	3.88	.733	ระดับมาก
รวม	3.92	.011	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.12 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ด้านวัสดุอุปกรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D.=.011) เมื่อแยกรายด้าน พบว่า วัสดุอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์ฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D.=.720) รองลงมาคือ วัสดุอุปกรณ์เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการศูนย์ฯ ต้องจัดสรรหรือหาซื้อเอง ด้วยทุนส่วนตัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D.=.743) และกระทรวงยุติธรรมยังไม่สามารถสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้ในแต่ละปีงบประมาณอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D.=.732)

ตารางที่ 4.13 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี
(ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน)

ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
14. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนยังไม่มีป้ายหรือสถานที่ตั้งได้ชัดเจน เนื่องจากยังใช้สำนักงานของหน่วยงานอื่นๆ อยู่	3.97	.722	ระดับมาก
15. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนอยู่ห่างไกลจากชุมชน	4.02	.679	ระดับมาก
16. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนยังไม่เป็นที่รู้จักของคนในชุมชน	4.10	.729	ระดับมาก
17. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนหายาก เดินทางลำบากและการเดินทางไม่เอื้ออำนวย	3.99	.719	ระดับมาก
รวม	4.02	.022	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.13 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=.022) เมื่อแยกรายด้าน พบว่า สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนยังไม่เป็นที่รู้จักของคนในชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.=.729) รองลงมาคือ สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนอยู่ห่างไกลจากชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=.679) และสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนหายาก เดินทางลำบากและการเดินทางไม่เอื้ออำนวยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D.=.719)

4.2.3 ผลการวิเคราะห์แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี

จากผลการวิเคราะห์แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน
ในจังหวัดชลบุรี (รายด้าน) ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 4.14 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี
(ด้านงบประมาณ)

ด้านงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละปีงบประมาณ	4.05	.715	ระดับมาก
2. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่น	4.06	.691	ระดับมาก
3. ควรมีการนำเงินจากการยึดทรัพย์หรือรายได้อื่นของกระทรวงฯ มาจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ	3.96	.693	ระดับมาก
รวม	4.02	.013	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.14 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนใน
จังหวัดชลบุรี ด้านงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.02, S.D.=.013) เมื่อแยกรายด้าน
พบว่า ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.06, S.D.=.691) รองลงมา
คือจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละปีงบประมาณอยู่ในระดับมาก
($\bar{X}$ =4.05, S.D.=.715) และควรมีการนำเงินจากการยึดทรัพย์หรือรายได้อื่นของกระทรวงฯ มา
จัดสรรงบประมาณให้เพียงพออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.96, S.D.=.693)

ตารางที่ 4.15 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี
(ด้านบุคลากร)

ด้านบุคลากร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
4. ควรมีการเพิ่มอัตราหรือการจ้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญมาประจำที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้มากขึ้น	3.99	.712	ระดับมาก
5. ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่มีภูมิลำเนาเดียวกับศูนย์ฯ กลับมาปฏิบัติหน้าที่และเพิ่มแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่	4.13	.712	ระดับมาก
6. ควรมีการจัดสรรบุคลากรให้สอดคล้องหรือเพียงพอต่อพื้นที่หรือประชากรในพื้นที่นั้นๆ	3.94	.711	ระดับมาก
รวม	4.02	.000	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.15 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ด้านบุคลากร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=.000) เมื่อแยกรายด้านพบว่า ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่มีภูมิลำเนาเดียวกับศูนย์ฯ กลับมาปฏิบัติหน้าที่และเพิ่มแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D.=.712) รองลงมาคือ ควรมีการเพิ่มอัตราหรือการจ้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญมาประจำที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้มากขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D.=.712) และควรมีการจัดสรรบุคลากรให้สอดคล้องหรือเพียงพอต่อพื้นที่หรือประชากรในพื้นที่นั้นๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D.=.711)

ตารางที่ 4.16 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี
(ด้านความรู้ความเข้าใจ)

ด้านความรู้ความเข้าใจ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
7. สนับสนุนให้ให้เจ้าหน้าที่ คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้อบรมเพิ่มความรู้อย่างต่อเนื่อง	4.07	.709	ระดับมาก
8. ส่งเสริมให้ยุติธรรมจังหวัดเข้ามานิเทศหรือให้ความรู้แก่คณะกรรมการศูนย์อย่างต่อเนื่อง	4.02	.706	ระดับมาก
9. สร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่คณะกรรมการศูนย์ฯ เช่น การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ การปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความรู้ทาง Social Media	4.08	.709	ระดับมาก
10. สนับสนุนเอกสาร ตำรา แนวทางการปฏิบัติให้แก่คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้การสร้างความรู้ความเข้าใจ	4.01	.703	ระดับมาก
รวม	4.04	.002	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.16 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ด้านความรู้ความเข้าใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.04, S.D.=.002) เมื่อแยกรายด้าน พบว่าสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่คณะกรรมการศูนย์ฯ เช่น การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ การปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความรู้ทาง Social Media อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.08, S.D.=.709) รองลงมาคือ สนับสนุนให้ให้เจ้าหน้าที่ คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้อบรมเพิ่มความรู้อย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.07, S.D.=.709) และส่งเสริมให้ยุติธรรมจังหวัดเข้ามานิเทศหรือให้ความรู้แก่คณะกรรมการศูนย์อย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.02, S.D.=.706)

ตารางที่ 4.17 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี
(ด้านวัสดุอุปกรณ์)

ด้านวัสดุอุปกรณ์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
11. จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	4.05	.701	ระดับมาก
12. สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ให้แก่ศูนย์ยุติธรรมชุมชน	4.03	.720	ระดับมาก
13. ควรให้คณะกรรมการศูนย์ฯ สามารถเบิกวัสดุ อุปกรณ์ได้ตามระเบียบของทางราชการ	4.02	.692	ระดับมาก
รวม	4.03	.014	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.17 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ด้านวัสดุอุปกรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, S.D.=.014) เมื่อแยกรายด้านพบว่า จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D.=.701) รองลงมาคือ สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ให้แก่ศูนย์ยุติธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, S.D.=.720) และควรให้คณะกรรมการศูนย์ฯ สามารถเบิกวัสดุ อุปกรณ์ได้ตามระเบียบของทางราชการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=.692)

ตารางที่ 4.18 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี
(ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน)

ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
14. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนควรอยู่ใจกลางของชุมชน	4.10	.704	ระดับมาก
15. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนต้องหาง่าย เดินทางสะดวกและเด่นชัด	4.10	.713	ระดับมาก
16. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนต้องได้รับการประชาสัมพันธ์ในชุมชนให้ประชาชนได้รับทราบที่ตั้งหรือศูนย์ฯ อยู่ ณ ส่วนใดของหมู่บ้าน	4.16	.645	ระดับมาก
รวม	4.12	.036	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.18 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12, S.D.=.036$) เมื่อแยกรายด้าน พบว่า สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนต้องได้รับการประชาสัมพันธ์ในชุมชนให้ประชาชนได้รับทราบที่ที่ตั้งหรือศูนย์ฯ อยู่ ณ ส่วนใดของหมู่บ้าน ($\bar{X}=4.16, S.D.=.645$) รองลงมาคือ สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนต้องหาง่าย เดินทางสะดวกและเด่นชัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10, S.D.=.713$) รองลงมาคือ สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนควรอยู่ใจกลางของชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10, S.D.=.704$)

ตารางที่ 4.19 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี
(ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์)

ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
17. ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับศูนย์ฯ อื่นๆ	4.11	.715	ระดับมาก
18. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต้องจัดสรรให้คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้รับการอบรมอย่างทั่วถึง รวมถึงส่งเสริมการศึกษาดูงาน	4.14	.648	ระดับมาก
19. ควรมีการให้คณะกรรมการฯ ได้เรียนรู้ผ่านหน่วยงานกลางโดยตรง เช่น ปรึกษาแนวทางต่างๆ	4.06	.700	ระดับมาก
รวม	4.10	.035	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.19 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10, S.D.=.035$) เมื่อแยกรายด้าน พบว่า การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต้องจัดสรรให้คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้รับการอบรมอย่างทั่วถึง รวมถึงส่งเสริมการศึกษาดูงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14, S.D.=.648$) รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับศูนย์ฯ อื่นๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11, S.D.=.715$) และควรมีการให้คณะกรรมการฯ ได้เรียนรู้ผ่านหน่วยงานกลางโดยตรง เช่น ปรึกษาแนวทางต่างๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06, S.D.=.700$)

ตารางที่ 4.20 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี
(ด้านการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว)

ด้านการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
20. ควรมีการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว เช่น รับบัตรคิว ขึ้นเอกสารและรับคำปรึกษา	4.17	.676	ระดับมาก
21. ควรมีระบบการจองหรือระบบเพื่อขอรับคำปรึกษา การบริการ โดยใช้ Social Media เข้ามาเป็นช่องทางแทนการเดินทางมายังศูนย์ฯ	4.13	.689	ระดับมาก
22. มีระบบการให้คำปรึกษาผ่านทางไกลเพื่อลดระยะเวลา	4.13	.668	ระดับมาก
รวม	4.14	.010	ระดับมาก

จากตารางที่ 4.20 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ด้านการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, S.D.=.010) เมื่อแยกรายด้าน พบว่า ควรมีการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว เช่น รับบัตรคิว ขึ้นเอกสาร และรับคำปรึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, S.D.=.676) รองลงมาคือ ควรมีระบบการจองหรือระบบเพื่อขอรับคำปรึกษา การบริการ โดยใช้ Social Media เข้ามาเป็นช่องทางแทนการเดินทางมายังศูนย์ฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, S.D.=.689) และมีระบบการให้คำปรึกษาผ่านทางไกลเพื่อลดระยะเวลาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, S.D.=.668)

ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, S.D.=.018) เมื่อแยกรายด้าน พบว่า ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=.022) รองลงมาคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, S.D.=.011) และด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, S.D.=.059) ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี (ภาพรวม)

ภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านงบประมาณ	3.87	.018	ระดับมาก
2. ด้านบุคลากร	3.85	.034	ระดับมาก
3. ด้านความรู้ความเข้าใจ	3.88	.059	ระดับมาก
4. ด้านวัสดุอุปกรณ์	3.92	.011	ระดับมาก
5. ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน	4.02	.022	ระดับมาก
รวม	3.90	.018	ระดับมาก

ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06, S.D. = .014$) เมื่อแยกรายด้าน พบว่า ด้านการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14, S.D. = .010$) รองลงมาคือ ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12, S.D. = .036$) และ ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10, S.D. = .035$) ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

(ภาพรวม)

ภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านงบประมาณ	4.02	.013	ระดับมาก
2. ด้านบุคลากร	4.02	.000	ระดับมาก
3. ด้านความรู้ความเข้าใจ	4.04	.002	ระดับมาก
4. ด้านวัสดุอุปกรณ์	4.03	.014	ระดับมาก
5. ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน	4.12	.036	ระดับมาก
6. ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์	4.10	.035	ระดับมาก
7. ด้านการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว	4.14	.010	ระดับมาก
รวม	4.06	.014	ระดับมาก

4.3 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน จังหวัดชลบุรี” ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี มีปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณเช่นเดียวกับการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ด้านงบประมาณอยู่ในระดับมาก เช่น ขาดการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประเวช จันท์ฉาย (2553) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานของเครือข่ายยุติธรรมชุมชนคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานของเครือข่ายยุติธรรมชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชัย จตุพรวาที (2557) พบว่า ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการ

เดินทาง สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพงศ์ ปัทมโรจน์และสุวิชา เป้าอารีย์ (2558) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในด้านงบประมาณ ส่วนงานวิจัยของวรพล พินิจ (2560) กล่าวว่าอย่างไรก็ตามยังพบอุปสรรคต่อบทบาทในการดำเนินงานของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดในการพัฒนาระบบยุติธรรมชุมชนเนื่องจากพลวัตแห่งความเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมได้แก่ ปัญหาด้านคนและงบประมาณเช่นเดียวกัน

ด้านบุคลากรเช่นเดียวกับการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่น เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับการส่งเสริมให้ไปศึกษาดูงานหรือประชุมกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชัย จตุพรวาทิ (2557) พบว่า ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า จำนวนอาสาสมัครคุมประพฤติน้อยเกินไป สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพงศ์ ปัทมโรจน์และสุวิชา เป้าอารีย์ (2558) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ทุนของสังคมในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากรไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่เข้ามาเช่นเดียวกับการศึกษาของวรพล พินิจ (2560) กล่าวว่าอย่างไรก็ตามยังพบอุปสรรคต่อบทบาทในการดำเนินงานของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดในการพัฒนาระบบยุติธรรมชุมชนเนื่องจากพลวัตแห่งความเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมได้แก่ ปัญหาด้านคน

ด้านความรู้/ความเข้าใจเช่นเดียวกับการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่น คณะกรรมการศูนย์ฯ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของศูนย์ยุติธรรมชุมชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประเวศ จันทร์ฉาย (2553) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานของเครือข่ายยุติธรรมชุมชนคือ เจ้าหน้าที่/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของเครือข่ายยุติธรรมชุมชนยังไม่สามารถเข้าถึงชุมชนอย่างแท้จริงและสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชัย จตุพรวาทิ (2557) พบว่า ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า อาสาสมัครคุมประพฤดียังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสงเคราะห์ทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติหรือผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานคุมประพฤติ

ด้านวัสดุอุปกรณ์เช่นเดียวกับการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่น วัสดุอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์ฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรพล พินิจ (2560) กล่าวว่าอย่างไรก็ตามยังพบอุปสรรคต่อบทบาทในการดำเนินงานของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดในการพัฒนาระบบยุติธรรมชุมชนเนื่องจากพลวัตแห่งความเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมได้แก่ ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์

ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนเช่นเดียวกับการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่น สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนยังไม่เป็นที่รู้จักของคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนยศ ยันตะนะ (2561) พบว่า สภาพปัญหาของการบริหารเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วมคือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักสำนักงานยุติธรรมจังหวัด ฉะเชิงเทราและไม่รู้ว่าทางราชการมีโครงการช่วยเหลือประชาชนในการให้เข้าถึงความยุติธรรมและสมาชิกเครือข่ายยุติธรรมชุมชนบางท่านขาดการทำงานเป็นทีม ขาดความตระหนักในความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ส่วนแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัด ชลบุรี ได้แก่ด้านบุคลากรเช่นเดียวกับการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่น ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่มีภูมิปัญญาเกี่ยวกับศูนย์ฯ กลับมาปฏิบัติหน้าที่และเพิ่มแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์เป็นทฤษฎีในกลุ่มทศนะดั้งเดิมของ Taylor (อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555) ได้เสนอหลักการออกแบบงานและการจัดสิ่งจูงใจคือ การคัดเลือกคนงานที่มีความสามารถแล้วให้การฝึกอบรมและพัฒนาให้มีการทำงานร่วมกัน ใช้หลักการแบ่งงานกันทำระหว่างผู้บริหารและคนงานเพื่อให้แต่ละฝ่ายทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมที่สุด (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555) สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชัย จตุพรวาที (2557) พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติจังหวัด นครสวรรค์ พบว่า สำนักงานคุมประพฤติควรนำเครือข่ายยุติธรรมชุมชนมาเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดนครสวรรค์ อีกทั้งควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครคุมประพฤติเพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมและ ทบทวนความรู้เดิมเสมอ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดนครสวรรค์ ควรคัดเลือกสรรหาอาสาสมัคร คุมประพฤติที่มีจิตอาสาเข้ามาทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของไพรวลัย รัตนมา (2560) พบว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนของข้าราชการศาลยุติธรรม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ศาลควรจัดเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ

ด้านความรู้/ความเข้าใจเช่นเดียวกับการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่น สร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่คณะกรรมการศูนย์ฯ เช่น การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ การปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความรู้ทาง Social Media ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดประสิทธิภาพการทำงาน ซึ่งการที่จะเกิดประสิทธิภาพการทำงานนั้นต้องมีองค์ประกอบ 2 ส่วนหลักคือ ผู้ที่ทำงานกับโครงสร้างการทำงาน สำหรับในเรื่องของคนทำงานจะต้องมีแนวคิดการปฏิบัติตัวในการทำงานและการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนั้นคนทำงานที่มีประสิทธิภาพ (สมพิศ สุขแสน,

2556) ควรมีความรู้ หมายถึง การมีองค์ความรู้ในงานคือรู้จักศึกษาหาความรู้ในเรื่องงานที่ทำอยู่ตลอดเวลา คนที่มีประสิทธิภาพควรแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา ทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเอง องค์กรผู้อื่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น และสามารถนำความรู้นั้นมาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของประเวช จันทรฉาย (2553) พบว่า แนวทางการพัฒนาเครือข่ายยุทธธรรมชุมชนควรมีแนวทางการพัฒนา คือ การศึกษาดูงานหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้คณะกรรมการและผู้ประสานงานทุกฝ่ายมีความเข้าใจและสามารถมองเห็นภาพการดำเนินงาน ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชัย จตุพรวาทิ (2557) พบว่า ควรนำเครือข่ายยุทธธรรมชุมชนมาเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดนครสวรรค์ อีกทั้งควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครคุมประพฤติเพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมและทบทวนความรู้เดิมเสมอ

ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เช่นเดียวกับการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต้องจัดสรรให้คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้รับการอบรมอย่างทั่วถึง รวมถึงส่งเสริมการศึกษาดูงานประสบการณ์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประเวช จันทรฉาย (2553) พบว่า แนวทางการพัฒนาเครือข่ายยุทธธรรมชุมชนควรมีแนวทางการพัฒนา การศึกษาดูงานหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้คณะกรรมการและผู้ประสานงานทุกฝ่ายมีความเข้าใจและสามารถมองเห็นภาพการดำเนินงาน ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นควรที่จะได้รับการสนับสนุนในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดประสิทธิภาพการทำงาน โดยการที่จะเกิดประสิทธิภาพการทำงานนั้นต้องมีองค์ประกอบ 2 ส่วนหลักคือ ผู้ที่ทำงานกับโครงสร้างการทำงาน สำหรับในเรื่องของคนทำงานจะต้องมีแนวคิดการปฏิบัติตัวในการทำงานและการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนั้นคนทำงานที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะดังนี้ (สมพิศ สุขแสน, 2556) ความรู้ หมายถึง การมีองค์ความรู้ในงานคือรู้จักศึกษาหาความรู้ในเรื่องงานที่ทำอยู่ตลอดเวลา คนที่มีประสิทธิภาพควรแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา ทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเอง องค์กรผู้อื่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้นและสามารถนำความรู้นั้นมาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น ส่วนประสบการณ์ หมายถึง การรอบรู้หรือรู้รอบด้านจากการได้เห็น ได้สัมผัส ได้ลงมือปฏิบัติบ่อย ๆ มิใช่มีความรู้ด้านวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว การเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานสูงจะทำงานผิดพลาดน้อย สมควรที่องค์กรจะต้องรักษานุคคลเหล่านี้ไว้ให้อยู่กับองค์กรให้นานที่สุด เพราะคนเหล่านี้จะทำให้องค์กรพัฒนาได้เร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชัย จตุพรวาทิ (2557) พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ควรนำเครือข่ายยุทธธรรมชุมชนมาเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดนครสวรรค์ อีกทั้งควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครคุมประพฤติเพื่อให้

ความรู้เพิ่มเติมและทบทวนความรู้เดิมเสมอเช่นเดียวกับงานวิจัยของนิตยา โพธิ์นอกและ ญัฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี (2560) พบว่า มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การขับเคลื่อนงานยุทธธรรมชุมชนกันในชุมชนและระหว่างชุมชนอยู่เสมอ

ด้านการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียวเช่นเดียวกับการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่น ควรมีการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว เช่น รับบัตรคิว ยื่นเอกสารและ รับคำปรึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดประสิทธิภาพการทำงาน โดยการที่จะเกิดประสิทธิภาพการทำงานนั้นต้องมีองค์ประกอบ 2 ส่วนหลักคือ ผู้ที่ทำงานกับโครงสร้างการทำงาน สำหรับในเรื่อง ของคนทำงานจะต้องมีแนวคิดการปฏิบัติตัวในการทำงานและการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนั้น คนทำงานที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะดังนี้ (สมพิศ สุขแสน, 2556) ความนับใจ หมายถึง การใช้ เวลาได้อย่างดีที่สุด รวดเร็ว ไม่ทำงานล่าช้าคือ คนที่มีประสิทธิภาพ ควรทำงานให้เสร็จตาม กำหนดเวลาหรืองานบริการ ผู้รับบริการย่อมต้องการความรวดเร็ว ดังนั้นผู้ให้บริการจะต้องสร้าง วัฒนธรรมการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จจุดเดียว (One Stop Service) เช่นเดียวกับการปฏิบัติราชการ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า ปรับปรุงกระบวนการงานให้มีความ สะดวก รวดเร็วโปร่งใส เป็นธรรม มีมาตรฐานและสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลจะต้องประกอบด้วย การลดขั้นตอน/การ รักษามาตรฐานระยะเวลาการให้บริการ (อาภาศิริ สุวรรณานนท์และคณะ, 2560) และสอดคล้องกับ งานวิจัยของไพรวลัย รัตนมา (2560) พบว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการ ประชาชนของข้าราชการศาลยุติธรรม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ศาลควรมีจุดบริการแบบจุดเดียว เบ็ดเสร็จเพื่อให้การบริการมีความรวดเร็ว

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน จังหวัดชลบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีและศึกษาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิจัยเชิงปริมาณโดยการเก็บแบบสอบถาม สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกคือ นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ นิติกร คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนและประชาชนหรือผู้ที่เคยใช้บริการศูนย์ยุติธรรมชุมชน จำนวน 10 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ส่วนกลุ่มตัวอย่างในการเก็บแบบสอบถามคือ ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชน รองประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนและคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน จำนวน 400 คน เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลคือการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนสถิติที่ใช้คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการวิเคราะห์ข้อมูลจึงสามารถสรุปผลการวิจัยและมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีประกอบด้วย ด้านงบประมาณ บุคลากร ความรู้/ความเข้าใจ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ทักษะและประสบการณ์ในการไกล่เกลี่ย สำหรับการศึกษาระดับปริญญาโทไปในทิศทางเดียวกันพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ภาพรวม

อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกรายด้าน พบว่า ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน รองลงมาคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านความรู้ความเข้าใจ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1) ด้านงบประมาณ ขาดการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากท้องถิ่น รองลงมาคือ งบประมาณที่ได้รับจากส่วนราชการยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนและจำนวนงบประมาณที่ได้รับยังมีความล่าช้าในการเบิกจ่ายในการปฏิบัติหน้าที่

2) ด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับการส่งเสริมให้ไปศึกษาดูงานหรือประชุมกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาตนเอง รองลงมาคือ คณะกรรมการศูนย์ฯ สวมหมวกหลายใบมีหน้าที่หลากหลายทำให้การปฏิบัติหน้าที่ยังขาดประสิทธิภาพและคณะกรรมการศูนย์ฯ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ยังขาดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน

3) ด้านความรู้ความเข้าใจ คณะกรรมการศูนย์ฯ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของศูนย์ยุติธรรมชุมชน รองลงมาคือ คณะกรรมการศูนย์ฯ ยังไม่ได้รับการส่งเสริมในการสร้างความรู้ความเข้าใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและคณะกรรมการศูนย์ฯ ยังขาดแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดีในแต่ละด้านว่าหน้าที่ของตนเองต้องปฏิบัติอย่างไร

4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์ฯ รองลงมาคือ วัสดุอุปกรณ์เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการศูนย์ฯ ต้องจัดสรรหรือหาซื้อเองด้วยทุนส่วนตัวและกระทรวงยุติธรรมยังไม่สามารถสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้ในแต่ละปีงบประมาณ

5) ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนยังไม่เป็นที่รู้จักของคนในชุมชน รองลงมาคือ สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนอยู่ห่างไกลจากชุมชนและสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนหายาก เดินทางลำบากและการเดินทางไม่เอื้ออำนวย

5.1.2 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วยควรมีการเพิ่มงบประมาณ บุคลากร ความรู้/ความเข้าใจ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว สำหรับการศึกษเชิงปริมาณผลการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกรายด้าน พบว่า ด้านการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว รองลงมาคือ ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนและด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1) ด้านงบประมาณ ต้องขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่น รองลงมาคือ จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละปีงบประมาณและควรมีการนำเงินจากการยึดทรัพย์สินหรือรายได้อื่นของกระทรวงฯ มาจัดสรรบให้เพียงพอ

2) ด้านบุคลากร ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่มีภูมิลำเนาเดียวกับศูนย์ฯ กลับมาปฏิบัติหน้าที่และเพิ่มแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่ รองลงมาคือ ควรมีการเพิ่มอัตราหรือการจ้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญมาประจำที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้มากขึ้นและควรมีการจัดสรรบุคลากรให้สอดคล้องหรือเพียงพอต่อพื้นที่หรือประชากรในพื้นที่นั้นๆ

3) ด้านความรู้ความเข้าใจ สร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่คณะกรรมการศูนย์ฯ เช่น การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ การปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความรู้ทาง Social Media รองลงมาคือ สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ คณะกรรมการศูนย์ฯ ใ้อบรมเพิ่มความรู้อย่างต่อเนื่องและส่งเสริมให้ยุติธรรมจังหวัดเข้ามาในเทศหรือให้ความรู้แก่คณะกรรมการศูนย์อย่างต่อเนื่อง

4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ให้แก่ศูนย์ยุติธรรมชุมชนและควรให้คณะกรรมการศูนย์ฯ สามารถเบิกวัสดุ อุปกรณ์ได้ตามระเบียบของทางราชการ

5) ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนต้องได้รับการประชาสัมพันธ์ในชุมชนให้ประชาชนได้รับทราบที่ตั้งหรือศูนย์ฯ อยู่ ณ ส่วนใดของหมู่บ้าน รองลงมาคือ สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนต้องหาง่าย เดินทางสะดวกและเด่นชัดและสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนควรอยู่ใจกลางของชุมชน

6) ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต้องจัดสรรให้คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้รับการอบรมอย่างทั่วถึง รวมถึงส่งเสริมการศึกษาดูงาน รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการศูนย์ฯ ใ้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับศูนย์ฯ อื่น ๆ และควรมีการให้คณะกรรมการฯ ใ้เรียนรู้ผ่านหน่วยงานกลางโดยตรง เช่น ปรึกษาแนวทางต่าง ๆ

7) ด้านการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว ควรมีการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว เช่น รับบัตรคิว ยื่นเอกสารและรับคำปรึกษา รองลงมาคือ ควรมีระบบการจองหรือระบบเพื่อขอรับคำปรึกษา การบริการโดยใช้ Social Media เข้ามาเป็นช่องทางแทนการเดินทางมายังศูนย์ฯ และมีระบบการให้คำปรึกษาผ่านทางไกลเพื่อลดระยะเวลา

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในแต่ละปีงบประมาณเพราะงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากกระทรวงยุติธรรมยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์ยุติธรรมชุมชน

2) ควรมีการเพิ่มอัตราหรือการจ้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญมาประจำที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้มากขึ้นและให้สอดคล้องกับการมารับบริการของประชาชน เนื่องจากว่าเจ้าหน้าที่ที่ประจำศูนย์ยุติธรรมชุมชนยังมีน้อยเกินไปและไม่เพียงพอต่อการให้บริการประชาชน

3) ส่งเสริมให้คณะกรรมการได้เรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ การปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความรู้ทาง Social Media เพราะเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการศูนย์บางท่านยังขาดความความเข้าใจในบางประเด็น ทั้งนี้เมื่อมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจึงควรส่งเสริมให้คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้เรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัด

4) ควรจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชน เช่น คอมพิวเตอร์ กระดาษ ปากกา ดินสอหรือทรัพยากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพราะวัสดุและอุปกรณ์ที่มีนั้นยังต้องจัดหาซื้อด้วยทุนทรัพย์ของตนเอง

5) สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนต้องหาง่าย เดินทางสะดวกและเดินชัดและประชาชนสามารถเดินทางเข้ารับบริการได้ง่ายเนื่องจากศูนย์ฯ บางที่ยังอยู่ในสถานที่ไกลและประชาชนเดินทางลำบาก

6) ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับศูนย์ฯ อื่น ๆ ในจังหวัดเดียวกันหรือต่างภูมิภาคเพื่อนำประสบการณ์ดังกล่าวมาพัฒนาการดำเนินงาน

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรมีการกำหนดของเขตหน้าที่ของยุติธรรมชุมชนไม่ให้ทับซ้อนหรือมีภาระหน้าที่ซ้อนกับหน่วยงานอื่น ๆ ในกระทรวงเดียวกัน

2) ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่เจ้าหน้าที่ของศูนย์ยุติธรรมชุมชนเพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่

3) ควรมีการกำหนดของเขตหรือนโยบายในการดำเนินงานให้ชัดเจนทั้งในระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว

4) ควรมีกฎหรือระเบียบรองรับสิทธิหน้าที่สำหรับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้เปรียบเสมือนเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ข้าราชการ

5.1.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบในการพัฒนา

2) ควรมีการศึกษาต้นแบบหรือแนวทางการดำเนินงานที่ดีของศูนย์ยุติธรรมชุมชนเพื่อนำมาพัฒนาต้นแบบในการดำเนินงาน

3) ควรมีการศึกษาประเมินการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน

บรรณานุกรม

- กระทรวงยุติธรรม กรมคุมประพฤติ. (2549). *ค้นเส้นทาง สร้างความรู้ ก้าวสู่ยุติธรรมชุมชน: ถอดบทเรียน โครงการพลังเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแก้ปัญหาอาชญากรรม กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม/โครงการพลังเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแก้ปัญหาอาชญากรรม กรมคุมประพฤติ. กรุงเทพฯ: กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม.*
- กรมคุมประพฤติ. (2549). *รายงานประเมินผลโครงการพลังเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแก้ปัญหาอาชญากรรม.* กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และจุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2550). *การพัฒนากระบวนการยุติธรรมชุมชนในประเทศไทยในยุติธรรมชุมชน: บทบาทการอำนวยความสะดวกยุติธรรมโดยชุมชนเพื่อชุมชน.* กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2548). *กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: การคืนอำนาจแก่เหยื่ออาชญากรรม และชุมชน.* กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2550). *ยุติธรรมชุมชน : บทบาทการอำนวยความสะดวกยุติธรรมโดยชุมชนเพื่อชุมชน.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาระบบกฎหมายไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2556). *ระบบยุติธรรมและยุติธรรมทางเลือก: แนวการวิเคราะห์เชิงสังคมศาสตร์.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมพรหม อธิษยาภรณ์. (2558). *ประสิทธิผลการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 2 สำนักงานตำรวจ (Unpublished Master's thesis).* มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพมหานคร.
- ช. ชยินทร์ เพ็ชญาไพศิษฏ์ และสมศักดิ์ นัคตาจารย์. (2558). *การวัดความเชื่อมั่นต่อระบบงานยุติธรรมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของกระทรวงยุติธรรมประจำปีงบประมาณ 2555. วารสารธุรกิจปริทัศน์, 7(1), 31-46.*
- ชนวนทอง ธนสุกาญจน์ และคณะ. (2548). *การพัฒนาพลังเครือข่ายยุติธรรมชุมชน. กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.*
- ณัฐรัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน. (2561). *ทฤษฎีการลงโทษ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์.*
- ณัฐพงศ์ ปัทมโรจน์และสุวิชา เป้าอารีย์. (2558). *ทุนของสังคมในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: กรณีศึกษา ศูนย์ยุติธรรมชุมชนพนมสารคาม. Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 8(2), 392-407.*

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ธนยศ ยันตะนะ. (2561). *รูปแบบการบริหารเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- นฤมล นิราทร. (2543). *การสร้างเครือข่ายการทำงาน: ข้อควรพิจารณาบางประการ*. กรุงเทพฯ: โครงการระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดปัญหาการใช้แรงงานเด็ก.
- นันทนา ธรรมบุศย์. (2540). การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน. *วารสารแนว*, 31(166), 25-30.
- นิตยา โพธิ์นอก และณัฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี. (2560). *โครงการศึกษาระบบยุติธรรมชุมชนในประเทศประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ประเวช จันทร์ฉาย. (2553). *เครือข่ายยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดอุบลราชธานี* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- พระมหาสุทิตย์ อากาศโร. (2547). *เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้และการจัดการ*. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
- พรทิพย์ เข็นจะบก และกมลรัฐ อินทรทัศน์. (2556). *กระบวนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข*. สืบค้นจาก <https://pirun.ku.ac.th/~agrpct/envelop/work%20process1>
- พิทยา บวรวัฒนา. (2552). *ทฤษฎีองค์กรสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: สักดิโสภาคการพิมพ์.
- พิชญา วัฒนรังสรรค์. (2558). *การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมระดับ 4 ดาว ย่านสยามสแควร์* (Unpublished Independent study). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ปทุมธานี.
- พิสนุ ฟองศรี. (2553). *เทคนิควิธีการประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธนาการพิมพ์
- ไพรวลัย รัตนมา. (2560). แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนของข้าราชการศาลยุติธรรม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 24-33.
- วรพล พินิจ. (2560). บทบาทของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดกับการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม. *วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 6, 41-63.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2555). *แนวคิด ทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพยาลิขิต์.
- ศิวาพร คารวนันท์. (2562). *สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ.2562*. สืบค้นจาก <http://lawwebservice.com/learning2/mod/forum/discuss.php?d=122>
- สมบูรณ์ ศิริสรหรือ. (2553). *เอกสารคำสอนเรื่องสัมมนาทฤษฎีองค์กรและการจัดการ*. นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สมพิศ สุขแสน. (2556). *เทคนิคการทำงานให้มีประสิทธิภาพ*. สืบค้นจาก <https://bongkotsakorn.wordpress.com/2013/06/06/เทคนิคการทำงานให้ประสบความสำเร็จ/>
- สุรัชย์ (ฟู้อัด) ไวยวรรณจิตร, สุไรยา หนิเร่, มุฮำหมัดราฟิร มะเก็ง, มาหะมะดารี แวโนะและ โชลชัย สุกกัญญา. (2559). *การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานยุติธรรมจังหวัดพิษณุโลก. (2561). *โครงสร้างและภารกิจของศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบล*. สืบค้นจาก <http://phitsanulok.moj.go.th/wp-content/pdf/Structure&missions.pdf>
- สำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรี. (2561ก). *ประวัติ*. สืบค้นจาก <https://chonburi.moj.go.th/view/1419>
- สำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรี. (2561ข). *ข้อมูลศูนย์ยุติธรรมชุมชน*. สืบค้นจาก <https://chonburi.moj.go.th/view/1450>
- สำนักงานจังหวัดชลบุรี กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร. (2555). *ข้อมูลพื้นฐานแผนการพัฒนารัฐบาลจังหวัด/กลุ่มจังหวัดและการดำเนินงานตามนโยบายสำคัญ*. สืบค้นจาก <http://103.28.101.10/briefprovince/filedoc/20000000.pdf>
- สำนักงานสถิติจังหวัดชลบุรี. (2559). *รายงานสถิติจังหวัดชลบุรี*. สืบค้นจาก http://chonburi.nso.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=268:21-12-60&catid=102&Itemid=507
- สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์. (2560). *การจำแนกศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีศักยภาพเกรด A ถึง เกรด D*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). *เครือข่าย: ยุทธวิธีเพื่อประชาคมเข้มแข็ง ชุมชนเข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ: โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน.
- อรษา โพธิ์ทอง. (2537). *ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพัฒนาการอำเภอในฐานะเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อาภาศิริ สุวรรณานนท์และคณะ. (2560). *โครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อภิชัย จตุพรวาที. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติ จังหวัดนครสวรรค์* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- อัศกร ไชยพงษ์, วชิรวิษณุ อธิธนาสุภาวิษณุ และนิรมล ยินดี. (2561). *การศึกษายาทบาทและศักยภาพของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม.
- Bazemore, G. and Schiff, M. (Eds.). (2001). *Restorative Community Justice: Repairing Harm and Transforming Community*. Cincinnati: Anderson Publishing.
- Boissevain, J.F. (1974). *Friends of Friends. Networks, Manipulators and Coalitions*. Oxford: Basil Blackwell.
- Cochran, W.G. (1953). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons. Inc
- Cronbach L.J. (1974). *Essentials of Psychological testing*. New York: Harper and Row.
- Dijk, J.V. (2006). *The network society*. London: SAGE Publications.
- Holt, R. C. (1993). Very Simple Classification Rules Perform Well on Mostly Commonly Used Datasets. *Machine Learning*, 11(1), 63-90.
- Lewis, V. & Davodi-Far, M. (2008). Is Community Justice A Viable Alternative to Criminal Justice and Does It Contribute to the Local Business Economy. *Global Journal of Business Research*, 2(2), 97-105.
- Kilduff, M. and Tsai, W. (2003). *Social Networks and Organizations*. London: SAGE Publication Ltd.

ภาคผนวก ก

รายชื่อศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

รายชื่อศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

ศูนย์ยุติธรรมชุมชน เป็นข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วยการอำนวยความสะดวกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ.2557 ระหว่างสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงยุติธรรมและกระทรวงมหาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็ว โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนขึ้น ๑๐๐ แห่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามคำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ 322/2559 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในคำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ 570/2559 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2559 สำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรี ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี จำนวน 98 ศูนย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 98 แห่ง มีเครือข่ายยุติธรรมชุมชนเป็นคณะกรรมการและให้บริการด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมกว่า 1,015 คน โดยมีศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีดังนี้

ที่	ศูนย์ยุติธรรมชุมชน
1.	เทศบาลตำบลเสม็ด
2.	องค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ
3.	เทศบาลตำบลห้วยใหญ่
4.	องค์การบริหารส่วนตำบลพลูดาวหลวง
5.	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบุญมี
6.	เทศบาลตำบลเกาะสีชัง
7.	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเสือช้าง
8.	องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อทอง
9.	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่แก้ว
10.	องค์การบริหารส่วนตำบลพานทองหนองกะขะ
11.	เทศบาลตำบลหัวถนน
12.	เทศบาลเมืองแสนสุข
13.	เทศบาลเมืองอ่างศิลา
14.	เทศบาลตำบลคลองตำหรุ
15.	เทศบาลตำบลนาป่า
16.	เทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ
17.	เทศบาลตำบลหนองไม้แดง

ที่	ศูนย์ยุติธรรมชุมชน
18.	เทศบาลตำบลห้วยกะปิ
19.	เทศบาลตำบลเหมือง
20.	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี
21.	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองข้างคอก
22.	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองตำหรุ
23.	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
24.	เทศบาลเทศบาลเมืองหนองปรือ
25.	เทศบาลตำบลโป่ง
26.	เทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว
27.	เทศบาลเมืองปรกฟ้า
28.	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองพลู
29.	องค์การบริหารส่วนตำบลพลวงทอง
30.	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกiew
31.	เทศบาลตำบลหนองตำลึง
32.	องค์การบริหารส่วนตำบลนาเริก
33.	องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบก
34.	เทศบาลเมืองศรีราชา
35.	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาคันทรง
36.	เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย
37.	เทศบาลตำบลบางละมุง
38.	เทศบาลเมืองสัตหีบ
39.	เทศบาลตำบลเขาชีจรรย์
40.	เทศบาลตำบลหนองใหญ่
41.	องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อทอง
42.	เทศบาลตำบลบ้านบึง
43.	องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ
44.	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอนแดง
45.	องค์การบริหารส่วนตำบลมาบโป่ง
46.	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงษ์

ที่	ศูนย์ยุติธรรมชุมชน
47.	เทศบาลตำบลหมอนนาง
48.	องค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระธาตุ
49.	องค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง
50.	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเข็ด
51.	เทศบาลเมืองชลบุรี
52.	เทศบาลเมืองบ้านสวน
53.	เทศบาลตำบลบางทราย
54.	เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์
55.	เทศบาลตำบลบางพระ
56.	เทศบาลนครแหลมฉบัง
57.	องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อวิน
58.	เทศบาลตำบลหนองปลาไหล
59.	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว
60.	เมืองพัทยา
61.	เทศบาลตำบลนาจอมเทียน
62.	เทศบาลตำบลบางเสร่
63.	เทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์
64.	องค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ดสาร
65.	เทศบาลตำบลเกาะจันทร์
66.	เทศบาลตำบลท่าบุญมี
67.	องค์การบริหารส่วนตำบลห้างสูง
68.	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาชก
69.	เทศบาลตำบลธาตุทอง
70.	เทศบาลตำบลบ่อทอง
71.	องค์การบริหารส่วนตำบลวัดสุวรรณ
72.	องค์การบริหารส่วนตำบลเกษตรสุวรรณ
73.	เทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว
74.	เทศบาลตำบลหัวกุ่มแจ
75.	เทศบาลตำบลหนองซ้าซาก

ที่	ศูนย์ยุติธรรมชุมชน
76.	เทศบาลเมืองบ้านบึง
77.	เทศบาลตำบลหนองซาก
78.	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองอิรุณ
79.	เทศบาลตำบลพานทอง
80.	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า
81.	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน
82.	องค์การบริหารส่วนตำบลหน้าประดู่
83.	องค์การบริหารส่วนตำบลบางนาง
84.	องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก
85.	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
86.	เทศบาลเมืองพนัสนิคม
87.	เทศบาลตำบลกุฎโง้ง
88.	องค์การบริหารส่วนตำบลสระสี่เหลี่ยม
89.	องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์
90.	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ
91.	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขยาด
92.	องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขวาง
93.	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเหียง
94.	องค์การบริหารส่วนตำบลนาวังหิน
95.	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านช้าง
96.	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเพลาะ
97.	องค์การบริหารส่วนตำบลไร่หลักทอง
98.	องค์การบริหารส่วนตำบลนมะตูม

ที่มา: สำนักงานยุติธรรมจังหวัดชลบุรี, 2561

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกการวิจัยเรื่อง
แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกการวิจัยเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดชลบุรี มุ่งศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี โดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกมีข้อคำถามอยู่ 4 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ร้อยตำรวจเอก อมรเทพ ไหม้มา
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม
คณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม
มหาวิทยาลัยรังสิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล (เจ้าหน้าที่)

- เพศ.....
- อายุ.....
- สถานภาพ.....
- การศึกษา.....
- ตำแหน่งในศูนย์ฯ.....
- ระยะเวลาการทำงาน.....

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคล (ผู้รับบริการ)

- เพศ.....
- อายุ.....
- สถานภาพ.....
- การศึกษา.....
- จำนวนครั้งที่มาใช้บริการ.....

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

1. ปัญหาและอุปสรรคด้านที่ 1 การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน ด้านที่ 2 การพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน ด้านที่ 3 การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท ด้านที่ 4 การเยียวยาเสริมพลังแก่เหยื่ออาชญากรรมและความรู้สึกของชุมชน ด้านที่ 5 การรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชน

- ด้านงบประมาณ.....
- ด้านบุคลากร.....
- ด้านความรู้ความเข้าใจ.....
- ด้านการปฏิบัติงานล่าช้า.....
- ด้านการปฏิบัติ.....
- ด้านวัสดุอุปกรณ์.....
- ด้านการบริหารจัดการ.....

ตอนที่ 3 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

1. แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพด้านที่ 1 การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน ด้านที่ 2 การพิจารณาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน ด้านที่ 3 การไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท ด้านที่ 4 การเยียวยาเสริมพลังแก่เหยื่ออาชญากรรมและความรู้สึกของชุมชน ด้านที่ 5 การรับผู้พ้นโทษหรือผู้ถูกคุมประพฤติกลับสู่ชุมชน

- ด้านงบประมาณ.....
- ด้านบุคลากร.....
- ด้านความรู้ความเข้าใจ.....
- ด้านวัสดุอุปกรณ์.....
- ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน.....
- ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์.....
- ด้านการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว.....

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามการวิจัยเรื่อง
แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามการวิจัยเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดชลบุรี มุ่งศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรีและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี โดยแบบสอบถามมีข้อความอยู่ 4 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ร้อยตำรวจเอก อมรเทพ ไหม้มา
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม
คณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม
มหาวิทยาลัยรังสิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

1. เพศ

- เพศชาย
- เพศหญิง

2. อายุ

- 25-29 ปี
- 30-34 ปี
- 35-39 ปี
- 40 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

- ประธานศูนย์ฯ
- รองประธานศูนย์ฯ
- คณะกรรมการศูนย์ฯ
- ผู้รับบริการ

4. ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา
- มัธยมศึกษา
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1-3 ปี
- 4-6 ปี
- 7 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
- ด้านงบประมาณ					
1. งบประมาณที่ได้รับจากส่วนราชการยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน					
2. จำนวนงบประมาณที่ได้รับยังมีความล่าช้าในการเบิกจ่ายในการปฏิบัติหน้าที่					
3. ขาดการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากท้องถิ่น					
- ด้านบุคลากร					
4. บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ยุติธรรมชุมชนยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน					
5. คณะกรรมการศูนย์ฯ สวมหมวกหลายใบมีหน้าที่หลากหลายทำให้การปฏิบัติหน้าที่ยังขาดประสิทธิภาพ					
6. คณะกรรมการศูนย์ฯ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ยังขาดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน					
7. เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับการส่งเสริมให้ไปศึกษาดูงานหรือประชุมกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาตนเอง					
- ด้านความรู้ความเข้าใจ					
8. คณะกรรมการศูนย์ฯ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของศูนย์ยุติธรรมชุมชน					
9. คณะกรรมการศูนย์ฯ ยังขาดแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดีในแต่ละด้านว่าหน้าที่ของตนเองต้องปฏิบัติอย่างไร					
10. คณะกรรมการศูนย์ฯ ยังไม่ได้รับการส่งเสริมในการสร้างความรู้ความเข้าใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง					

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
- ด้านวัสดุอุปกรณ์					
11. วัสดุอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์ฯ					
12. วัสดุอุปกรณ์เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการศูนย์ฯ ต้องจัดสรรหรือหาซื้อเองด้วยทุนส่วนตัว					
13. กระทรวงยุติธรรมยังไม่สามารถสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้ในแต่ละปีงบประมาณ					
- ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน					
14. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนยังไม่มีป้ายหรือสถานที่ตั้งได้ชัดเจน เนื่องจากยังใช้สำนักงานของหน่วยงานอื่นๆ อยู่					
15. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนอยู่ห่างไกลจากชุมชน					
16. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนยังไม่เป็นที่รู้จักของคนในชุมชน					
17. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนหายากเดินทางลำบากและการเดินทางไม่เอื้ออำนวย					

ตอนที่ 3 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดชลบุรี

แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
- ด้านงบประมาณ					
1. จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ในแต่ละปีงบประมาณ					
2. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่น					

แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. ควรมีการนำเงินจากการยึดทรัพย์หรือรายได้อื่น ของกระทำความผิดมาจัดสรรงบให้เพียงพอ					
- ด้านบุคลากร					
4. ควรมีการเพิ่มอัตราหรือการจ้างบุคลากรที่มีความ เชี่ยวชาญมาประจำที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชน ให้มากขึ้น					
5. ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่มีภูมิลำเนาเดียวกับ ศูนย์ฯ กลับมาปฏิบัติหน้าที่และเพิ่มแรงจูงใจ ให้แก่เจ้าหน้าที่					
6. ควรมีการจัดสรรบุคลากรให้สอดคล้องหรือ เพียงพอต่อพื้นที่หรือประชากรในพื้นที่นั้นๆ					
- ด้านความรู้ความเข้าใจ					
7. สนับสนุนให้ให้เจ้าหน้าที่ คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้อบรมเพิ่มความรู้อย่างต่อเนื่อง					
8. ส่งเสริมให้ยุติธรรมจังหวัดเข้ามามีเทศน์หรือ ให้ความรู้แก่คณะกรรมการศูนย์อย่างต่อเนื่อง					
9. สร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่ คณะกรรมการศูนย์ฯ เช่น การเรียนรู้ผ่านระบบ ออนไลน์ การปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความรู้ทาง Social Media					
10. สนับสนุนเอกสาร ตำรา แนวทางการปฏิบัติ ให้แก่คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้การสร้างความรู้ ความเข้าใจ					
- ด้านวัสดุอุปกรณ์					
11. จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการ ปฏิบัติงาน					

แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ให้แก่ศูนย์ยุติธรรมชุมชน					
13. ควรให้คณะกรรมการศูนย์ฯ สามารถเบิกวัสดุอุปกรณ์ได้ตามระเบียบของทางราชการ					
- ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชน					
14. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนควรอยู่ใจกลางของชุมชน					
15. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนต้องหาง่ายเดินทางสะดวกและเด่นชัด					
16. สถานที่ตั้งของศูนย์ยุติธรรมชุมชนต้องได้รับการประชาสัมพันธ์ในชุมชนให้ประชาชนได้รับทราบว่าที่ตั้งหรือศูนย์ฯ อยู่ ณ ส่วนใดของหมู่บ้าน					
- ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์					
17. ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับศูนย์ฯ อื่นๆ					
18. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต้องจัดสรรให้คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้รับการอบรมอย่างทั่วถึงรวมถึงส่งเสริมการศึกษาดูงาน					
19. ควรมีการให้คณะกรรมการฯ ได้เรียนรู้ผ่านหน่วยงานกลางโดยตรง เช่น ปรีกษาแนวทางต่างๆ					
- ด้านการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว					
20. ควรมีการจัดตั้งจุดบริการแบบจุดเดียว เช่น รับบัตรคิว ขึ้นเอกสารและรับคำปรึกษา					
21. ควรมีระบบการจองหรือระบบเพื่อขอรับคำปรึกษา การบริการโดยใช้ Social Media เข้ามาเป็นช่องทางแทนการเดินทางมายังศูนย์ฯ					

แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน ในจังหวัดชลบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
22. มีระบบการให้คำปรึกษาผ่านทางไกลเพื่อลด ระยะเวลา					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ร้อยตำรวจเอก อมรเทพ ใหม่มา
วัน เดือน ปีเกิด	3 มกราคม 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดฉะเชิงเทรา ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาตำรวจ, 2558 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญวิทยา และการบริหารงานยุติธรรม, 2563
สถานที่ทำงาน	สถานีตำรวจภูธรเมืองพัทยา
ตำแหน่งปัจจุบัน	รอง สว.จร.สภ.เมืองพัทยา

